

هه‌وایی کوردستان و کورد له روژنامه‌و چاپکراوه عوسمانییه کاندا به‌رگی سێیه‌م

پروفیسور. دکتور یاسین سه‌رده‌شتی

سلیمانی / ۲۰۲۴

خوینەری بەرێز: ئەم بەرھەمە ی بەردەست، ھەوڵیکە بۆ بەواداچوون و کۆکردنەو و مرگێران و پێشکەشکردنی ئەو ھەوأل و زانیارییانە ی کە سەبارەت بە کوردستان و کورد لەنیو چاپەمەنی و رۆژنامە جیاوازەکانی سەردەمی عوسمانییدا بلاوکراونەتەو، ھەوألگەلیک کە پیمان وایە لەھەموو روویەکەو ھەوألگەلیکی و بەھای میژوویی تایبەتی خۆی ھەیە و کەرسەیکە خاوی بەسوودن بۆ نووسینەو میژووی نەتەویمان. بەدەخەو کە بەھۆی زۆر ھۆکاری جیاوازی سیاسی و کۆمەڵایەتی و کەلتوری، کورد لەو سەردەمدا نەیتوانیو بۆ خۆی ھەوألێ ھەوألێ ھەوألێ بەسەریدا ھاتوون و لەناوچەکە روویانداو تۆماربکات و لە ئەرشیفتی تایبەت بەخۆیدا ھەلیگرت، تاوھکو نەو ی نۆی بۆ گەرانەو بۆ ئەو سەردەمە میژووییە و ھەوألێ بۆ راگواستنی ھەر وینەیک و باسیکی میژوویی لەوبارەو، بۆ کێشە بۆی بگەرتەو بەناسانی دەستی پێیان بگەشتایە. ھەر بۆیە لەم روووەو، ئەو ی لەئەرشیف و بەردەستی دەولەتانی بیانی و میلەتانی دەورو بەرن سەبارەت بەھەوألەکانی رابردووی کوردستان و کورد، ھەزاران جار لەوانە زیدەترن کەلەبەر دەستی خۆماندا، بەتایبەتی دەولەتی عوسمانی کەچوار سەدە ناراستەوخۆو راستەوخۆ حوکمی کوردستانی کردووەو جگە لە کورد چەندین میلەتانی دیکەشی لەچواچێو ی ئیمپراتۆرییەکەیدا کۆکردوونەتەو.

دیارە چاپەمەنی و رۆژنامەکان زیاتر لەنیو ی سەدە ی نۆزدەھەمەو لە ئیمپراتۆرییەکەدا دەرکەوتن و لە دواچارەکی ئەو سەدەو نزیکی چارەکی یەکەمی سەدە ی بیستەمدا پەرمیگرت، ئەو ھەوأل قوناغیکی فرە چارەنووسسازو ھەستیار بوو لەژیانی خۆی ئیمپراتۆرییەکە و گەلانی پێکھێنەری، قوناغیک کە گۆرانکارییەکی گەورە بەسەر جیھان و ناوچەکەدا ھات و چارەنووسی میلەتانی ناوچەکە ی بەئاراستەیکە تردا برد. لەبەر ئەو، ھەر ھەوأل و زانیارییەکی ئەم قوناغە گرنگییەکی تایبەت و جەوھەرییان بۆ ئەم کورد ھەوأل کە تیایدا بۆ ھیچ ئامادەگییەک کەوتبووینە بەردەم رەشەبای گۆرانکارییەکان. ھەر لەم پێناو ھەوأل کە بەرگی سنیھەمی ئەم ئەم بابەتە دەخەینە بەر دەستی ئێو ی ئازیز.

پروفیسۆر. دکتۆر یاسین سەردەشتی

۱ ی دیسەمبەری ۲۰۲۴

شعیریکی عهینی بو گرتنی رهواندز

" دیوان بلاغت عنوان عینی " ئهو دیوانه شعیرییه که شعیرهکانی عهینی شاعیری تورکی عوسمانیی گرتوتهخۆ و لهسالی ۱۸۴۲دا، چاپ و بلاوکرارهتوه. دیوانهکه له لایه ۲۲۰-۲۲۱ی خۆیدا، شعیریکی تیدا بلاوکرارهتوه که عهینی به بۆنه ی گرتنی رهواندزهوه له سالی ۱۸۳۶دا، لهلایهن سوپای عوسمانییهوه به فرماندهیی رهشید پاشا، وتویهتی. شایهنی باسه، گرتنی رهواندز نهک ههر بهتهنیا لهناوچوونی دهسهلاتی میرمههد و رووخاندنی میرنشینهکه بوو، بهلکو سهههتایهک بوو بۆ رووخاندنی تیکرای میرنشینه کوردییهکان و ئهو سهههخۆبیه ناوخواهییه که کوردستان بهدریژی میژووی سولتانهکانی پیش سولتان مهحمودی دووم پئی دهناسرا. شعیرهکهی بهناوی " فهتھی قه لای رهواندز" و پیاوه آدانه به سولتان مهحمود و فرماندهکهی و وهک رووداویکی ههر گرنگی میژووی دهولهتهکهی بینیه. ئههه وهرگێراوی شعیرهکهیه:

" فهتھی قه لای رهواندز "

خودانی ئههه غهزایه شاهی عالم مههدی دهوران
جهنابی شای بلنداکار شکۆدار ههزههتی خاقان
له وهختیکدا وهکو پهرویز جههانگیر هاتهسهه کاران
لهنیودا یاخی و عاسی نهههه و رهنگی نهههه روویان
وهکو رۆمیلی و خاکی ئهنادولیش لهسههه تا بان
ئهوه ئهو بوو که فهتھی کرد رهواندز بی شههه و جهنگان
رهشید پاشای رۆستهه جهنگ قه لاکهی خسته نیو دهستان
ئههههش نوقتهی تهههول بوو له میژووی حوکی ئال عوسمان

دیوان بلاغت عنوان عینی

علیه رجه ربه العی

ندم ترتیب دیوان ابلسه سلطان بسم الله کره یون اولور آرایش عنوان بسم الله

دیزوب چند حروفی صف بصف سخن بلاغند

سخن اقلیمی سخن بر ایدر خاقان بسم الله

(دیگر)

ایلدی ترتیب دیوان پادشاه جمله
ووردی کلبه کلبه بلاغت دهره عینی ولوله

چقیدی تخت نظمه صاحبقران بسم الله
بند فصح ایندم سخن ملکن بشمشیر دعا

نعت رسول مجتبی علیه افضل الصلوات والجمالی

ماه سبحان الذی امرنا حییب کبریا
ایلری یا قوتنه المجر حییب کبریا
روزوشب ای مهرومه سیم حییب کبریا
اولدی کو یک جنت الماوی حییب کبریا
طوری نور ایندی بدیضا حییب کبریا
بلبل کلزار ماو حییب کبریا
پادشاه ملک استغنا حییب کبریا
رازدان بزم اوادی حییب کبریا
باهر الايات مولانا حییب کبریا
علت غایبه اشیا حییب کبریا
فخر موجودات بی همتا حییب کبریا
دستگیر مطلب اعلی حییب کبریا
آخرنده مقصد اقصی حییب کبریا

مهر صبح مشرق طسه حییب کبریا
سن باکی دره البیضا حییب کبریا
والضحی واللبل روی وزلفکی نفس بر ایدر
سوره کوترله تلطف ایلدی مولی سنی
شوق معراج شریفکله نیجلی اخذ ایوب
طوطی کو بندة نیلیغ احکام خدا
شاه اورنگ بقا سلطان اقلیم وفا
محرم اسرار خلوتخانه قرب اله
مظهر خورشید ذات آینه سر صفات
بانته ایضا د عالم بادی هر ممکنات
اشرف والسابقون از کای اصحاب یمین
برده انس وجنه کو کده قدسیانه هر زمان
بوجهانده مبدأ فیض وجود کائنات

scans
activated

* شهباز باش اولادی طوبی صبر عار بی عینک *

* روانه نخستنی آندی در پاشا ایستای رستم بیگ * ۱۴۲۴ *

* تاریخ صبح بصره بقا: خاتون اواخر ارج بران فتح قلعه بلغراد *

* خداوند ظفر کرد ارخان محمود نا اریکم *

* جهاب دوقی سبیل الله در هر دنده معنادی *

* وزیر اعظمی رستم و قباخوردید باشا کیم *

* جهاب صاعدهی برتو جهاب صبرت بردان *

* قهبر قورجه سرب انقباضن جنگه گریه بلغراد *

* اوسر وار لاری اولادی یو رخ و نصر میاندی *

* قوی قهر ایوب عرش بر تپه آسمدی شهبازین *

* فلانکار و ملکر ایلمدی جهاب که ایلمادی *

* صدابت آسمان مهر ذوقی ایلیون بوزور *

* اوله کسکیر جهاب قورما بر کردن سفندی *

* یوقضه بیشه بر صفتنه هنی سو یلیم تاریخ *

* قهریون سمرقنی جنود سلیمان آندی بلغادی * ۱۴۲۸ *

* تاریخ صحران عطلمی *

* شاه دوران ملیم شان عبداله بود *

* مطهر تازف اول ظل جهاب مولی *

* داور دوروزان خسرو اول عزیزان *

* حالک ملک جهابان پادشه بیتما *

* معتر ما حصل سلطه عثمایی *

* شرف سلطنت و در واق دین و دنیا *

* اول سلیمان لولان کیم یو کرم دور ند *

* مهربان اوله بنام آصف مستقیم بر *

* اقبضیا را لوز را حصار فرما نقر ما *

* عزت ملک و ملل حاجی محمد باشا *

* ملک تجید یه بی منغ ایلیوب اقلین *

* بولدی دور ند، تور عرض خجستان و اوان *

* شیخ یحیی یعنی عبداللهمی در تخریب ایوب *

* باغی گمدی جهاب ساندان ایلمدی بیستان *

* معتر کوشنایان و صفایوب روح الایوب *

* امر خانان ایله والی دار قاره *

* هفت سال ایلمدی یو جنگه صوفی عسکر بلبلجان *

* اول علوار اهرام باشا بنده من ارسال ایوب *

* اهل ملت بدهن اول قورما بوردی عریان *

* رعنا ی اکر ایلمدی دوقی دولت اوغریون *

* نام کوب بولدی دوقیله سعادت هر یوزان *

* باد شاهن بولدی دستوران عالی همن *

* دبیلم منصوب ایله دیشاده بد مستان *

* ذوالفقار آسا ایکی تاریخ جوهر دارینی *

* ایلمدی آفرینی طاق عرض ایلمدی جموجوان *

* جنگه دور صوفی فتح ایلمدی جموجوان * ۱۴۲۴ *

* جنگه دور صوفی فتح ایلمدی جموجوان * ۱۴۲۴ *

* روانه قلعه سی حصار *

* خدیو الفسای شاه عالم مهمنی دوران *

* جناب شاه محمود سلیم خان قان مهمن دلی *

* اور سلطان عایشه و داور فلکشا کیم *

* دوقی ایلر ارا بی موربان - بخر سهرنگ *

* نظام عالم ایوبن بوزورین ایلمدی تمین *

* نهسا و عایشه ایلکن اولدی جهاب سی بیگ *

* مشهور صفتنی قلعه کما یعنی رشیدانیا *

* مه سلطان ایلمدی پادشاه بوزور جانی تاز *

* خدا اول شاه دوران بوزور و شرف و کشتای *

* ابده اعدا احسان آینه اقبالی بوزنگ *

* روانه اولاد سق قیغ ایلمدی حبه حبه *

* نظام حسن نظام الطولیه دوم آسا *

* روانه اولاد سق قیغ ایلمدی حبه حبه *

پیرکردنهوهی تهویلهی ههمایونی به بارگیری کوردستان

روژنامهی "جریده حوادث" لهژماره ۶۷۲ی خویدا، که لهروژی دووشهممهی ریکهوتی ۱۲ی سوپاتی ۱۸۵۴دا، چاپ و بلاوکراوتهوه، له ههوالهکانیدا رایگهیاندوه که له ویلایهتی شارهزووره هاوکاریی تهویلهی ناوهندی کراوه بهم شیوهیه:

والی ئیالهتهکه ۴ سهر بارگیر، حهقی بهگی بهریوهبهری دارایی ۲سهر هیستر، عهبدولرحمان بهگی کوری حهقی بهگ ۲ بارگیر، سهفته ئهفهندی کاتبی دیوان ۲ بارگیر، عهبدلوغهنی ئهفهنی نوینهری کهرکوک ۱ بارگیر، سلیمان ئهفهنی موقتی کهرکوک هیستریک، عهبدولاقدر ئهفهنی و زهینهل ئهفهنی حاجی قادر بهگ که ئهندامی ئهنجومهنی بالان یهکی هیستریک. لهشیخه بهریزهکان شیخ عهبدولرحمانه (مهبهستی شیخ عهبدولرحمان تالهبانیه) ۲ هیستر... ئییراهیم ئاغا و عهباس ئاغا که له عهشیرهتی داودهن یهکی هیستریک.

لهقهزای رهواندزیش که سهر به ئیالهتی شارهزووره: راغیب پاشای قائیمقام ۴ بارگیر، حاجی مهمود ئهندامی ئهنجومهنی و ئهحمهد ئاغای ئهمین سندوق یهکی بارگیریک. ههروهها ئههمهد عهزیز و وهیسی ئاغاش یهکی ۱ بارگیر و حاجی ئلیاسی بازرگان و مهمودبهگی کارمهندی قهلائی ئوراش یهکی بارگیریک.

دواتر له قهزاکانی کوتاهیه و ئهسکی زههر و کروس، لهلایهن خاندان و کابهردهستان و کهسایهتییه ناسراوهکانهوه به بری زور ئاژهل پینشکهشی تهویلهی ناوهدان کراوه که ناوهکانیان و برهکانیان هاتوه.

۲۰۰۰۰ صا کر مذکور، قضای فلسفی سماجی آقا ۵۰۰
 مومستقل تجار و صنعتیان در ایران آفرین ۷۵۰

هزار و پانصد نفری همایون سواری و طبع و کثرت خلاقیت
 امکان تفحصنامه در باره اوقاف اوزره شهردار ایلدش ایامه
 تقدیم اولیان حواله تاج ایضاً یک استادیسی حسین
 دخترد

لیت هم قومده ولسی دولتو باشا حضرتی طرفین بار کر
 راس ۱ مال مدنی دولتو حق یک طرفه است ۲ مشاوره
 حضرت ارتقا محتوی مدارج یک طرفه در باره کرامت
 حضرت نریان گای فخرتو معلوم اندی طرفه بار کر ۲
 کر کوک ناچی کر کوک عبدالمعنی اندی طرفه بار کر ۱ کر کوک
 معینی کر کوک ساجانچی اندی طرفه است ۱ مجلس کیر
 اعضا سندن عیدالقدار، عیدالوطن و عیدالاسلام مجلس مذکور
 اعضا سندن نوبل انظار فتنه است ۱ مجلس مذکور اعضا سندن
 حاجی قاریک طرفه بار کر ۱ مجلس مذکور اعضا سندن
 اندی طرفه بار کر ۱ مجلس مذکور اعضا سندن اسماعیل
 یک طرفه بار کر ۱ مجلس مذکور اعضا سندن
 اندی طرفه بار کر ۱ مشاوره کرامت در باره صلح حضرت
 اندی طرفه بار کر ۲ صا کر موعظه باشی طرفه
 ساجان انظار فتنه است ۱ طرفه حاجی عبدالقادر
 استرا دادوه عشق بی ابراهیم آقا طرفه استرا سعیدت
 هم قومده کتدی بی عباس انظار فتنه است ۱ مجلس مذکور
 اعضا سندن کتدی ملت و کلی خود موعده فتنه استرا
 مجلس مذکور اعضا سندن پوری ملت کتدی موعده
 قیامت استرا ۱ صفا بی خوده اوس طرفه استرا ۱

ایک هم قومده داخله بولستان روز ز شهاب عک قشایی
 واعضای مجلس طرفین تقدیم اولیان حواله تاج ایضاً
 اسامی

روزگار قشایی هرگز و واقف باشا طرفین بار کر راس ۱
 اول مذکور مجلس اعضا سندن حاجی محمود انظار فتنه بار کر ۱
 روزگار قشایی ارباب انظار فتنه بار کر ۱ انظار فتنه
 وین انظار فتنه بار کر ۱ انظار فتنه حاجی ارباب انظار فتنه بار کر ۱
 ابراهیم قشایی همایون محمود یک طرفه بار کر ۱ روزگار
 عشق بی یوزباشی ابراهیم آقا طرفین بار کر ۱

کوهبه و اسکیشهر کروس قضا لوله بولستان، آموری
 و حضرتان و صوم و خاندان نظامیه عزتیه مست، بار کر
 بنقل تقدیم اولیه اسامی وید کلری جانان مقداری

قضا کوهبه

اسطبل ناصر، باهولوفند کوهبه خانقاهی در اولتو طرفه
 ۷۵۰۰۰ حضرتین کرامت کوهبه ساجی کر کوک احمد
 راشد اندی ۵۰۰۰ اسطبل ناصر، بوزباشی باهولوفند
 و حضرتان و صوم و خاندان نظامیه عزتیه مست، بار کر
 بنقل تقدیم اولیه اسامی وید کلری جانان مقداری

حاجی میرزاده احمد آقا ۲۰۰۰ عیال کای وندی اندی
 ۷۵۰ اوقاف مدبری امین سعادی اندی ۱۵۰ کوهبه
 اشرف خاندان قزو انظار فتنه حاجی محمد بنده ۱۵۰
 اشرف خاندان قزو انظار فتنه حاجی خلیل اندی ۱۰۰
 اشرف خاندان بندرین کرامت قرآنانه کوهبه
 ابراهیم اندی ۱۰۰۰ اشرف خاندان کریمان زاده علی آقا
 و احمد آقا و سایر خاندانها و دروش آقا و مستغان آقا ۱۰۰
 اشرف خاندان روشن اندی زاده صادق اندی ۵۰۰
 اشرف خاندان خاندان قره قازانه جعفر اندی ۵۰۰ اشرف
 خاندان حاجی زاده احمد اندی ۵۰۰ معبران کجستان
 قشمر ل حاجی علی آقا ۵۰۰ اشرف خاندان یوسف
 کاماندی ۴۰ طوشلویا سعیدی سعیدی حاجی شمس الدین
 آقا زاده عیاده آقاندی ۳۰ اشرف استیاقی حضرتین
 بر کس حاجی حسن آقا ۲۵ اشرف خاندان حاجی سکر
 اندی ۲۵ اشرف خاندان حاجی خوشنود ۲۰۰
 بنوکش سعیدی زاده و دروش آقا ۴۰ معبران کجستان ل
 توری کوکا زاده محمد قندی ۲۰ اشرف استیاقی حضرتین
 عید القیامت زاده حاجی حسن آقا ۲۰ اشرف استیاقی
 حضرتین جلاده اوقاف حاجی مصطفی آقا ۲۰۰

قضا اسکیشهر

کرکه مال آتوی یوسفین اسکیشهر مدبری وقت اوله
 آقا ۱۵۰ اسکیشهر خاندان مجلس اعضا سندن یک زاده
 حاجی خود یک ۱۰۰ اعضا سندن احمد باشا زاده حاجی
 حسن آقا ۱۰۰ اعضا سندن السید ولی یک ۷۵ اشرف
 خاندان یک زاده عبدالملوک ۱۰۰ کرکه مومده حسین یوزباشی
 و علی اسفندی بار کوک ۷۵

قضا کروس

بنقل قضا محمود سعیدی ۱۰۰ موعده فتنه کوهبه
 اوله محمد ترون اندی ۵۰۰ اعضا سندن همی و واقعه ساجی
 حسین آقا ۱۵۰ اشرف خاندان عزری زاده حاجی
 مصطفی آقا ۱۵۰ اعضا سندن عزری زاده زهم حسین آقا
 ۱۰۰ اشرف خاندان عزری زاده حاجی ابراهیم آقا ۱۰۰
 معبران کجستان همی زاده زهم مصطفی آقا ۴۰۰ اعضا سندن
 طاع حافظ سندن اوله اندی ۷۵ خندان قره بی اشرف
 شاهان حاجی شریف آقا ۵۰ اعضا سندن اراج خلیل
 یا ۷۵ معبران کجستان بطایه بی زاده حاجی علی آقا ۴۰۰
 معبران کجستان صوم طران زاده حاجی علی آقا ۲۰۰ معبران
 مارند کجستی زاده ایچولر آقا ۲۰۰ سید نظری قضایی
 معبران کجستان

کایه اولان سازه همگی سحر دعا اولونک و عشق و ملامت
 بیکری باه و صمدی ظهور ابدانه در آورده بولستان اولون بر
 نظر کسان اشکوفت اولونق ایک نطقه بوزباشی لیه باب
 عشقیده کوشوش ورس قوم سماع و ذوقی اشان
 و سوا بدولی قدرین مصطفی اندی بدولت مورف و سعادت
 مذکور به اخبار و اخباری مفر و فضاه و سوره مفسرین
 افاده اشکجه و عشق اسطرده افاده و معوله جمع اعتبار
 اولانه و معنی لاکار و عشق و دیگر از سبک کجستان برآت
 ذبی اولان ادم اوله بی مطبوعه اسبه بعد الاستیاق
 الکلاش حضرتین خدمت استیاق اولی ارج اولونق
 اوزره نوبت اولونشدر

یکین جمعه کعبی سعادت الی قرار بندن خاصه کده
 قزل دراز جوانه جودی مجلسی چرشوسسته عشار
 مشکوک دکان نندن قضاء اش ظهور ایدک انظار فتنه سرایه
 بنی باب حله ایدک نندن کمال و بنیامین مستکورده
 سعادت اولون قرار بندن بولکیشهر بارونه مطبوعه چهل
 مجلس کتدی خاطره کواکب سعادت ظهور ایدک اشق
 انظار فتنه باجهولر بنی بارونه عزری زاده و سندن اشکدر

اضافات

سلطان احمد جوانه فاضله محله سعادت اولون موعده
 شاه قلعه حاشیه جیبی اشق شوق اولونک ملا فتنه
 اوست قضا و اوله و در صفا اولونق و سوانح
 بیوشاهه و ابر و سون مرم و مصطفی و اولونک و شاه قلعه
 اوج اولونه و سونک فوموش و قهوه اولونق و کیرجه
 دیوانقده و زینه ای اولونق مکر حیوان اولونق و سوانح
 معلوم و معانی و سبک بنویز و رشوه و قضا بی ایکی قات
 بنقل و سوانح و ایکی قواد و ایکی اولونق و مرده اوست قلعه
 ماین اولونق و بر طبع سعادت اولونک و کیرجه
 و کیرجه و اولونه و دیگر اولونه استنده ایکی اولونه و اولونه
 و کیرجه و اولونه اولونه سون اوج قلعه نام و اولونه کوریه
 معانی سبک کیکو اولونق معانی سبک اولونه سبک کیکو
 معبران و ایکی قواد و اولونه اولونه مدبت اولونه و کلار
 و ایچین ماسوره باه جازین اولون کیر سوننه حسن
 ری اشان و بی کار کورلی صیغ وضع مذکور اولونه
 بنک اولونق معانی سبک و سلطان اولونه شلال قضا و
 قاضی سونه کای بنک اولونق قدر معنی و قوا بی اولونه
 اولونق حلاله صابلق اولونه اندی موی الیه لجه
 اولونه بدندن استیاق اولونه کوریه چس اولونه اولونه
 بولک کوریه چس

بیشتر به طبع استیاق در این کتب است ابراهیم ایچینک
 اسکندر قره حله اولونه و با قرعه کتدی حلالی
 خانه دیکته معروف و بی نامی اوج اولونه و سلطان قلی
 و ابریکور از سون معانی سبک و اشکجه و سبک کجستی
 اولونق حلاله صابلق اولونه اندی موی الیه لجه
 اولونه بدندن استیاق اولونه کوریه چس اولونه اولونه
 طینی

گۆرینی قائیمقامی رهواندز

رۆژنامهی "روزنامهء جریده حوداث" له لاپه‌ره‌ی یه‌که‌می ژماره ۳۶۸ی خۆیدا که له رۆژی چوارشه‌مه‌ی ریکه‌وتی ۲۳ی نیسانی ۱۸۶۲دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، هه‌ولی دانانی که‌نعان پاشای قائیمقامی پیشووی رهواندزی له قائیمقامیه‌تی موسل و ناردنی میری میران عومه‌ر پاشای بو پۆستی قائیمقامی رهواندز، راگه‌یاندوووه.

روزنامه میرزا محمد حیات

368

نومرو شوال فی

۳۶۸

۲۴

چهارشنبه

سنه

۱۲۷۸

موصولاً بمقام مفتی دولت‌زاد قاسمی سابق میر میران سعادتو کنتان پاشا رواندز قاسم مفتی میر الامرادن عزت‌نور پاشا به احاله پیور شد

وملازمین ابراهیم آغا به ابالت رجسائی بقوص اقتدی به وحریر قاریه جیزین گوله اوغلی اواکیم آغا به وخواجده فتحه آغا به وقاشخی اوسته زین چرویش اوغلی بدروسه رفوقه سی اوسته زین حاجی احمد آغا به وحوالو سی اوسته زین اسکینهر اوغلو به وحماب زراعتدن موسو چون زهرابه

(احسان یور بلان زب مختلفه)

بروسه امور تجریه به مدیری عزت‌نور ابراهیم اقتدی به حریر محکمک تجارت دپسی رفعتلو نافذیکه واراضی مأموری رجائی اقتدی به و تخریر نفوس و املاک مأمور زین رفعتلو محرم اقتدی به وکلک دائره سی مدیری رفعتلو فرید

اقتدی به مجلس ابالت اعضا سندن رفعتلو ابراهیم آغا به و محکمک تجارت اعضا سندن و تخریر خبر به دن شهید رفعتلو مصطفی آغا به وصدق امین حاجی احمد آغا به و مجلس ابالت اعضا سندن رفعتلو عبده ادین آغا به و مجلس مذکور اعضا سندن رفعتلو سحاق آغا به و مجلس مذکور اعضا سندن رفعتلو بدروس آغا به قومی باشلیق سعادتو متصرف پاشا حضرت نلر شک محدودی شکر یکه و متصرف مشارالیه حضرت نلر تک داماری عارف اقتدی به و تخریر نفوس و املاک مأمور زین نظام اقتدی به و املاک قوم سبونی باش کاتبی عبده اقتدی به و مال قلی کتبه سندن خلیل اقتدی به قلم مذکور کتبه سندن احمد نظام اقتدی به و حاجی نجیب آقا زاده فائق یکه و انیه مأموری حاجی قاسم اقتدی به و عقید اقتدی زاده احمد اقتدی به و ولای بکی زاده ظاهر یکه و امور

شانان یور بلان مساعده سینه به مینی مصر وای والا سقای قحطانلو دولتوسعد پاشا حضرت نلری دولتو حلیم پاشا و مصطفی پاشا حضرت الیه امور خارجیه مدیری سعادتو دولتو القاز پاشا و اعزای بحر بدن سعادتو حسن پاشا و سعادتو راضی پاشا معیار زنده اولدیغی خالده شهر اینک دردیجی کونی اورو یا جابانه عزیمت اینک اوزره بولدیغی مثالو عودنر بنه دیکن قاسم مقام پراختیش اولان دولتو اسماعیل پاشا حضرت نلری مأموریت حوقله وزیران نام و پور اوله درس سعادته کلوب وای مشارالیه حضرت نلر تک حرکتلرین برکون اولینه مصرده بولمقی اوزره عودت الیه جی ووالی مشارالیه حضرت نلری ایجاب وقرانسه و انگلتره به عزیمتله المانی اوزر زین وطنی دن عودتله درس سعادته ذخی و غرابه جعفری حوادات مصر به ندر (بوکره احسان یور بلان مجید به نشان عالی بریدر)

بروسه متصرف سعادتو ظاهر پاشا حضرت نلر بنه بدینلا ایکنجی بروسه مته بولیدی قوسطه دیوس اقتدی به وکلک مته بولیدی یو ایک یوس اقتدی به نائب الشریع فضیلتو الحاج توفیق اقتدی به و مفتی بلده فضیلتو عبدالرحمن اقتدی به و اعضای مجلس سندن رشادتلو شیخ بهاء الدین اقتدی به و اعضا دن اوقاف مدیری فضیلتو حاجی خلیل اقتدی به و اردک قاسم قاسمی عزت‌نور حاجی بخار یکه و میرکتلو راسخ اقتدی به و میرکتلو رضا اقتدی به و تخریر املاک دپسی رفعتلو محسنین اقتدی به ضابطه یکباشسی سلیمان آغا به و یوز باشسی حاجی عثمان آغا به

به‌ئینی ناسرهدین شای ئیران به راده‌ستکردنه‌وی همه‌مونه‌ده‌کان

روژنامه‌ی " روزنامه‌ی جریده حوادث " له یه‌که‌مین لاپه‌ری ژماره ۱۶۰۹ ی خۆیدا، که له روژی چوارشه‌مه‌ی ریکه‌وتی ۱۵ مارتی ۱۸۷۱، چاپ و بلا‌کردۆته‌وه، له خانه‌ی رووداو‌مه‌کانی نیوخۆدا، باسی له سهردان و گه‌شتی ناسرهدین شای ئیران کردووه بۆ مه‌زاره‌ی پیروژه‌کانی شیعە و پاش باسکردنی گرنگی بنیاتیانی په‌یوه‌ندیی دۆستانه‌ی و ئاشتیانه‌ی نیوان ههردوو ده‌ولەت و یه‌کیتی ئیسلامی، هاتۆته‌سه‌ر باسی ئه‌و په‌یوه‌ندیانه‌ی که له‌نیوان ههردوو ده‌ولەتدا هه‌بووه سه‌بارەت به‌و کیشمه‌کیش و ئالۆزیانه‌ی که له‌سه‌ر سنوور به‌هۆی عه‌شیره‌تی همه‌مونه‌ده‌وه هاتۆته‌ئارا که کوشتن و برینداری لیکه‌وتۆته‌وه. له‌م کاته‌شدا که ناسرهدین شا هاتبوه به‌غدا، همه‌مونه‌ده‌کان په‌نایان بۆ ئه‌ودیوی سنووری ئیران و ناوچه‌ی که‌رەند و زه‌هاو بردبوو.

نیازخانی حاکمی قاجاری له زه‌هاو، به‌هه‌یزیکه‌وه هه‌لیکوتابووه سه‌ر همه‌مونه‌ده‌کان. کاربه‌ده‌ستانی ده‌ولەتی عوسمانی، داوایان له‌ناسرهدین شا کردووه که ته‌واوی همه‌مونه‌ده‌کان بگرێت و راده‌ستی ده‌ولەتی عوسمانیان بکاته‌وه. هه‌روه‌ها پێشتر له‌سه‌ره‌تای ریکه‌ستنه‌وه نووبه‌کان، عه‌شیره‌تی هه‌ورامان وه‌ک همه‌مونه‌ده‌کان په‌نایان بۆ خاکی عوسمانی بردووه، به‌لام کاربه‌ده‌ستانی عوسمانی به‌گوێره‌ی ریعایه‌تی ماف و یاسای نیوده‌ولەتی، ئه‌وانیان گرتووه و راده‌ستی ئێرانیان کردوونه‌ته‌وه. ناسرهدین که‌له رینگای قه‌سری شیرین و کرماشانه‌وه گه‌راوته‌وه ئیران، له‌رینگه‌ی جاوی به‌نیازخان که‌وتووه و له‌پای کاره‌کانی شمشیرکی رازاوه‌ی پێ به‌خشبووه و ته‌له‌گرافیکی له‌سلیمانیه‌وه گه‌یشته‌وه که پاش شه‌رو پێکدادان ژماره‌یه‌ک له همه‌مونه‌ده‌کان گیراون و ره‌وانه‌ی سلیمانی کراون، تیایاندا که‌ریمه که‌چه‌ل ئامۆزای جوکه‌ل و زۆراب یوسف ناویک زانراون.

عەشیرەتەکانی زێباری و سورچی و گەردی و مزوری و وریکانی و بەرواری خوازیری جیهادن

بەگوێرەى هەوالئىكى لاپەرەى سێیهى ژمارە ٣٩٨ى رۆژنامەى "وقت" كە لەرۆژى پێنجشەممەى رێكەوتى ٧ى كانونى يەكەمى ١٨٧٦دا، چاپ و بلاوكراوتەوه، سەرۆكەكانى عەشیرەتەكانى زێبارى و سورچى و مزورى و گەردى و رێكانى و بەروارى كە لەنتو سىنجاغى موسلى سەر بە ويلايهتى بەغدان: نەجمەدين و حەسەن و سەلىم و يوسف و حاجى عەلى و محەمەد ناغا، كە لەم ماوهيهدا چەند سەربازىكيان لە سربستان گەراوتەوه، هيزىكى شەست هەزار كەسىيان لەگەڵ سراجەدين پاشازادە حەسەن بەگ پێكەيئاوهو كاربەدەستانى بالاي ويلايهتەكەيان راگەياندوووه كە يارەزووى جيهادىيان هەيه و داوايان كردوووه كار بۆ روانەكردنىان بكريت.

نامه‌یه‌کی شیخ عوبه‌یدوللا و شیخ عه‌بدولقادر له روژنامه‌ی "وقت" دا

روژنامه‌ی "وقت" له ژماره ۴۷۲ی خویدا که له‌روژی سئشه‌مممه‌ی ریکه‌وتی ۲۰ی شوباتی ۱۸۷۷دا، چاپ و بلاوکر اوته‌وه، نامه‌یه‌کی به‌واژوی شیخ عوبه‌یدوللا ئەلقادری ئەلقوردستانی و شیخ عه‌بدولقادری ئەلقوردستانی که هه‌ر شیخ عوبه‌یدوللای نه‌هری و عه‌بدولقادری کوریتی، بلاوکر دۆته‌وه، ئەمه‌ده‌قه‌که‌یه‌تی:

له‌ژماره ۴۶۹ی روژنامه به‌ریزه‌که‌تاندا، ئەو نامه‌یه‌ک به‌و پهری ئیفتیخار موه خوینده‌وه که له لایهن دانیشتوانی موسولمانی شاره‌کانی سنه و سابلاغ نیردرابوو. ئەوانه‌ی که له گه‌ره‌که‌کانی توپخانه و قاسم پاشا و یه‌نی جامع سه‌رقالی بازارگانی و کارو که‌سابه‌تن و قسه‌کانیان جیگه‌ی متمانه و باوه‌ره که سه‌باره‌ت به دانیشتوانی سنه و سابلاغه. له‌م روژانه‌دا، دانیشتوانی سنووری ئیران، پیر و گه‌نجی چه‌کدارن و چ کاتیک ده‌ولته‌ی عوسمانی غه‌زای روسیا بکات، ویلایه‌تی سنه که خاوهر هه‌ژده قه‌زایه و زیاتر که ملیونیک که‌سه، هه‌روه‌ها شاری سابلاغ که ده قه‌زای هه‌یه و نیو ملیون که‌س سوننی مه‌زه‌به‌ی تیدا ده‌ژی و هه‌موویان موسولمانن، ره‌گه‌زی ئیریان له‌که‌سانی هه‌وت سالانه‌وه تاوه‌کو شه‌ست سالان، ناماده و چاوهری فه‌رمانن.

بۆ نمونه، له شاری سنه و ده‌وروبه‌ری، که‌خواه‌نی سی هه‌زار مال و دووسه‌د مزگه‌وت و سی خویندنگا و ده خانه‌قایه، دانیشتوانه‌که‌ی هه‌موویان ئیسلامی شافعی مه‌زه‌هه‌بن و سه‌ر به‌ریبازی شکومه‌ندی نه‌قه‌شبه‌ندین. له‌نیو شاره‌که‌دا مزگه‌وتی دارولئیحسان و ئەهی تر دارولئهمانه که دوو مزگه‌وتی گه‌وره‌ن و له هه‌رچوارلای مزگه‌وته‌که‌انه‌وه، حوجره و مه‌کته‌بی ئاینی هه‌یه که ژماره‌ی ته‌له‌به‌کانی دوو هه‌زارن. سه‌روکی ئەم مزگه‌وت و خویندنگایانه، ئەحمه‌د ئەفه‌ندی سه‌روکی پینشووی موقتیه‌کانی

سلیمانیه که ناوازه و شایسته‌ی سهردهمی خویه‌تی. شیخ محمهد شیخ
نیمامه‌دینیش که فه‌خرو لعل‌له‌مایه، سه‌روکی ماموستاکنه.

شیخ شوکورللا ئه‌فه‌ندی خالیدی نه‌قشبه‌ندی، مورشیدی کاملی
ریبازی نه‌قشبه‌ندی. ئه‌و له مزگه‌وتی هاجیره خاتون سه‌رقالی وه‌عزو
ئیرشاده و زیاتر له سه‌ده‌هزار موریدی له‌و ده‌ورو به‌ره هه‌یه.

شیخ عب‌دولمؤمنی وتاریبژ، له‌کاتی وتارداندا دو‌عای سه‌رکه‌وتنی
بو سولتانی کوری سولتان، خاقانی کوری خاقان "سولتان
عب‌دولحه‌مید خان" کردووه. له‌م روژانه‌دا، گه‌وره و بچووک، تیکرا
چه‌کدارن و چاوهرین شیخ شوکرو لای مورشیدی کامیل، سه‌رکرده‌ی
سه‌ربازی جیهادکار ده‌ستتیشانبکات و له‌به‌ره‌ی قارسه‌وه، له‌سه‌ر
خه‌رجی خو‌یان، ناماده‌ن به‌سو‌پای عوسمانیه‌وه، په‌یوه‌ستبن...

وقتی

۱۳۹۲

برای ۱۳۰ قلمی ۸۰ لوح آبی ۴۰

نوع اجرتک رسنای صاع لقمه کمانش خوشد

برساخته ۲۰ پاره در

مطلبه و سما (آرامش) باب عالی جاده سده (۵۴)
تورول عالی منصور صید

خارجدن کفردو پاره فرجه درج اولسایان اوزاق
صاحبه اعاده اوزاق

ق ۲۰ شماره فرجه ۱۳۷۷

ق ۸ شماره فرجه ۱۳۹۲

خروج حواذدن بحث ابد فرزند

مقاله علمی و مطبوعاتی و ادبیة نطق آذریون صحف از بهر زمانه ایچقدر حواست مرسته داخل اهل جن اعلان و پاشنگورک هر سطر بیون این و مای اعلان مشرتوبه نطق اعلان
هر سطر بیون اوج فریض آخور و پاشنگوری و پاش اوان تکلیف قیل اوان

توبیخات

هدیه نه هست آموختن ایستادترین قلمی مدبری
تایید و لغت و مصطفی که امامه بزرگوار

شرایط علمی مذکور و ادبنا ایستاد اوزره
سر ایستاد کونولوت بودی بختلایند و پادش
موسوی فرسخ اهل صوا اهدا نمانند موسوی اناج
فرسخ موسوی جویا پیش صا و طار و یوقندی
ایه بار بار اوزاق آخام اوسن واره و اوزره
دوسه واصل اوزار واره واره قدر غارجه
مأوزون و طار ووزق اتمی کونولوت ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد
و صیقل به نظر غارجه و پاشندر
موزق کونولوت بر اوانی ایه بار بار عالی به
کادر فاش حضرت صوا و طار و یوقندی
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
وهر چه حردت نال اولدر بیستند کونولوت
ایستاد اولسوق ایستاد هی اعلان اولسوق
ایده اعلان اولسوق نظرا اولسوق اولسوق
دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

سلی مذکور و ادبنا ایستاد اولسوق
کونولوت اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

دوبان اولان تکلیف شور و طار و یوقندی
سر بیستاد صوا و طار و یوقندی اولسوق
صا کوشا طار ایستاد کونولوت و صا کوشا طار
نکته اولو باش حضرت به اولان ایستاد
ایوب بی اولنده و انکله لوقه نمانند ایستاد

ههواره‌هکانی کوردستان له ههفته‌نامه‌ی "اخبار دار الخلافة" دا

ههفته‌نامه‌ی "اخبار دار الخلافة" که له قوناغیکی زۆر ههستیاری میژوووی دهولتی عوسمانیی و کیشه و ملامننیه نیوخویی و دهره‌کییه‌کانی، له‌لایهن ئه‌سکه‌ندهر ئه‌فه‌ندییه‌وه له رۆژانی چوارشه‌مه‌دا له ئه‌سته‌نبۆل به زمانی فارسیی چاپ و بلاوده‌کرایه‌وه، چه‌ن‌دین هه‌وال و ئاماژه‌ی سه‌باره‌ت به کوردستان و کورد له لاپه‌ر مه‌کانیدا له‌خۆگرته‌وه.

سه‌ره‌تا له دو‌الاپه‌ره‌ی هه‌موو ژماره‌یه‌کی چاپ‌کراویدا، وه‌ک چه‌واره‌یه‌کی سه‌ربه‌خۆ ناوی کوردستانی له‌پال و لاتان و مه‌مله‌که‌ته‌کانی دیکه‌دا هه‌یناوه نووسویه‌تی که : ئه‌و نامه‌یه‌ی که له ویلایه‌ته‌کانی نیوخۆ و مه‌مله‌کاتی هندستان و کوردستان و ئیران و عه‌ره‌بستان و فه‌ره‌نگستان و هاوشیوه‌ی ئه‌وانه ره‌وانه‌ی ئیمه‌ ده‌کریت، ئه‌و ده‌سته‌واژه‌یه‌ی خواره‌وه‌ی له‌ژێر بنووسن :

ئهم نامه‌یه‌ بگاته‌ دار الخلافة‌ی ئه‌سته‌نبۆل له شه‌قامی بابی عالی و به ئیداره‌ی به‌شی هه‌واره‌هکانی دار الخلافة‌ ژماره‌ی ... و به‌خاوه‌ن ئیمتیازه‌که‌ی ئه‌سکه‌ندهر ئه‌فه‌ندی.

ئهم هه‌فته‌نامه‌یه‌، له ژماره‌ی ۱۰ ی خۆیدا، که له رۆژی چوارشه‌مه‌ی ریکه‌وتی ۲۱ ی شوباتی ۱۸۷۷دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له لاپه‌ره‌ ۷۴ و له‌خانه‌ی "حوادث ممالک اسلامیه"دا، نامه‌یه‌کی داناره‌ به‌ واژۆی "س..د" که له‌دانیشتوانی کوردستانه‌وه پنی گه‌یشته‌وه که له بن‌حوکه‌ی ئیراندان و ئه‌مه ده‌قه‌که‌یه‌تی:

"پاش سلّو و پێشاندانی ریز و خوشه‌ویستی، عه‌ززی په‌یامی دۆستانی موسولمانانی کوردستان به‌ برایانی ئابنی عوسمانیی.

ئەگەر چی بەھۆی دوریبیھوہ لە ئەحوالی برائانی رەوشت باشی ئیسلام بی خەبەر و بی ناگاین، بەلام بەھۆی بازارگانان و ئەم رۆژنامە فارسییەھوہ، ئاگاداری رووداو و پیشھاتەکانین و دەیانخوینینەھوہ. ھەرۆھەھا شەو و رۆژ دەستی دوعا و ئومیدی بەدیھاتنی لە بارەگای تەعالا بەرزدەکەینەھوہ، کە بە گەورەیی خۆی رەحمەت و بەرەکەتی بپرزینی و سەلامەتی پاشای ئیسلام و شاھەنشای ئەھم و سبیری خودا لەسەر زەوی، ئەمیری برواداران سولتان "عەبدولھەمید" خان بپارێزیت و لەبەدکاری رۆژگاری بەدووربکات و سەری دوژمن بە تیغی ئەو بپریت . چونکە ئەو فریادەرسی بروادارانە، ھەربۆیە نزای خێر بو ئەو زاتە لەسەرمان فەرزێ عەینە.

لە ھەوالەکانی دارالخلافە دا نووسیوتانە کە دەولەتی ئێران، بە ھاندان و خەڵەفاندەکانی روسیای بەدخوا، لەشکرو تۆپی رەوانەیی شاری کرماشان کردووە و لەگەڵ ئەمیری برواداران و خەلیفەیی موسولماناندا دەجەنگیت و تیغی کینەیی خۆی بەرووی برائانی ئیسلامدا، دەکیشیت.

ما از یاران چشم یاری داشتیم   خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم
چاومان لەوہ بوو یار یارمەتی بی   ھەلەبووین وا بوو کە نەگبەتی بی

لەبەرئەھۆی دانیشتوانی سنە کە بریتییە لە بیست ناحیە، لەگەڵ دانیشتوانی سابلاخ و دەوروبەری کە بریتییە لە دە قەزا، ھەموویان کوردی سوننە و ئەھلی سوننەت و جەماعەتن، نامادەن بە مأل و گیان، ھەرکاتیک دەولەتی پایەداری عوسمانیی لە دژی روسیا غەزا و جیھاد بکات، ئەوا ئەوان سەر و گیانیان فیدا دەکەن و دەیکەنە قوربان.

ویلاھەتی سنە کە ھاوسنووری سلیمانییە، لەگەڵ ناحیە و قەزاکانی کە بریتین لە زەھاو، جوانرۆ، پاوہ، ھەورامانی بچووک، ھەورامانی

گهوره، مہریوان، کلاتہرزبان، نئسفہندئابد، لیلاخ، تیلہکو، زورد، کاورو، ناودہر بہند، شالی نابدو رھوانسہرہ، لہگہل شاری سابلاغ کہ ھاوسنوروی رھواندز و ویلاہتی وانہ و بریتیبہ لہ : تورجان، بوکان، سہقز، بانہ، شونو، لاجان، سہردہشت و ورمی، ھہموو دانیشٹوانیان موسولمانی خالیس و خاھونی تہریقہتی نہقشبہندی و قادریین، نزیک بہ سہدھزار نہفہریان خاھونی چہکن و نامادہن نئگہر خہلیفہی عالہم، شہوکہتمہئاب سولتان "عہدولحہمید" خانی دووہم، لہمہیدانی جیہاددا بہ وتہی پاکی (اللہ اکبر) بانگی بلند بدات، نئوا نئمہ بہ (لا اللہ الا اللہ واللہ اکبر) تہواوی دہکین.

اگر بکشیم زہی شرف   ور بکشد زہی طرب
گہر بکوژین سہر فزازین   گہر بکوژیین بی نیازین

نئمہ، لہگہل برایانی ئیسلامی عوسمانییدا، لہ رووخسار و نیوہر وکدا یہکنتیبہکی خودیمان ھہیہ و لہ پئناویاندا لہسہرو گیانمان دریغی ناکہین. نئگہر لہم رووہوہ دہولہتی نئران کہ نئمہ لہین تہبہعیہتی نئوداین، لہگہلمان ھاوکوک بیت نئوا خیردارہ، دہنا ھہتا گیان لہ جہستہماندا مابیت، بہ گہورہ و بچوکی شاری سنہ و سابلاغہوہ، لہفہرمان و گویرایہلی خہلیفہی ئیسلام ناچینہدہر و لہھہر کوئی فہرمانبدات، ملکہچی فہرمانین.

بندگانیم جان و دل بر کف   چشم بر حکم و گوش بہ فرمان
بہندہین و گیان و دل لہسہردہستان چاو لہ دہستور و گوئی بہفہرمان

راستی نئم وتہیہ و شایہتی نئم نئحوالہ کہ دانیشٹوانی کوردستان، بہندہی برایانی عوسمانیین نئوہیہ کہ، نزیکہی دہ بو یازدہھزار لہ دانیشٹوانی سنہ و سابلاغ لہ دارالخلافہی شکوداری عوسمانیی (واتہ نئستہنبول) سہرقالی کارو کہسابہتن و لہ گہرہکہکانی توپخانہ و

یەنی جامیع و قاسم پاشا و فاتح دا نیشتهجین. ههروهها له ئهنه‌دۆل و رۆمیلیشن. ههروهها دوو فهوج لهوان بۆ غهزا و جیهاد چووبوون بۆ سربیا و قهرهتاغ و ئاگریان بهردابوووه دوژمنی دین و دوو سه‌د لهوانه به پله‌ی شه‌هادت گه‌یشتن. ئه‌وانه ناویان وه‌ک خه‌لکی سلێمانی و ره‌واندز و وان و موش له ده‌فته‌ری سوپادا تۆمارکردبوو و له‌وی ئهم بابته‌ پشتر است بکه‌نه‌وه بزانه‌ن ئایا ئهمه راسته‌ یان درۆ!

پوخته‌ی قسه، ئی‌مه چاوه‌روانین، شه‌ر و رۆژ دوعای سه‌رکه‌وتن ده‌خوینین. قوتبولعارفین "شیخ شوکروڵلا" نه‌قشه‌ندی له‌گه‌ڵ جه‌نابی شیخ "ئیمام نه‌دین" فه‌خرولعولاما، که هه‌ردووکیان له‌ خانه‌دانه‌کانی سنه‌ن، له‌گه‌ڵ فه‌ریدوزمه‌مان "مه‌لا عه‌لی بۆکان" و "سه‌ید مه‌لا هیدایه‌توڵلا" که شیخوئیسلامی شاری سابلاغه و گه‌وره و سه‌رۆکی دانیشتووانه‌که‌ن، ئه‌وان دانیشتووان و خه‌لکه‌که هانده‌دن و خو‌سیان خاوه‌نی چه‌ک و تیغی خه‌نگن، به هه‌موو پێداویستی و خه‌رجی و ئه‌سباییکه‌وه ئاماده‌ن بۆ شه‌ر.

دشمنان را ز خون کفن سازیم

دوستان را قبای فتح دهیم

نگ تزویر پیش ما نبود

شیر سرخیم و افعی سیهیم

شاه بیدار بخت را هر شب

بدرون دل و به نیت صاف

همگی بندگان پادشاهیم

شا پیدار بخت همه وقت

ما نگهبان افسر و کلیم

لهم رووهوه، داواکاریمان پیشکش کردووه و لهوه لامدا نماژهی دلخوشیی و شادییان داوه، ئهمرۆ له زهوییدا، پهناگهی موسولمانان خه لافهتی گهروهی عوسمانییه.

خوا نه خواسته و خوانه کرده، ئه گهر دهولهتی پایهدار و بهشکوی عوسمانیی رووشی زیان و زهره ربی، دانیشتوانی کوردستان و موسولمانانی روسیا، بی ناو نیسان ده مین و وهک هه لوی شیرین قوتدهدرین و ئهوان یه که مین ئهوانه دهین که وهک پارو قوتبدرین.

به لام گونجاو و شایسته ئهویه که برایی نیسلام هه موویان یهک قسه بن، دهنا سبهی پهنجهی پهشیمانی دهگزن (کجا عاقل کند کاری که باز ازد پشیمانی / لهکوی عاقل دهکات کاری پهشیمانی لی بباری) نیستاکه بهونده رادوهستین و پاشان رووداو و پیشهاتهکان بهتهواویی لیره وه پیشکشده که مین.

له خودای تهعالا داوا ده که مین که هه همیشه دوژمنی دین سه رنگون و ژیر که هوتوو بیت "والسلام علی من اتبع الحق و الهدی"

تاریخ هجرت

اوراقی که با آثار نامعه
و حسودات متوجه
تعلق داشته باشد
بیشام صلاحت استیاز
باید فرستاد تا قبول
و درج شده باشد
و آن اوراقی که اجرتش
نداده باشند قبول
نخواهد شد.

مجلس اداره درجانه
عالی عدد (۲۵) و مطبعه
سایه عربت الهندی طبع
میشود. ان کتابکه
مضواهنده مشتمی
بشوند بمجلس اداره
مراجعت فرماید.
نسخه لث
۱ غرض

حجرت ان جریده در هفته یک بار نشر خواهد شد
چهارشنبه

درین جریده از امور سیاسی و حوادث داخلی و خارجی و از ادبیات و مآخذ آن بحث خواهد شد. و قیمت جریده در اخلاقه
یکسال (۵۲) غرض بمجلس اداره هجرت پوسته (۷۰) غرض و بیلاذ اجنبیه (۸۰) غرض بمجلس اداره کفایت
باجرت پوسته (۷) رویت

تجدد الخلفاء

و شران ما خواهد شد . همچنین مال شرطه وقت آمیز
بایغ که مسکن دکان را چون موم نرم گرداند باهل جواز مطلب
فرمود . پس از آن در آئینی که مرکب از ذوات
معتبر باسم جوبت عسکر تشکیل شده بود و اعضای مجلس
مذکور مفتی حنق و شافعی و مالکی و حنبلی و اولی باناشری
و تحلیلی بانا و مائده ایشان بودند رئیس گشته نام کتابکه
از هر اطراف و جوانب آوج فوج می آمدند در سبک عسکر به
قید مقر بودند .
کلام حکمت آتیسام جناب حیدرآباد حضرت شریف
مکه محترمه که از سلاله طاهره نبوی هستند معلوم خواص
و عوام است که در القاطی قابل مصلحتی کثیر را بیان فرموده
دل همگی بکانه کوبان را از تاریخی نفسانی برآورده بنیال
شدن سعادت انبیه و همون کرده اند پس فریبضه
مهندسان حشر و نشر آنستکه خود را از بار کران مسؤلیت
آخرت برهانند .

امیرالمؤمنین امام المسلمین جناب شوکتآباد سلطان
عبدالمجید خان روز آئینه جمیع (ملوخته)
تشریف فرمود . باجاست مسلمین نماز جمعه را
ادامه هندن عربت بصری ماطقی گرداید .

جناب عالی خود با اتم مصر چنانچه از ابتدای امر شریعت
خود را اظهار نموده بود . این بار هم در بیون کاروبس
و قسرهاک مکمل و اصلاح جار بلالاه ارسال فرمود .

ذوالبیادت اتسالی جناب حضرت شریف مکه مکرمه
فرمود که وحشیت دشمن ستاکره حق است بعد اسلامیه
و طاعتنامه انام من التمس است . پس امر فرمود
تکمیلی دین و ایمان روز خدا کردن تن و جانست . امر و
برای در املن حیت مسلمان در سبک بر باران جان فکشان
روز حضرت نشانست . بشایرین من از اعتبار امر روز
بر اندام و فر زدم در سبک عسکره انتظام داده تمام و تمام
چنانچه بیوی فی سبیل الله اشغال متبایم . شعبه
چنانچه خدمت را فریبضه ذمه دانستجهت محافظه ملت
خود شتاب نباید . و الا در نیتنا و آخرت باعث زلزل

در محل مذکور - جای فروش هندی عبدالرحمن افندی
در کور - قرانهای شرکت

(وکیلان مارهندوستان)

در شهر دهلی - جناب فضیلت مآب سید محمد نصرت
علی خان صاحب مآب چریده های نصرت الاسلام و مهر
در خشان و نصرت الاخبار .

در بندر بمبئی - جناب فضیلت مآب مولوی همدان الله
صاحب ساکن محله قاضی جدید .

در کوه دکاشی - جناب فضیلت مآب سید رضا علی
صاحب الحسینی حسینی .

در شهر بنگالور - جناب فضیلت مآب حافظ سید محمد
صاحب مآب چریده تنسور اخبار .

در شهر کلکتہ - جناب فضیلت مآب عیسی بن فرطاس
صاحب .

در شهر مدراس - جناب فضیلت مآب محمد نصیر الدین

صاحب مآب چریده تنسور اخبار .

در حیدرآباد دکن - عزتآب حاجی مستان افندی .

در حیدرآباد - اصالت مآب جناب مستر لوتھر صاحب مآب
چریده صادق الاخبار .

در شهر کراچی - فضیلت مآب جناب میرزا محمد شفیع
صاحب مآب چریده مفرح القلوب .

آن مکاتیب که از ولایت دکنیه و از مملکت هندوستان
و **رومستان** ایران و عربستان و فرنگستان و مانند آن بما
برسان سید عبارتی که در زیر درج خواهند شد بر آنفاده
میتوانند .

این مکتوب بنام خلافت استانبول درجگاه باب عالی بداره
مخاطبه اخبار دار الخلافه عدد ۲۵ بصاحب امتیاز آن استانبول
افندی وصول باد .

استانبول

تاریخ دارالخلافه

استقرضات

قیمت امروز	قیمت اوراق	سود	تاریخ عند
۹ فر ۰۹ پاره	۱۱۰ فر	بیش درصد	دیون عمومی ۱۸۶۵
۰۰ سانبیم	۵۰۰ فر	شش درصد	استقرض عثمانی ۱۸۶۳
» ۰۰ » ۴۶	» ۵۰۰	» »	» ۱۸۶۵
» ۰۰ » ۴۲	» ۵۰۰	» »	» ۱۸۶۹
» ۰۰ » ۴۱	» ۵۰۰	» »	» ۱۸۷۳
» ۰۰ » ۲۲	» ۱۰۰	» »	تحويل خزینه ۱۸۷۲
» ۰۰ » ۲۳	» ۲۰۰	» »	راه اهتین رومانی ۱۸۷۰

حصه های شرکت

قیمت امروز	تسليم بضایق	قیمت اصلیه اش	نامی
» ۰۰ ط ۳	» ۰۰ ط	» ۰۰ ط	شرکت عمومی عثمانی
» ۰۰ ط ۱۵ فر	» ۱۱۶ ط	» ۲۲ ط عثمانی	اعتبار عمومی
» ۰۰ ط ۱۳ سن	» ۱۰ ط	» ۱۱ ط	بانکه استانبول

رواج نازک و کمال و انطباق مردم ایما میدان مألوف و خوار و
تاری بنظره کمال مخصوص است . کویا بر بدیه اخبار
دار الخلافه و صلوات اثنای فرعون اسلام آسما و اروپا که
قرضیلات است گردیده مردم اینصاحب که ششتر
اشغال اخبار دولتیه هستند . و علی الخصوص
خون آن که کاره بدیل و قبال مذمیل بدین وسیله سرتا
برگم و کیف اصول یمن اقبال دار الخلافه و مستغیر
بشود شد . و چراغ هند و سان که اکثر درو هستند
وزبان ملاهه و سان همین لقب اردو است . و فریب به اری
پس وقایع مطبوعه اخبار دار الخلافه را البته برای سهول
تفهم و تبیین یارنو ترجمه کرده نشر خواهند کرد تا سکن
انتظار خواص و عوام کرده و نیز وجه کتابیکه زبان
فارسی احتیاج دارد . و عبارت طریقه و اخبارات
اطیبه را شیخه شده متناقص اشترک و اعتراض خواهد
کرد . پیش از این مابین برخی شده ها و ترجمه کرده
در بعضی جراید مطبوعه تا بهت انتشار شود ثابا
فانی بزکات بر بدیه آن حالات انساب را بدیه خود قبول کردیم
و بحول الله آمان مسای هریده تمدت در اشعار و انتشار
بظهور خواهد آمد مگر معلوم سرکار است که نسبت کارها را
وقتی ضرورت است . و لاسی امدت همین امور اجابت
رواج می یابند . اما امید از جناب باری آست که
جریده انبشای مستطاب بزودی در اوقی هندوستان
شایع و زاع خواهد شد . و صدعا و هزارها مشترک
و مشغولی کرد خواهد آمد زبانه ایل دولت بکلم باد .

نی خود غایت همد پادشاه اعلام و بهشت اقام سلطان
ظلی الله فی الارض امیر المؤمنین سلطان (عبدالجبار) خان را
از اکتاد روزگار مصون و محفوظ فرماید و بر سر راههای
دین تیغ او بران و قاطع گرداند . زیرا ملاذ سبیل
و حله مؤمنین است و دعای خیر الادایش بر ما فرض
عین است . در اخبار دار الخلافه نوشته بودید .
حکومت بادولت ایران لشکر و اویس را بشهر کرمانشاهان
فرستاده است . و باغیا و اشقات و وسبیه بشود
بایر المؤمنین و خلیفه السنین عاره به تیغ کین روی پادشاه
اسلام میکند . از شنیدن این خبر انرا جام اهل
کردستان که زیر ادااره دولت ایرانت . بر و چون
عزیزان اصفان گسندند . و خواب و غسوردن ترک
نمودند .

(ملاز بازار چشم برای ناشیتم)

(بر غایب بودا چه مایندتایم)

زیرا اهل ولایت مانج که عبارت از بیست نوحی است .
باهالی شهر سناوجلاخ و آن جزای و حواشی که عبارت
از قضا است . همی کرد و سنی سنوی و اهل
سنت و جماعت هستند . حاضر و امان و امان و امان
ایستاده اند که هر وقت دولت ابد مدت جهالت بازینیه جهاد
و شرا بکند . ایشان هم سروران را فدا و قربان
نمایند .

ولایت سندج که هم حدود سیمایه است . باوسی
و قضاها این که عبارت از (زهاو) و (چسارود)
(یاره) و (اورمان کویک) و (از امان بوزک)
(مروان) و (کلارزان) و (اسفند امد)
(ایلیخ) و (بشکو) و (زورد) و (کادور)
(کلو در بند) و (سنای آباد) و (روانسر)
است بشهر (ساوجلاخ) که هم حدود روانسر و ولایت
وان واقع شده که عبارت از (تریان) و (یوکان)
(سنسر) و (باه) و (شستو) و (لایان)
(نرودشت) و (اوری) می باشد . همی
اهایش اسلام مانص و صاحب طریقت نقشبندیه و قاضیه
هستند . قریب بسد هزار نفر صاحب سلاح ماستر
شده اند که اگر خلیفه عالم شوکتاب سلطان (عبدالجبار)
خان نبی بکلمه طایبه (الله اکبر) در میدان جهاد اواز
بند فرماید . مابین (لاله الله والله اکبر) را
تمام می نمایند .

مکتوبی که از احوال اهالی کردستان که زیر حکم ایران
هستند . و باران منسوبند . باز شده و برای
طبع شدن در جریده ما آرزو نمودند . مابین از
یعنی درج کردیم .

بعداد سلام مالا کلام عبت انجم دولت پیام دوستان
املاکیان سکرستان به پیران دینی عثمانیان عرض
شود .

اگر چه سبب به بعد صوری و مملکت از احوال جمیده
تصل برادران اسلام یعنی وی اگاه هستیم . لکن
بر اساسه تجار و زور و جریده فارسی اصباریه ان سرکار
از مقامه سوادان و کتارشات اگاه گشته ایم . شب
و روز دست امانت با سید اجابت یارکاه قاضی العجالت
رداشت که واجب الوجود و قیاض رحمت وجود و وجود

(که بکنم زهی شرف و درکنده زهی طرب)
 ما با پروردان اسلام عتقی ظاهرأ و باطناً اتحاد ذاتی ما را می
 و سر و بیان را از ایشان دریغ و محاسبه ندارم . اگر
 درین بیاب دولت ایران سکه زیر تیرت اوهستیم .
 باطمنافقت کند و نم المطلبوب والا تاملان درین
 داریم . از کرجک و بزرگ اهل شهر (سنج)
 و شهر (ساوجبلاغ) از امر و الطاعت خلیفه اسلام
 بیرون نمی روم . هر کجا امر بر ما بد . بنده
 فرمائیم .

(بتکایم جان و دل برکت)
 چشم بر حکم و کوش بر فرمان)

و مصداق این مقال و شاهد این احوال که اهل کردستان
 بتکان رادان عتقی هستند . اینست که قریب ده
 یازده هزار از اهل شهر (سنج) و (ساوجبلاغ)
 که در دار الخلافه علیه اسلام قبول مشغول هستند
 یکسب و کار و دو (طوخته) و (بقی جامع)
 و (ناسم پاشا) و (قاض) ساکن هستند
 و نیز دو اناطولی و روم ایلی می باشند . دوقوج
 اصحاب از ایشان بصرب و فرطیخ برای غزا و جهاد
 رفته بودند . و دشمن دین را به ایران فرستاده بودند .
 و نوسدس پرچه نهایت دیده بودند . و اسم
 خودشان را با اهل (سلیمانیه) و (روانز) و (وان)
 و (مویش) در دفتر قید کرده اند . و در اینجا
 تصدیق این ماده بشود که آیا راست است یا دروغ است .

حاصل کلام خلاصه مرای ما بشتر هستیم . و شب
 و روز دعای واجب لادای فتح و ظفری علیم . و قطب
 العارفین مولانا شیخ (مکرانه) نقشبندی باچتاب شیخ
 (امام الدین) فخر العسا که هر دوازده سالین ولایت
 (سنج) می باشند . یا در بزرگان (ملا علی بوکان)
 و (سید ملا هدایت الله) که شیخ الاسلام شهر
 (ساوجبلاغ) و بزرگ و رئیس اهل هستند .
 اهل را حاضر و تشویق و ترغیب میدهند و ایشان هم
 سلیقه صلاح و فتح گفته اند . با مصارف و اسباب
 برای سفر حاضر هستند . و چون شیر بر زبان و جمل
 دمان استندیم .
 دشمنان را زخون کنن سازیم
 دوستان را فتح دهیم)

(وقت از تو بر پیش ما بیرون)
 (شیر سز خیم وانی سوسیم)

برین دل و به نیت صفا)
 همی بشدگان باد ششم)
 (شاه پندار بخت راهمه وقت)
 (مالکپشان انسر و کاهیم)
 درین بیاب هر بنده را تقدیر کرده ایم . در جواب آن
 تشاهی و سلامت مسروری داده اند . امروز
 بر کز ارض ملاز و حله اسلامان خلافت کس بر این
 ثانی است .
 نداشتن و خاتمه کرده اگر دولت قوی شوکت باطلوت
 ثانی نکول و ضرر نخورد بشود اهل کردستان و سایر
 ملایان روسیه بدیشان ایشان را مانند حنوی شش برین
 مقوم می اندازد . و در لقمه اول انهارا فروزی برد .

س اول و انب آن است که پروردان اسلام همی متفق
 تبول باشند . والا قدا دست تمامت را بدندان
 بکنند . و میکزید . (کما عاقل کند کاری که
 از آزردیشانی) اهل پانندرا اقتضای کنیم . و با ازین
 گذارشت و حوادیان اینجا باقی عرض می نمایم
 ز خداوند تعالی خواهانیم که دانشم این سرنگون
 یاه سدرمان باد (والسلام علی من اتبع الهدی)
 امضا
 س . . .

(تدارکات حریه در هندوستان)
 روز نامه (تلخیص) از روز نامه دیگر نقل میکند
 برای تسلیح عساکر هندوستان در یک هفته چهار هزار
 تفنگ (مارین هتری) با نظرف ارسال میشود .
 ازین حکومت تصور کن دارد که صلاح خانه دارانجام
 عوده در حین حاجت برای توزیع اسلحه بمسکر علیه
 وقت را ضایع نکرده حاضر باند .
 چونکه اسلحه عساکر آنها از چینی (شانایر) و (انقلید)
 که از هنر پر میشوند یافت میشود . و (کارترس)
 های که مخصوص برای هندوستان میسازند . در هفته
 یک و نیم میلیون یافت میشود . و برای ساختن دو میلیون
 (کارترس) در هفته بتعدادی که اختصا دارد تمشیت
 متفانید .

(جریده صحرایه)

Active Windows
 Settings to

نامادهیی و به‌شداریی شیخ عوبه‌یدوللا و شیخ جه‌لاله‌دین بو جه‌نگ دژی روسیا و پشتگیریی ده‌ولته‌تی عوسمانیی

به‌گویره‌ی نعو هو‌الانه‌ی له لایه‌ره ۹۳ ی هه‌فته‌نامه‌ی "اخبار دار الخلافة" دا له رۆژی ۷ ی مارتی ۱۸۷۷ هاتوون : جه‌نابی شیخ عوبه‌یدوللا که له‌نیو ناحیه‌ی مهرگه‌وه‌ری سهر به ولایه‌تی وان نیشه‌جییه، بو پشتگیریی له ده‌ولته‌تی عوسمانیی که له‌دژی روس ده‌جه‌نگیت، ۲۵ هزار جه‌نگه‌وه‌ری پیاده و ۲۵ هزاریش سواره‌ی له که‌سانی بژارده ناماده کردوو و تاوه‌کو فه‌ریزه‌ی جیهاد نه‌جام‌بده‌ت. ئەم هه‌واله له‌ریگه‌ی والی وانوه به تله‌گراف ره‌وانه‌ی حه‌زه‌تی سو‌لتان کراوه و جه‌نابی پاشای سنبه‌ری خوداش له‌سهر زه‌مین، له‌به‌رامبه‌ردا خه‌لعه‌تییکی رازاوه و گرانه‌های بو شیخ ناردوو.

هه‌روه‌ها جه‌نابی شیخ جه‌لاله‌دین که یه‌کیکه له شیخه‌کانی ریازی نه‌قشه‌بندیی له سهرت، هه‌ستاه به‌ناردنی کومه‌ک و هاوکاریی بو سهر‌بازانی برینداری عوسمانیی و بری سه‌دوپه‌نجا دراوی عوسمانیی زی‌ر و سینه‌د سهر مهر و نو سهر نیستر و هه‌وت سهر گا و ژماره‌یه‌کی زور قاپی زیوینی وه‌ک دیاریی پیشکه‌شکر دووه. هه‌روه‌ها مریده‌کانیشی گه‌لنک هاوکارییان به شیوه‌ی دراو پیشکه‌ش کردوو.

تیم الاخبار عدد ۱۸

در وقت مکتوبی بارسید که بحران خلی آساف جویدرا بیان نموده میگفت ما هنوز اسمی که برای زخمیداران و پیمان عثمانیان امانه را فراهم آوریم اما چه نموده که (کاکوز صاحب) چنین امر خیر را بالکل لغو و ابطال کرده است که این واحیات است مانیز ازین واقع در نجب مانده میگویم که درین روزها بر اطراف و جنوبان مالکنا اوروا و هند چه نزد و بزرگ امانه میکند و در نفس ننگه انگلیس هم که عبارت از لندن است مردمان امانه میکنند (کاکوز) لشکرو تا حال و قیوف حاصل نموده خصوصاً در چین کار خیر مانع میکنند دل مردمان را میکنند و میگویند که بر خلاف روس عثمانیان را امانه نمودن جایز نیست .

والماصل هر چه گفته باشد همه از عدم در آتش سر پرزده است .

بنا برین شک فیلوی بزرگ کشتی های آهنگن دولت علیه هم ترتیب یافته بزرگ حکم فریق بحر به جناب سعادتآباد (حسن) پاشا بوده درین روزها بحر سینه خواهد برآید .

مرخصان صربستان که برای عقد مصالحه مدار الخلافه استانبول آمده بودند . بنا بر استیذان صربستان عقد مصالحه بوقوع انجامید .

و مرخصانیکه برای امتحان از جناب کوس سید مبارک رسیده اند . و بر احوال که بوقف عرض رسانیده اند هنوز نظا کر میشود بعد از تمامه ذکر احوال ایشان را نیز به تفصیل بیان خواهیم نمود .

خوار و لا اله الا الله

جریده مجتبی سرود عیسی ۲۰ محرم

جمع امانه که در لاهور تشکیل شده است مردمان ذی رتبه انگلیس هم در آن داخل شده امانه را فراهم می آرد و برای زخمیداران لشکر حضرت سلطان نجابت استانبول روانه خواهد نمود حال اینکه آن مردمان شریفند شنونده که امانه ها آورده میکنند . حکومت انگلیس مارا برای امانه نمودن زخمیداران نمیگذارد و همچنین عثمان در کار خیر خالی نمیماند .

جناب رشادآباد (عبدالله) آندی که در داخل ولایت (وان) در قصبه (کوار) ارامسازی باشد . در حین کارزار دولت متبینه منزه عسما با اوس از ملکیت کردستان نیست و بیع هزار تقریباً و بیست و پنج هزار نفر سواره که همگی جنگاور و ورز کرده هستند . سپاه کرده بجهت ادای قرضه جهاد با بر کلبی باشد .

و این شهر از جناب دولت ماب والی ولایت اردشیروم بواسطه تاز برقی بحضور فیض کعبور جناب خلافتناهی عرض و اشعار نموده است . از سب همت و فیتن شیخ آندی که برای نمیکالی وطن اظهار فرمود . جناب بادشاه ظل الله تر بظلمت مزین و کرانهها شیخ مشار الیه را فریق بحر احسان و افتخار فرمودند .

خوار و لا اله الا الله

روز دوشنبه جناب پادشاه خلافتناهی بکرده سوار شده بازآرد . امیر عسکر به شریف فرموده دو قصر همایون که متصل دیوار واقع شده است . برخی ارام و سزاحت فرمودند . و بعد از اتمامت بیست و یکباره طوب سوار گشته با هم و جلال تمام شریف (بازید) عزیمت نموده بعد از امای نماز باز بکرده سوار شده بدرای همایون (طوب قیو) و از آنجا نیز بدرای دلاری (طلوبه بائید) عودت فرمودند .

بپوه شیخ خیرن جناب رشادآباد . (جلال الدین) آندی که از مشایخ طریقت علمیه تشبیه است و نیز قصبه (سعد) اسکان دارد . برای امانه زخمیداران عساکر پادشاهی مبلغ دو صد و پنجاه عدد طلای عثمانی و صد عدد راس کوفته و ده راس استر و هفت راس کلو و بسیاری از اوازی سم بطریق علیه اعطا کرده است . و مریدانش نیز خطی امانه تقیه نموده اند .

حکومت روسیه مختلف القطعات عثمانی برای کشت و کار کردن بر بحر سفید از بحر (بالطن) برآورده است .

كوردانى رۆژھەلاتى كوردستان نامادەن بۆ غەزا لەدژى روسيا و ھاوکارى دەولەتى خەلافەتن

رۆژنامەى "وقت" لە لاپەرەى سێھەمى ژمارە ۵۰۱ى خۆیدا، كە رۆژى چوارشەممەى رێكەوتى ۲۱ى مارتى ۱۸۷۷دا، چاپ و بلاوكر اوھتەو، نامەھكى لەژێر ناونیشانى "نامەھك لەكوردستانوھ" بلاوكر دۆتەو، كە ئەمە دەقەكەبەتە:

"باش ھەمد و سەنا، لاتان ئاشكرايە كە دانیشتوانى كوردستان، پیر و گەنجى، شەو و رۆژ، سەرقالى نزا و پارانەمەن بۆ سەربازانى مومھدین و لە سەرتاسەرى مزگەوت و مەكتەب و شوینە پیرۆزەكاندا، فەرمودەكانى كۆتیبەكانى بوخارى و موسلىم و نوێژى پارێزراوى و تەواوى دوعا خێرەكانى دیکە دەخویندریت.

پایەدار شىخ شوكروللا ئەفەندى، كە پیاویكى چاكەكار و خەلیفەى تەواوى رییازى نەقشبەندییە، لە خانەقاھى خۆبەو كە خانەقائى ھاجیرە خاتوونە لە شارى سەنە، بە ئیرشاد و رینۆینییبیوھ سەرقالە، رۆژانى ھەینی لەمزگەوتى دارولئیحسان، باسى غەزا و جیھاد و یەكێتى ئیسلامى دەكات و فەرمودەكانى پەيامبەر و دەقەكانى خواوەند دەخوینیت. ئەو بە جۆرىك ھانى دانیشتوانەكە دەدات كە تەواوى خەلكەكە فرمیسك لەچاویان دەباریت. ناوبرا و وایكردووھ كە گەورە و بچووکی دانیشتوانى كوردستان، لەپیناوى دەولەتى پایەبەرزى عوسمانییدا، نامادەى گیانفدایى بن.

شىخی ناوبرا و لەئامۆژگاریبەكیدا بە خەلكەكەى وت كە ئاگادارىن ئەمیری موسولمانان و پادشای بەرمین و بەحرەین شكۆدار ھەزرەتى عەبدولھەمید خان، پەلامارى روسیا دەدات و غەزا دەكات. من دەمەویت لەم پیناوەدا گیانم فیدابكەم، دەئێمەش خەلكى سەنە، لەم پیناوە پیرۆزەدا، نامادەبن گیان و مالى خۆتان ببەخشن.

هەر بهم جۆش و خرۆشوه، له حوچرهکهی شیخ یوسف ئەفەندی له مزگهوتی دارولئیحسان، بهگزادهکان و شیخ زادهکان تیکرا کۆبوونهوهو دهستیانکردوو به هاوکاری سهربازی و لهم دۆخ و ساتهدا تهنیا له دانیشتوانی سنه، اچوار سههده نەفەر له کهسانی ئازا و بهجهرگ ناوی خۆیان تۆمارکردوو که کهسایهتییه ناسراووکانیان ئەمانه:

شیخ شوکروڵلا ئەفەندی، شیخ محمەد ئەفەندی کوری شیخ ئیمامەدین ئەفەندی، مامۆستای دارولئیحسان شیخ یوسف ئەفەندی، حاکی شەرع مهلا لوتقوللا ئەفەندی، موفتی مهلا بههادین ئەفەندی، حاکی پیشووی شەرع مهلا هیدایهت ئەفەندی، ئیمام جومعه و وتارییژ شیخ ئەفەندی، بانگیژی مزگهوتی دارولئهمان عهلی ئەفەندی، مهلاباشی مهلا ئەحمەد ئەفەندی، شیخ سهید محمەد گۆلشن ئەفەندی، میرزا رهزا وهزیر محمەد ئەفەندی، موعتهمید میرزا عهبدولغەفار ئەفەندی، فهیزوللا خان، حهسەن عهلی خان، مستهوفی میرزا، محمەد میرزا بابا، دارووعه رحیم ئەفەندی، چاودیری باج محمەد بهگ میرزا ئەبولقاسم، سهروکی سهربازه موجهیدهکان حاجی سهید ئیبراهیم ئەفەندی. ناوبراو شیخ شوکروڵلا ئەفەندی، نامهی بو تهواوی قهزاو گوندهکان ناردوو که ئەمه نیوهروکه کهیهتی:

ئهی موسولمانانی ئەهلی سونهت و جماعهت، ئەمرو برا موسولمانهکانمان بههوی بهدکاری و فیلبازی روسیاوه له دۆخیکی پهڕیشان و شیواودان. بو ریگری و رزگار بوون لهم ئالوزیه، دهولتی عوسمانی لبههاردا ناچاره غهزار ابگهیهنیت.

لهلاتان روون بیت که خودای تهعالا داوا له تهواوی موسولمانان دهکات که ئەگهر پروادارن و خوا و پهيامبیران خوشدهوئیت و پرواتان پینانه، ئامادهبن بو غهزا و ئەگهر لهو مهیدانهدا بکوژرین شههیدن و (و لا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله) لهلای خوا روسوور و مایهی شانازی دهبن. ههروهها بهگویرهی ئایهتی (ان الله اشتری) گیانی خۆتان له بهرامبهر خوشیهکانی بهههشدهگۆرنهوه و دهبنه

غازی. ههروههها بهگۆیرهی فرمودهی شەریفی (حب الوطن من الایمان) خۆشهویستی نیشتمانی و پەرۆشی بۆ بهرگریلیکردنی، بهلگهی بههیزی باوەرتانه...

روسیا به فیل و دەسیسه خوازیاڕه نهک ببنه خاوهنی مولکی عه‌ره‌ب و عه‌جه‌م، بهلکو فرمانه‌ه‌وای ته‌ه‌وای میله‌تان بێت و به‌گۆیره‌ی دیدی هه‌مووان چه‌سپاوه که روسیا دوژمنی دینی ئیسلامه و هه‌ربۆیه‌ی خۆینی دوژمنی دینه‌که‌شمان بۆ ئیمه‌ه‌لآه.

چاوبرسیتی روسیا ته‌نیا له‌پارچه‌یه‌کی خه‌که‌که‌مان نییه، به‌لکو ته‌ماعی له‌ ته‌وای خه‌که‌که‌مانه (چاوبرسیتی و به‌رچاوته‌نگی مرۆف له‌ دنیا‌دا یا قه‌ناعه‌ت پریده‌کاته‌وه یاخود خاکی گۆر) کاتیک مرۆف ئه‌ندامیکی له‌شی موپته‌لا و توشت دهرد ده‌بیت، نه‌گه‌ر لانه‌بریت و چاره‌نه‌کریت، ئه‌وا تیکرای ئه‌ندامه‌کانی له‌شی ئه‌و که‌سه‌ تووشی دهرد و ئازار ده‌بیت. ئه‌مبستا روسیا ئه‌و دهرد و عیله‌ته‌یه و وا ورده ورده بۆ ته‌ه‌وای ئه‌و چه‌سته‌یه ده‌گوازریته‌وه و مه‌مله‌که‌ته‌کانی ده‌یکه‌ش به‌هۆیه‌وه به‌هیلاک ده‌چیت.

بۆ نمونه، ئیستا که له‌هستان و چه‌رکستان و تاغستان و قه‌ریم و شیروان و خبوه و تورکستان به‌هۆیه‌ ئه‌و دهرده‌وه ویران و په‌ریشان بوون. فیل‌باز و غه‌دار ده‌یه‌ویت که ئه‌فغانستان و عه‌ره‌بستان و عه‌جه‌مستان و کوردستان و هندستان و وه‌لحاسل ته‌ه‌وای خیهان بگریت و له‌ دنیا‌دا وه‌ک حاکی ره‌های بی شه‌ریک بمینیته‌وه.

ئهی دانیش‌توانی کوردستان، ئاگادارین که جله‌ونه‌گرتنی ئه‌م ئاگره‌ ده‌بیته‌ هۆی سووتاندنی هه‌مووان و ئه‌م رۆژی دهرفته‌ له‌ده‌ست مه‌ده‌ن و پشت به‌ عینایه‌تی حق ته‌عالا بیه‌ستن و ئاماده‌ین بۆ غه‌زا. به‌م شپوه‌یه‌ نامه و رینماییه‌کانی شیخ شوکرولآ ئه‌فهنده‌ گه‌یشتوته‌ ده‌ستی ته‌ه‌وای خه‌لکی کوردستان و زاناکانی و هه‌روه‌ها ته‌ه‌وای ناوچه‌کانی کوردستان و شاره‌کانی سابلاغ و سنه و سه‌قز و بانه و به‌ جۆش و

خروشوه ئهم داوايانهيان په سەندکردووه و رادهى ههژانيان به ئاستى گهيوه که وهلامى نامهکانيان به خيراى داوهمهوه...

بهلى ئازايان وهک چياى راوهستا و به ئهسپه رهشبا ئاسکانيانهوه ئامادهبوون و له راستيدا روژو شهو چاوهروانى دهرچوونى فهرمى دهولتى عوسمانيين تاوهکو گيانى خويان فيدابکهن و ئهههستا سهدههزار سهرباز به تهواوى پيوستيهکانيانهوه ئامادهن. خوانهخواسته دهولتى عوسمانى کهمىک زيانى پى بگات نهوان دهيانهويت وهک بروسکه و رهشبا هيرشبهرن و بو بهخشينى گيانيان ههمووان تامهزرؤن. لهم روژانهدا، نامهيهک له لايهن شيخ على خيوهوه بو شيخ شوکرو لالا نيردراوه و بوى نووسيوه که دانىشتوانى خيوه زولم و ستهمى ژينرال قوفانک و ژينرال قواچقوک و قهزاقهکان لهبيرناکهن.

بهو شيوهيه که ستهمى روسهکان دانىشتوانى پاکنهژادى خيوه گرتهوتوه و تهواوى مال و منداليان کهوتونهته بهر غهدر و بهدکاريى، ئيستا نهو ناوچانه تووشى ئالوزى و پشيوى بوون و خيوه و جورجانيه و ککنج و کات و ههزارههسپ و سواد و کورليان و چاودور و خارق ق کويلان و ايرسواری و قرهقلياق و صارو اوزبک.. ناوچهکانى ديهکه، بهتھمان له سه رهتاي به هاردا له لاي دهرىاي خهزهروه له دژى روسيا بجهنگن و په لاماربه دن، ههروه ها گومان دهکريت ئهم جولانهويه سهرتاسهرييه فراوانيت. کورتهى باس، دانىشتوانى کوردستان له نيو سنوورى ئيران و ويلايهتهکانى له شارهکانى سنه و سا بلاغ له گهل شارهکانى سهقز و بانه و خالخال و تهواوى دانىشتوانهکه که پيکهوه يههلى سونهت و جهماعتن، چاوهرپى ئهو روژ و سهعانهن که دهولتى شکومهندى عوسمانى دهرگاي جهاديان بو بکاتهوه.

دهولتهمداران ناميق پاشا و ميدحهت پاشا و رهئوف پاشا و عهبدولرحمان پاشا که سهريه رشتى ئهو لايه دهکهن، دهران له ئيمه به دل و بهگيان دهمانهويت خزمهتى دهولت بکهن.

لهراستییدا، نئمه شهرمه‌ندهین که ئهم سال له هاوکاری مادیی درییگی کراوه. به‌لام گهلێک له دانیشتوانه‌که‌ی سنه و سابلاغ که له‌ئسته‌نبولن، له جهنگی سربیا و قهره‌تاغدا درییگیان نه‌کردوه و به جۆشه‌وه هه‌وایی ئه‌وه‌تان پێ راده‌گه‌یه‌نین که ئیستا که کوردستان دوو کوردستانه، یه‌کیکیان سهر به‌ئیران و له‌ئێو سنووری ئه‌ودایه و ئه‌وه‌ی دیکه‌ش سهر به‌ ده‌وله‌تی شکۆمه‌ندی عوسمانیه. ئیستا دانیشتوانی ئهم دوو کوردستانه یه‌ک قسه‌یان هه‌یه و سه‌رۆکی دانیشتوانه‌که‌ی ئهم دوو کوردستانه‌ش چوار شیخن: شیخ شوکرو‌للا ئه‌فه‌ندی له ویلایه‌تی سنه، سه‌ید مه‌لا عه‌لی ئه‌فه‌ندی له ویلایه‌تی سابلاغ، شیخ محممه‌د به‌هادین له‌به‌ری شاره‌زوور، له وانیش شیخ عوبه‌یدوللا ئه‌فه‌ندی. چوار سه‌رۆکه‌که‌ی ئهم دوو کوردستانه ریکه‌وتوون و له‌سه‌ر خه‌رجی خۆیان، گیانفیدایانه سه‌د هه‌زار سه‌ربازیان بو یارمه‌تی ده‌وله‌تی عوسمانی ئاماده‌کردوه.

مذبه و رسول عامه من باید علی حدوده سنه (۵۱)
 قمری، اصل مخرجه، من
 ترجمه درج ایکن ساچمن گوناگون از اواشده شبر
 و با عدم در جملان طریقیه منجه هج ۱۰۰۰۰ مبرول
 کله درج اولسبال اوراقی ما سبه آماده گوازا

ق ۲۰ ربع اول سنه ۱۳۰۷

صالح تقیه حجابیه بریفان ۱۳۰۰ اقی آقبه ۲۵
 اربع آقبه ۳۰ فرودشدر
 چرسته ابرینک برسته کچی علی شش تروده
 چرسته ابرینک دوبریانی کنکتور کبول اول اول
 برستغی من ۳۰ یاره دور

ق ۲۰ ربع اول سنه ۱۳۰۳

وقت

۱۳۹۲

هر موقع موانعتی تحت یداد قره مند

منابع مذکوره و مصادق را در پایه معانی آثار ایران هر زمان میخواند بر زمین خردند جودت سر سرسته داخل اولجین اعلان و پنداد کت که در هر مکتوب چون بوی اعلان سونیه فیه مبین اعلان
 بهر مکتوب چون بوی آلود

بومانی کون محسوسان و اعلان بختیاری دارما
 انصافخانه، اسیح ایپزک و کاکان تمام ملانر
 اولساقی خانه و ریس منسوخ قانو اهدوی مینق
 اعلانی حصرگری طرفین در دولتی امری
 مندرجون بار مقامته انتماس امرو اعلای
 عطوبه و ایضای کچی چان امرو من اسیح
 انصافسات اول دامنه کابل مکتوب

نوروز ۲۹ مارچ

رو تقویه خلا اعلای وضع اولساقی اسیح
 اعلانی بین اولساقی بانکر اسیح
 یوق فستیول مایر حکومت کونیوی منسوخ طرفین
 دوروبه اعلان اولساقی ایضای

نوروز ۲۹ مارچ

النگره منکر میده خلا کت اکر اعلایشان اولساق
 منسوخ اولساقی فینت قانو اولساقی انصافی
 دوروبه دولت علی اسیح
 مجلس دولت دوروبه بیرونی اولساقی منکر
 کونسول جنرال کت اولساقی بان انگلر
 طرحه دولتی لاری بوی ایضای کت دوروبه
 منسوخ بیرونی اولساقی سر اید اعلایشان اولساق
 مونساق اولساقی اولساقی انصافی منسوخ اولساق
 و از اسامی اسامی اسامی اسامی اسامی اسامی
 مارشده یعنی با اعلایشان اولساقی کت کت
 و ریاض و قضا و کت کت کت کت کت کت
 ایضای

یوم ۱۵ مارچ

یوم ۱۵ مارچ
 یوم ۱۵ مارچ
 یوم ۱۵ مارچ

مادامی تکر اولساقی منسوخ اولساقی
 کت کت کت کت کت کت کت کت کت کت
 انصافی اولساقی اولساقی اولساقی
 دوروبه کت کت کت کت کت کت کت کت
 اولساقی اولساقی اولساقی اولساقی
 کت کت کت کت کت کت کت کت کت

بیت منسوخ اولساقی منسوخ اولساقی
 و وضو ایضای انصافی اولساقی
 انصافی اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی

نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

مادامی تکر اولساقی منسوخ اولساقی
 کت کت کت کت کت کت کت کت کت کت
 انصافی اولساقی اولساقی اولساقی
 دوروبه کت کت کت کت کت کت کت کت
 اولساقی اولساقی اولساقی اولساقی
 کت کت کت کت کت کت کت کت کت

نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

بیت منسوخ اولساقی منسوخ اولساقی
 و وضو ایضای انصافی اولساقی
 انصافی اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی
 منسوخ اولساقی اولساقی اولساقی

نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ
 نوروز ۲۹ مارچ

رهوانه‌کردنی دیله‌کانی روس بۆ وان و هه‌وایی دلاوه‌رانی کوردستان

هه‌فته‌نامه‌ی "اخبار دار الخلافة" له لاپه‌ره‌کانی ۲۲۳ و ۲۲۴ ی ژماره ۲۸ ی خۆیدا، که له‌روژی چوارشه‌مه‌می ریکه‌وتی ۲۷ ی حوزمه‌یرانی ۱۸۷۷ دا، چاپ و بلاوکراوته‌وه، هه‌وایی گه‌مارۆدانی فیرقه‌یه‌کی سه‌ربازی له شاری ئه‌رزروم و گرتنی ژماره‌یه‌ک دیل له سه‌ربازانی سوپای روس بلاوکردۆته‌وه. به‌گۆیره‌ی هه‌وآله‌که به‌هۆیه‌ی که ئه‌وه‌یزه گه‌مارۆدراوه‌ی روسیا له شاره‌که‌دا، نازوقه و خۆراکی پێویستیان له‌به‌ر ده‌ستدا نییه، هه‌ربۆیه چاره‌ی ده‌کری له‌ماوه‌ی یه‌ک دوو روژدا به‌ته‌واوی خۆیان به‌ده‌سته‌وه به‌ن. به‌گۆیره‌ی هه‌وآله‌که، چه‌ند سه‌د که‌س له دیله‌کانی روس ره‌وانه‌ی ویلایه‌تی وان کراون و چه‌ند سه‌د دیلێکی دیکه‌شیان نیردراون بۆ ئه‌سته‌نبۆل.

هه‌روه‌ها له‌ژێر ئه‌م هه‌وآله‌دا باس له‌وه کراوه که پێشتر قسه له ئه‌ه‌وایی دلاوه‌رانی کوردستان و جۆش و خرو‌شیان له هه‌فته‌نامه‌که‌دا کراوه و ئیستا که به‌گۆیره‌ی هه‌وآله متمانه پیکراوه‌کان، دلاوه‌رانی نازاو به‌جه‌رگی کوردستان که به‌سواری ئه‌سپه ره‌شه‌با ئاساکان و به‌شمشیری تیژیانه‌وه که به‌خوینی روسان تینون، چوار کاتژمیر به‌ه‌وای روسانه‌وه بوون و له لاجوردی مه‌یدانیان به‌خوینی روسان سوور کردووه و تو‌زیان بر دوون به‌ه‌وادا.

مسی (محمد سرور) هم از ابدالی بیکار آسکره
 لا شطع کله های ابدالیست . و یکی از سبب اصلی
 مسافه آنها یا (یکسانند) استحکام روسیان را خراب کرده
 و بعد از آن دیگر آنرا هم نیز هم زاده باعث خسارت
 عظیم شده است . درین محاره یاور جنب چهل پاشا
 و پنج شایط و چند نفر دیگر هم شهید شده اند . و یک
 قول ابدالی و پنج حصاب و هشتاد نفر دیگر نیز زخمی
 گشته اند . و از جانب روسیان زبده از ده هزار نفر
 تلف شده لاشه های شان خستنی ها را بر کرده اند .
 چون چند بار روسیان بر استحکام حمله آورده
 بودند . با بر این قدر هم تلف شدت تا ساعت نه
 فتح این از موقع حربه حوئی دیگر ندارد . و گشتی
 انشی مسی (الاقوف) که چند نفر مشایط زخمی را از
 ساعت یازده به (پانوم) آورده است میگوید که فی الحقیقه از
 جانب روسیان قریب پنج هزار نفر تلف گشته خون شان
 مانند سیلاب از پشته بیابان روان میشود . و قشکه
 کشی (پیل) ساعت بیوازده یعنی وقت شام از بلوموم
 قیام میسود هنوز او از طوبوسهای آمد و رفتی اش هم
 مشاهده شد . و پنج هتم حریران روی بر کشتیهای
 زدهار جاری کارتری مسی (محمدیه) و (آر شوکت)
 و (طله) و (شیر) دو طایور مساکر شاهانه یک طایور
 معاونه (بابری) و دو (طریه) طوبوسهای سیار از (محموم)
 سوار کرده به بندر (چابویه) بر آورده و شتر فرستاده .
 و در هنگام محاره روسیه تهمیم کشته عساکر شاهانه
 هنوز پیش میروند . و دو طایور مساکر (قوه روسو) که
 پیش ازین جنب (محموم) رفته بودند شهر را سیر
 و تماشا کرده و هر روز پستکار نموده دشمن را هزیمت داده
 یاقی میکنند و اتمام جانب شرق اهدول دو و بیعرض
 فرسنگ از محوم پیش رفته اند و اینداینز از اخبار صحیح
 عرض مقام . فی ۱۴ حریران روی ۳۳ والی طریون
 ابراهیم

لیکن با سیره اول تعالی خلق و نصرت جناب ما مانده است .
 اگر چه امروز ترتیب کارزار نبود . با این همه باز
 دشمن هم گزید و عساکر معاونه هم ناکهسان و دشمن
 چه آورده و این فرقه از ارکان حریسه عثمان پاشا که
 بطریق احتیاط در خط نخستین یاقی باشد لاجل الاحتیاط
 دو طایور عساکر نیز روانه کرده است . اس بجز
 احتیاط این خبر شد . طایور هم با شایط بوقع مذکور
 عزت کرده و بر عساکر ششیده که دوام میسود دوسه
 طایور دیگر هم بسیار زود ارسال نمود . و ازین جهت
 وحی مخصوص از کله های طوب که از مواقع بیکار روان
 میشدند . دشمن بجائی بد گرفتار شده و شکست خود
 طوبوسهای خط نخستین حر همراه گرفته و از حرار
 و افسد زبده لاشه هارا در میدان ککدشته
 و اس رجعت نمود . و ما نیز خیلی اشیا و مهماتش را
 انداخته و تمام کرده . پنج نفرین را اسیر هم میسود و چون
 شام شده بود . اس برای برآوردن طوبوسهای دشمن که
 در استحکام ترک کرده بود وقتی مساعدت نیافته عساکر
 شاهانه کمال شان و شرف بواقع خود بدمسرح نمودند .
 و تلفات مائیسبت تلفات دشمن شد . و یکبار
 لشکر دشمن تهمیم نمود عرض مقام که این مظفریت
 جلیده هم از آثار حسن یت و علو همت جنب
 شهر یار است .

دولت ماب جنب درویش پاشا در محاره دوم هم در میان
 و بجائی بد مغلوب ساخته و شهر تهمیم بد اطرف (چورکسو)
 دفع و ملرد کرده و بسیاری ایشان را اسیر هم نموده است .

یک فرقه عسکریه روسیه که از مدت چند روز در (پاریز)
 محاصر شده بود بقتیاد توفیق و صحیح معاونه که قسسی از ایشان
 اسیر شدند . و قسم دیگر در سرای حکومت که خیلی
 مستحکم و متین است محصور هستند . و چون از فرقه
 شان هم بسیار نیست . اس در انشای مدت بگندو
 روز ایشان هم بقتلیم شدن مجبور خواهند شد و جمعه
 برداران دین مرده میسود هم که آنکس تا کده اسید شده
 بودند چند صد نفر از این جنب ولایت (وان) چند
 صد دیگر هم بجنب دار الخلافه استادیول و دیگران را نیز
 با طرف و اکتاف مسلک محروسه از مواقع حرب روانه
 نمودند .

حتی مدت پیش ازین احد له داوران کرده است و حجت

شیر تازی از جانب سیه سالار فرقه عسکریه (پانوم)
 دولت ماب درویش پاشا فی ۱۴ حریران روی ورود
 یافته است .
 در محاره بروز اگر چه روسیان جنیاب چه هم آورده
 باشند . اما بشجاعت دلیرانه عساکر شاهانه تل تاوردند .
 زبده از هزار مرده در میدان هر که ککدشته بهریت تمام
 رجعت نمودند . و از جانب عساکر پادشاهی نیز بقدر
 خدمت نفر شهید و صد و پنجاه نفر زخمی شده اند .

بکر وحدت روز یکشنبه بحضور قاضی الثور جناب ظل
الهی مشرف گردیده است .

نب بگنینه مشار الیه جناب حسن باشا بخصافت مابین
برایون جناب خلافتیهای حاضر گشته برخواستن احسان
بکران حضرت ظل الهی پاشایان کرام وزیران قوی
لاحترام بمنی ذات حضرت صلیب اعظم واهت مآب
دولت انساب جناب مجد رشیدی باشا وناظر امور خارجه
ولت مآب صفون باشا وشیخ طوختانم عامر . دولت مآب
عظمت انساب جناب محمود باشا بر کرسیهای مزین
نشسته طامسهای لطیف شاول فرمودند . ونب تا
ساعت چهار بالوقت پیمان پادشاهی نائل گنشه وبعد
ازان ایقاعی وجیبه خود ونبایا آورده بمقتضای امر
واراده سینه تاجداری روز دوشنبه بر کتی قناری سنی
(مصر) سوار شده بجانب میدان کارزار توجه نموده
است .

اخبرنا

قره‌قلو ۱۱ حریران

بموجب خبر تارقیک که امروز از جانب (هوجه بک) وارد
شده است معلوم میشود که در شهر مذکور ترس واندیشه
بدرجه نهایه رسیده است . سبب هم آنست که کوبا
مقداری سناکر از اردوی همسایین دولت عتبه عثمانیه
بعض دهستان آن نواحی خواهند بر آمد . با آنکه بجز
چند عهد (مونبور) دولت عتبه که نزدیک (هوجه بک)
منظر می باشند . چیزی دیگر ندارد . اما اینقدر هم
روسیان را در دهشت انداخته است .

پارس ۱۰ کرا

نوطه که - بعرفت قوت (شوالوق) یعنی سفیر روسیه
بدین ارسال شده بود . بدیل مصلحه تبلیغ شده است .
ویرکونید که مندرجات آن جلیان بیست که باعث اندیشه
اوروپا کرد .

منیه اشان را در جریده خود نوشته بودیم . اکنون
یوانت مولوق استماع نمودیم که بهادران و دلاوران مذکور
بر اسبان پادیا سوار گشته بستان آیه وشمیر خوزیر وشدنه
تشنه بنام هیت و دهشت بقدمرمد چهار ساعت دنبال
روسیان که خون بیچارگان مسلمان را برکندن خود گرفته
بودند . چسبون فضای ناگهان افتاده از خون بسیاری
روسیه زمین لاجوردی را سرخ رونموده نعل اسبان پاد
وختار را آب ولب داده اند .

جناب پادشاه خلافتیها روز بهشتیه بیاب والای سرعسری
قتربیف فرموده بقصر فلانرا بلکه روح افزا که بجانب
راست دروازه (بالدی) واقع شده است . عزیمت نموده
سایه انداز اقبال واجلال گردیدند . وبعبدالان ذات
حضرت صدر اعظم وقت سابق سرعسکر و نعل تبیل
غویوی بین دولتآل جناب حسن باشا وشیخ طوختانم
دولت مآب و عظمت انساب جناب محمود جلال الدین
باشا را بحضور مکارم نشینور شهنشاهی جلب نموده هر
یکی را جداگانه بااعتن مکارم نعلت شاهانه تطویق
و نسریر فرمود . برای یافت شدن حضرت ذات صدر اعظم
و مشار الیه حسن باشا در مجلس حرب که منعقد میگشت
امر نمودند . پس ثوات مشار الیهما بر موجب اراده
حضرت ظل الهی مجلس مذکور نشینور تشریف فرموده
وعدلی در مذاکره مواد مهمه یافت شده بمشاران باعث
تجمعه بقصر مذکور آمده مذاکرات امروز را بحضور
فرض کشیور حضرت پادشاهی عرض نمودند . و مسبق
دیگر نیز بهمت ریاست جناب خلافتیهای مذاکره بجز
سایندند . وچون هنگام نماز شام هم نزدیک شده بود .
پس نماز شام را هم در آنجا ادا کرده بعد ازان بنور الیک
ووشاک عساکر شامه معافه فرمودند . وچون طمام
والسب شان نیز منتظم ونگل بود . بنا برین محظوظیت
خود را یافت حضرت سرعسری پان گسونه سعودت
فرمودند .

جناب امیر المؤمنین و امام المسلمین پادشاه خلافتیها بفرزند
از چند خصیو اعظم بین دولت مآب جناب حسن باشا بک
عدد ششمی جوهر دار خطی مزین و دوز راس اسب
سواری احسان فرمود . و این احسان را سر پاور حضرت
پادشاهی سعادتآل جناب مجد باشا روز شده پادشاهی
منازایه زده آبلیم نمود . و جناب حسن باشا نیز از
حیثین لطف جلیلی حضرت تاجداری برای ایقاعی وجیبه

سوتاندنی سەردەشت

هەفتەنامەی "انتباه" بڵاوکراوەیەک بوو لە ویلایەتی کرید بەزمانی تورکیی بڵاوکراوەتەوه، بەگوێرەی کورتە هەواییک که لە لاپەرەیی سنێمی ژمارە ٣یدا هاتوو، که لە رۆژی ٢٠ی کانونی دوووەمی ١٨٨١دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوه، سەردەشت لە لایەن حەمزە ئاغاوە که یەکیکە لە سەرۆکە کوردەکانی عەجەم (واتە ئێران) سوتینراوە. دیارە ئەم حەمزە ئاغا یە مەبەست لێی هەر هەمزاغای مەنگورە. شایانی باسە، هەواییکە خوینەری گەراندۆتەوه بۆ رۆژنامەی "حوادث" لەو کاتەدا.

شرائط اشترا
 سنه لکی ۴ و التی ابلیغی ۱ عدد سیم
 مجید بدر - طنسراجیون پوسته اجری
 دخی سنه لکی اوچ بریم سیم مجید بدر
 یهر نسخه سی فرقر یله اولوب بیست بازارده
 صرف حلیم افندک مقبوله اولدی (۲۳)
 نومر اول دکنه سنه ۱۲۹۸

انتبا

کریه
 خانه دکانه کاش مطبوعه و لایحه هر هفته
 بیتوته کونی طبع اوتور
 قون و معارض و ادبانه و منافع عامه بی
 منضم محرراته منافی آکارا عیون
 صحیفه قدر دانان اکتیفند

بیتاقم وطنده به خدمت ابد و غیر رسمی غرقه در

مشاهیر ارباب فکدن کر بلدر سویمان کاکری و مشه دانشمن
 عزت نوروجی افندک باغچه قصیده ما آدین ولایت
 مطبوعه سنه طبع ایدیر مس اولدیغی (واسطه السلوک
 فی صیاسة السلوک) نام اثر حسین طرزدیو بیله کتبیجه
 استفاده بی زبیرین افندک هوس و آرزو سنه بولان ذوات
 اغلاکات قسمنده میان ایدیر کتبخانه صاحب افندک لری
 حالده نال مرام و مقصد اولور
 شایان مطالعه و قران اولان اشوبیجه فولد منقبت
 سیایه متعلق و صیایه مفیده بی و فواید سلط و سلطنت
 و امیاب فروغی متضمن ایجابی و نظم بلکه دار و اسراف
 و شمائل و فراس مالوک لویه سنه ندر بیستاتی حاوی
 اوزوب درت بیبا اوزر نه کشیده و شفته تألیف مر غوث بیست
 الفیه و تکلمه کتاب و لوق اوزر و صلیبی مهمه بی مشتمل
 بر خانه یله رسیده حدیثهای تألیف اولمشدر
 اینبو کتاب فولد نصابک تو صدیته اهمیت و مبادرت
 اینبو کتشدل بهار قاولان ذواته اداره اشخاص دلالت
 اینکدن عبارت اولسوب مباحثه سنه اماله دست و رغبت
 ایدک لری صورت مبعبر آسب استفاده اوله چقرمی مستغنی
 دلیل و حجتدر

اولوق ملاحظه سیله : اوله اصلا و قطعاً اشتراک ایدمه چکنی
 افاد و کندیسی خرسران اولدیغی حالده رهبر کونله
 حلم اکل ایتش ایسه اکا امتثال سنه عسدم رعایت قبول
 ایتدی چکنی عسلا ایتش اولنه مر قوم آتلون بوندن
 زباده سیله متأثر اولش و فقط علامت تأثیر اولوق اوزده
 اوسر مده هج رحال و حر کنده بولنه ماشدر
 بولر اول خانه دن چقرم قی بکشدیر ایتک اولینه کیدرک
 دق باسما فرت و وارد دخی عسدم مجلس و صاحب
 ایتدکار مده مر قوم دنیوق وسطه سو اچدی قی آظوره
 خطایاً ابراهیمک اثر دسندن بفرور صقله یعنی استفساره
 مباشرت و ابراهیم ایسه تا کیدمدنجا معر ضنده رهبر
 کونی ایکن بقرائی برابر جمعی اوله قریب مسع الیمین
 بیانه مبادرت ایدیکندن مر قوم آتلون در حال بیجاغی
 چکیش و بیچاره بی قتل و اعدام ایتشدیر
 قائل مر قوم بونکله اکتفا ایتدی و لک دنیوق وسطه به دخی
 سو مقصد ایتش ایسه دبا صابت ایتدی بکنی متعاقب خانه سنه
 کیش و سلاح حله قن سنکره قو سطره بی آرامق ایچیرون
 خانه سندن چقرمش اولدیغی سالد و ضبطه لر محل وقعه به
 بنشیش اولد قلدن قانی اهو پر مشدر
 واقعه چون و ماجرا بوندن عبارت اولوب دقت اولسنه
 قائل مر قومک و فعل نتیجه اجتراسی دنیوق وسطه به دخی
 سو مقصد ایتدیکندن منعی تعصبتدن نسان ایتدی بی میان
 و اینق حقوق وطنه بی طسائیمش مشوه دن اوله سنه
 وطنه ایتسه سلاح شد و ره و عدوان چکمش اولدیغی مستیان
 اولور

کچن هفته ایتکینه فریضه اعدام اولنسان قصاب
 ابراهیم قابانک سبب قتلنه دار معلومات العسدم بفری
 یازدهش و سانه درس اطلاعات و لوق تحصیلاتی یازده جفری
 ایما ایتش ایدک
 بوکره الد بفر ایشبار موثوقه که کوردرم قوم ابراهیم
 قوزی صاون لکی ایچیرون رفیق و و ملیوطای دنیوق وسطه
 ایله بر اوارایه عزیمت اولدن مسافر قهر لری سبب ایتش
 اروزر بنای آتلون ایله ایالات اوچی دخی معاً خانه دن
 خانه به صلح ایچمن مساجت ایدرک درد بچی اولدیق
 کتدک لری خانه ده صاحبی طرفندن باش سببانی به وضع
 اولان سفر اوزر مده علم خیر بر موجود اولد ایتدن ابراهیم
 حسب الد بفر مفر دن چکمش و تناوله ایچیرون دست دراز
 رغبت اولد ایتنه ممتاز آتلون طرفندن و قسوجولان
 تقریب بر افاده نکلن ثابت ابرام و الحساح در جسده سنه قدر
 واردر ایتسه نه ابراهیم حله مذکور بمر مات دیزدن

شیردن دکر من اطلسه سنه اوغرا بوق بودایه هر هفته
 بازار کونی منظم پوسته ایتسک اوزر بر یوزان و ایوری
 کاه چکی مستخبر در
 اینکچی نهمه مر دمنالک ایتدیکه لک طنسره به منفلی حکومت
 سید طرفندن تحت منوعیه الددنی و بوند بر شایان
 تقدیر ایسه ده رسوم سنه ادارسی طرفندن طول بلا نهمه
 اولان منالک کانتاستا بولار مسال منوعیت مذکور بجهت منانی
 سلب ایتش اولدیغی حقیقه باز دغیر بتا اوزر بنه رسوم

کوره و ناستان قاپتوس کندی فکرین ترویح ایتمک
 نمصدند اولوب نهایت سلاحه امر اجعتا یدجی اقوای
 ملحوظاتدن اولغه عسکر بی ترید هرسته دوشدیکنی
 وحی آتنددن تلغراف خبری اولق اوزده قرال حضر تلی
 سفر برحاله وضعته دأر اراده بی مجلس معوانه تبلیغ
 ایستدیکنی وقت غزته سی بنه آتنددن تلغرف خبری
 اوله رق اشواراده قرال اوزر بنه یونان عسکر بیگ
 موجودی ژاندارمه داخل اولماق اوزر بنش ایکی بیگ
 نفره ابلاغ اولنه جغنی بازیورل ایدنده وقتک صولک
 نسخه سته مندرج اجمال احواله یونان حکومتک عساکر
 احتیاطیه بی تحت سلاحه المق اوزر نشر ایستدیکنی
 ایستدیلان قرار تکذیب اولمقدند ایدوکی فقط آتنددن
 وارد اولان تلغرافنامه اخیردریس وکلاموسبو
 قومودوروس سلاح بدست اوله رق فضل مسئله ایدلسی
 شابان اسفا بیده بوئدن بشقه چاره بوق دیمش اولدیفی
 کوراشده
 باب عالی طرفندن اشبوند اوقاتک یونانیه به فارشو
 تدارکات عظیمه دولتی بونی کافه اوراق حوانت بیسان
 و افاده وحقی جریده حوادث غزته سی دخی اکثر اجمال
 احوال ایدنده تبدلات عسکریه دن بحث اید لنگازی عثمان
 پاشا حضر تلی بیگ بوکره حربه نظارت اعماد لری محض
 اشیو مسئله عظمی متخ حرب و وفات اولور ایدسه بوله صفدر
 صف سکن موقع اقتدارده و نطق مقصد خبر مر صددن
 ایلر اولدیکنی طنزده بولندیفی بیان ایله ختم مقال و حکایه
 ایلرور

(ریسانتون)

یونانستان حدودندن وارد اولان خبره کوره عساکر
 عثمانیه بر طاق یونان حدود لری باعقب یونان حدودینه
 چکمشلار ایدسه ده عساکر عثمانیه حدودی نیجا و زاینده کلری
 حالده یونان عساکر نظامیه سی داخل حدوددن سلاح
 آتدق لری و بولک بولشقه چسه ایهیمی اولوب مع مافیه
 تکرر لاله ایلروده مجادلات محلیه به سبب اوله یله چکنی
 و عساکر دیشدن بیدر بی چشاق قلعه سته مواصلت
 ایتمکده اولدق لری و سفر اطفندن باب عالی بهو بر بلان
 نصایحک یونانستان ایله محار به ایتمک و ایدسته اولدیفی
 کورانه سقه آتنددیش تلغراف نکال ایدلاند

رئیس وکلای اسبق خیرالدین پاشا حضر تلی بیگ تونس
 والیکته تعیین بیور به جغنی والتیا ایله ایجاب اولتلی
 مشار ایله خیرالدین پاشا حضر تلی بیگ والیکته
 نامز دلکنی التزام ایدرل ایدسه فرانسه جمهور بی بوکا
 معترض اولوب جزایز حدودنده عسکر جمع ایتمکده
 ایدوکنی و عجم کرد لری بیگ غوائلی دفع ایچسون
 دردنجی اردوشیری نافذ پاشا حضر تلی به شیخ عبیداه
 میانه زنده مذاکرات دوام ایتمکده و شدت شنسا اورازده
 حکمنی اجر ایتمکده ایدوکنی وقت و عتده حضر ت شلیان
 نبی عم که زمانده ضرب باونوب غربت غریب انسان
 و قوش و حیوانات رسملی بی حاوی کوش مسکوکات
 و اوزر زنده اشکال و نمائیل عبیده محکومک صقیق طاشلر به
 مهر جمعنده اوفق اوفق طاشلر و فوق العاده صنعتی
 مر مر دن بابتلش برقر باشی آتیمه لری ظهور ایدیکنی صنعا
 و مأموراً جزیره مزه کلور کن کلیبولی چوارنده انجیر
 بروننده قومه او تودمش اولان عثمانیه زرهلی فرقتنی عون
 عنایت اده الله هزده باده سعادت خلعتنه عدت
 ایددیکنی و عجم کرد لری بیگ رؤسائندن حربه افانک
 «سردشت» باده سنی احراق ایددیکنی جریده حوادث
 غزته لنده اوقودق
 وقت غزته سنک باینده نظار (ناصح) عنوانه اجداسمده
 و اجد جدید بکل طرفندن آتنده ترکیه بر غزته تک طبع
 و نشر بنسه بد او نمنش و چوققر لکه آکلیه بیسه چکی
 صورتده بروسه و البسی اجد و فقی پاشا حضر تلی بیگ اثر
 همیشه بشقه قالیه افراغ اولان (نالیق ترجمسی) مطبعه
 ولانده باصلش و مکتبش رشده شاکر دانته بر عدد
 توزیم قلمشدر

(اعلانات)

کر پدر سومات نظری عزت لور حقی افندی بیگ سبابه دأر

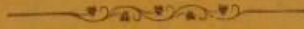
کتیبکی سلیمانیهلی ئەحمەد فائز لە ساڵی ۱۸۸۱

ئەحمەد فائز، زاناو قازی شەری ناسراوی کورد، کۆری سەید مەحمود کۆری سەعید ئەحمەدی کۆری عەبدولسەمەدی شارەزورییە. ناوبراو لەساڵی ۱۸۴۲دا، لەگوندی گلەزەردە لە سلیمانیه و لەخیزانیکه ئاینیهی و خویندهواردا لەدایکبووه. ئەو زانسته ئاینیهکان و زمانی عەرەبی و فیهو فەرموودهی لەلای مەلا بەناوبانگەکانی ئەو سەرەمەهی کۆمەڵگای کوردەواریی وەک مەلا محەمەد غالب و مەلامستەفا بەرزنجی و مەلا ئەحمەدی نۆدشی و هەر وەها مەلا ئەحمەدی ناسراو بە "مەلای چاومار" خویندوو و پاشان لەلای خالی که کاک ئەحمەدی شیخ بووه، شەرحی هەندیک لە کتیبە ئاینیهکانی تەواوکردوو.

ئەحمەد فائز لەساڵی ۱۸۶۱دا، وەک مامۆستا لە مەرگە دامەزراره و پاشان وەک قازی شەری لە شارەکانی هەر سی ویلایەتەکهی شارەزور و بەغدا و بەسره، وەک کۆیه و قەراخ و کوت و ناسریه و موسڵ کاریکردوو و پاشان لە ئەستەنبولی پایتەختی خەلافەت گیرساوێتەوه و لەوئ پۆستی ئەندامی ئەنجومەنی بالای مەعاریفی عوسمانیهی وەرگرتوو و هەر لەوئ لەدوای یەکەمین جەنگی جیهانبیدا، لەتەمەنی ۷۶ ساڵیدا، کۆچی دوایی کردوو.

ئەم کتیبەهی کەبەناوی "تحفة الاخوان في شرح فتح الرحمان"ە، تاییەتە بە زانستی کەلام و لە ساڵی ۱۸۸۱دا، لەئەستەنبول لە ۶۶ لاپەرەهی قەبارە ناوێنجیدا، چاپ و بلاوکراوێتەوه.

تحفة الاخوان في شرح فتح الرحمن

اثر

سادات برزنجيدن سليمانيهلى

احمد فائز

معارف نظارت جليله سنك ۹۲۰ نومرولى وفي ۱۳ كانون ثانى سنه ۹۸
تاريخلو رخصتنامه سيله

ابن خلدون

باب على جوارنده ابوالسعود جاده سنده (محمود) بكك
۷۲ نومرولى مطبعه سنده طبع اولتمشدر

۱۳۰۰

صحيحة

- ١٧ الباب الثاني في احوال السنداليه من ذكره وحذفه وتعرفه وتذكيره وتقيده
على السند وتأخيره منه
٢٢ محض ان لام التعريف جاءت لغاي اريته
٢٩ الباب الثالث في احوال المسند بما كانت للسنداليه
٣٢ الباب الرابع في احوال متعلقات الفعل
٣٥ الباب الخامس في بيان القصر ومعناه القوي والاصطلاحي وتسيبه الى الحقيق
والاضافي
٣٨ الباب السادس في الانقسامه وتسيبه الى انواع خمسة الفنى والاستفهام والامر
والنهي والنداء
٣٩ محض الفنى والكلمات المشتملة له
٤٠ محض ان الامراء لسته وعشرون معنى
٤١ بيان النداء والحروف المشتملة له
٤٢ الباب السابع في الوصل والفصل
٤٤ الباب الثامن في الايجاز والاطناب والمساوات وتقسيم الايجاز الى القصر
والخلف
٤٧ بيان الايضاح والتوضيح
٤٨ بيان الايمان والتدليل والتكميل والاحراس
٤٩ بيان التميم
٤٩ بيان الاعتراض

فهرست كتاب تحف الاخوان في شرح فتح الرحمن

صحيحة

- ٣ آيات لطيفة في تاء حضرة السلطان ايامه الله مع دولته الى اخر الدوران
مشغلة على اسامي رتب العلية
٤ محض اشتقاق الاسم ومعناه
٥ معنى الرجن والرجم واشتقاقهما
٥ معنى اسم الرب واشتقاقه
٦ بيان القلب وادراكها بيان الفرق بين ادمراك الانسان والحيوان
٦ معنى الجهد والشكر لغة واصطلاحاً والفرق بينهما
٧ الفرق بين التصرف والفعل
٧ بيان معنى الصلوة من الله تعالى ومن الانسان ومن الملائكة وبيان اختصاصها
بالانبياء الائمة
٨ بيان الفعل وقضاه على العبر
٨ بيان التصاحف واقسامها
٤ بيان الآل والاصب
١٠ بيان البلاغة واقسامها
١١ تعريف علم المعاني وسبب تقيده على البيان
١١ تعريف علم ابواب علم المعاني مختصر في ثمانية ابواب
١١ الباب الاول في الاسناد الخبري وتسيبه الى الملقبة والجار وتقسيم كل منهما الى
اربعة اقسام

"یا ساریه الجبل" وریابه هات هیزی کوردگهل

چیرۆکی "یا ساریه الجبل" له میژووی ئیسلامیدا شتیکی باوه و وهک جیرۆکیک بو "تخاطر / تهلباتی" باسدهکریت که گوايه لهسالی ٦٤٥ی زاینی/ ٢٣ی کۆچی لهنیوان عومهری کوری خهتاب و سههرکردهی هیزه پهلاماردهرهکانی سوپای عهرهبی ئیسلامی له جهنگی نههاوهندا "ساریه کوری زهنیمی کنانی"، روویداوه.

سه عید پاشای دیاربهکری لهکتیپی "مرآت العبر" دا که کتیبیکی میژوویی گشتیه و له سالی ١٨٨٨ له نهستانبول چاپ و بلاوکرارهتوهه، له لاپههه ١٣٨-١٣٩ی ئهم کتیهدا، باس لهم رووداوه دهکات و دهلیت کاتیک ساریه بههیزیکهوه خهریکی گهمارۆدانی شارهکانی بهساو و دارابکهرد بوو، کوردانی فارس کۆبوونهوه، شهری نیوان کوردان و سوپای ئیسلامی لهوپهری توندییدا بوو، نابهرابهیری لهژمارهه ههردوولادا ههبوو، کاتیک عومهری کوری خهتاب له مهدينهوه لهوتاری روژی ههینیدا، لهسهه مینههه که هاواری کرد "یا ساریه الجبل" ئهم دهنگه بهجۆریک لهو دهشتهدا دهنگی دایهوه که شهههههه تیداوو بهشیوهیهک ساریه گوپی لی بوو. پاشان ناوبراو هیزیکی سهربازی نارد بو گرتتی چپاکهه کوردانی بهزاند. ههروهه تالانی و غهنائمیکی زویشی لهکوردان دهستههوت لهوانه گهوهههههه بهنرخ که پیشکهشی خهلیفه عومهری کرد لهگهل پینج یهکی تالانییهکان، بهلام ئهو داوای کرد بهسهه سهربازهکاندا دابهشیهکن.

میرزا ابوالعباس

﴿ مفصل تاریخ عمومی ﴾

مؤلف

دیباچہ بکرلی سعید پاشا

13185/6-

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

التبعی جلد

KÜTÜPHANESİ

صاحب و ناشری

X

عصر کتب خانہ سی صاحبی کرکور

معارف نظارت جاہلہ سنک رخصتہ

انتشارات

قریب و قصابار) مطبعہ - باب عالی جادہ سندھ

۱۳۰۵

سااور وارد شیر خرد جهنل بنده کیدرک بالمقاتله غلبه
 ونوح شهرینی محاصره فتح ایلدی .
 اصطخر و جورک قصبی . عثمان بن ابی العاص الثقفی
 عسکرله اصطخره کئدکده اهابی جور (فیروزآباد)
 طرفلرینه چکامش ایدی جوره عزیمتله مجاریه وقوعنده
 فرسل منهزم و جور دخی دازه فتوحاته داخل اولوب
 اهالی جزیه بی قبول ایتدیله . بوندن صکره کارزون
 ونوندجان مدینه لری فتح اولندی .

شیراز وارجانک فتحی — فتوحات مذکوره عقیبنده
 ابو موسی الأشعری حضرقلری عسکرله اردوی همایونه
 التحاق ایلدیکندن شیراز وارجان شهرلری فتح ایله اهابیلری
 جزیه بی قبول ایلدیله . عثمان بن العاص اول اتاده جنابه
 بلده سنی فتح ایلدکن صکره چهرم ناحیه سنده تجمع ایدن
 فرقلری حرباً بوزوب بریشان ایتدی .

فتح بسا و دار ابگرد — ساریه بن زینم الکنانی
 سنه ۴۰۰ قومه ده عسکرله کیدرک بسا و دار ابگرد شهرلری
 محاصره ایلدی . فارس اکرادی طویلانوب صحرا ده
 عساکر موحدین ایله قتاله باشلادیله . عساکر اکراده
 ندیته جنود مسلیک قلاتی جهنله و مجاریه ده مجاطره بوز
 کوب سزه چکی وقت امیر المؤمنین حضرت عمر رضی الله

عنه اقدم من مدينة منورده منبر اوزرنده خطبه قرائت
 بوره بورل ایدی . منبردن (یاساریه ایلیل) دیو رفع
 صدا بوره قله صدای عالیبری صحرای مذکورده بخاربه
 ایتمکده بولنان ساریه نك سمعه واصل اولدیغندن . مشار

ایله عسکرله طایخ اتکنی طوتوب حربه دوام و کردله
 غلبه ایدی . و محاربه ده اغتنام اولسان اموالندن بر

حکیمه بر کتفه . جیره براندیغندن ساریه شو
 جوهرک خلیفه به ارسالی رفاقتده کی

ایتمکده هبسی موافقت کوشتردی . جوهرمذکورخس
 غنائم ایله کوندرمش ایسده خلیفه قبول ایقبوب اعاده

و صالیوب ایقده سنک مسینه تقسیم اولغنی امر بوردی .
 اولله یابدیلر .

فتح کرمان — امراء اسلامدن مهبل بن عدی
 کرمانک فتحه نامور ایدی . عبدالله بن عبدالله بن عثمان

دخی عسکرله کیدرک ایکیسی براندیگدن صسکره کرمان
 حواله سینده مجتمع ایران عسکرینی حرباً دوچار انهزام

ایتدیلر . و بوهریمت اوزرنده فرس عسکری قرار ایدرکن
 اهل اسلام بولرینی طوتوب اله کثیر دکربنی اولدر دیلر .

عصا کر مسلیک قول امر استندن فسر بن عمرو الجلی
 جیرفت نام بلده بی ضیعه ایچون عسکرله بوله چیتده

داننان به زمانی کوردیی له دادگاکانی عوسمانییدا

بهگویره ی کتیبی یاسایی "مقصد قانون" که لهسالی ۱۸۸۹دا، لهلایهن یاساناسی عوسمانییوه "محمد خالد" له چاپخانهی "عامره" له نهستهنبول، چاپ و بلاوکراوتهوه، لهلایهره ۱۵۶-۱۵۹دا، باس له بهندی یاسایی ژماره دووسهد و ههشتاو شهش دهکات، که چون پئویست دهکات بۆئوهی دادهر بیلایهنبی و تیگهیشتی تهوای لهسهه کیهسهکانی بهردهستی ههبنیت و بریاری دادپهروهرانهی لهبارهوه بدات، لهم بارهیهشه دهبنیت به باشی خوی له شایهت و تومهتبارهکان تیگات و هم ئهوانیش لهیهکتر تیگهن. ههر بۆیه لهم کاتهدا پئویست به وهرگیر دهکات. بۆ نمونه نهگهر کوردیک بهکوردیی قسهیکرد و تورکیی نهزانی، دهبنیت وهرگیریک کوردییهکهی بکات به تورکیی. نهگهریش تومهتبار کوردیی و شایهت تورک بی، دهبی ههر دووکیان لهیهک تیگهن، هم کوردییهکه بۆ تورکهکه بکریته تورکیی و هم تورکییهکش بۆ کوردهکه بکریته کوردیی. خو نهگهر تومهتبار و شایهت یهکیان کوردیی و ئهوی تر ئهلبانی که هیچیان تورکیی نهزانن، دهبی هم کورد و ئهلبانییهکه لهیهک تیگهن، هم وتهکانیان بۆ دادگا بکریته تورکیی. بهم جۆره بهگویرهی ئهوه بهنده، وهرگیرهکان لهدادگاکاندا پئویستن. بنگومان ئهم پئویستیهش لهوهوه سههچاوهی دهگرت که دهولتهی عوسمانی دهولتهتیکی ههمههنگی فرهگهل و نهتهوه رهگهزو کهلتور بوو، لهگهل پرۆسهی مۆدیرنه و چاکسازی پئویستی دهکرد ئهوه فرهگهلییه لهبههراو بگرییت.

۵
کتاب دلدہ کی افلاص و دفا
بو کتابی سزہ اندکالہ

مقاصد

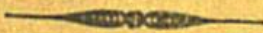
M

24050

— اثر کلک —

— محمد خالد —

معارف نظارت جلیبہ سنک رخصتیہ

(مطبعة عامه) ده طبع اولمندی محتاج اولدینی

عدله

۱۳۰۶

346.42

رد ایدہ پولور پسان ایدتکری اسپانک شایان قبول اولوب اولدوقمه حکمک طرفسندن درحال قرار و پولور مہم ومدعی عمومی راضی اولسد **پله ترچان اعضای حکمک** وشاهدردن انتخاب اولنمہ چقدر اولنورایسہ محاکمہ کان لمکن حکمنده ملو پلور دیو مجرودر .

بومادہ ده شهادتہ متعلق ایکی مجبت اولوب برسی مہم وشاهدرد کدیگریک و بوتلردن برسی سائرریک سویلیدیکی لسان الہ تکلم ایدہ مدعیی حالده برترچان تعیین اولنہ چفک کوسرتاسی و دیگریدہ ترچانک اعضای حکمک وشاهدردن انتخاب اولنماسی قضیہ سیدر .

مجبت اولدن مقصد شاهدک صورت شهادتہ مہمک نامیلہ واقف اولسی واکاکورہ حق مدافعتی محافظه ایدیتیلیدیر شوخالدر **مثلا ترکم تیلیان بر مہم کرد حقتہ شادقی استماع اولنہ چقی شاہا ترکم پلویده کردجه تیزایسہ ترکم و کردجه پلان برترچان تعیین اولنورق شاهدک ترکم و قوعبولہ چقی شادقی مہم اکلائی قابلایسده مہمک متمد بولندیگی و هربری کدیگریک و چلهسی ویا برقاچی شاهدک لساندن اکلامدیگی و حالبوکہ شاهدک شادقی مہمک کاندقی حقتہ اولدیگی و چله سنک لساند آشنای برترچان بولندیگی حالده شاهدک**

دعوت قانونیہ ملاوعتله میاد معینده حکمکبه کلکہ مسارعت ایتماسندن ناشی جزای تقدیرن بون قورنلہ ییہ چقی کی بروجه مشروح محاکمک تاخیری حالده دیگر شاهدردک فضله اولورق و قوعبولہ چقی ایب و ذهاب مصرفری منفعت شخصیه سی هر فردک استفاده دائمہ سی تأمین ایلیان حقوق عومیدک محافظه سنہ شرح طریش و دیگر شاهدک مکرراً کلنہ سبب اولش اولان شاهدہ راجع اولق ایجاب ایدہ چکندن اولشاهدک غیباً محکوم اولہ چقی قضیہ نامن بستون آزامہ اولہ بوب فقط قضیہ حکم اولسان مصارف ایچنہده فاضل برخی وارایسہ و قوعبولہ چقی اعتراضی اوزینہ بالکتر فضله سنک تیزیلہ قضیہ نامک دخی تعدیلی جائز اولہ پولور .

ایکی یوز سکسان ایتیجی مادہه مہم وشاهدرد کدیگریک ویا خود بوتلردن برسی سائرریک سویلیدیکی لسان الہ تکلم ایدہ مدعیی حالده رئیس حکمک رسماً لاقبل بگری بریشده اولق اوزرہ برترچان تعیین ایدہ چک و برترچان طوعوش چیدہ ترچانلق ایدہ چکنده دار تحلیف اولنہ چقدر ترچان بومورثله تعیین و تحلیف اولنورایسہ جریان ایمن معاملات کان لمکن حکمنده ملو پلور مہم ومدعی عمومیان اسپانکله تعیین اولان ترچانلق

متهم‌ردن هربری حقیقه کی شهادتی بیلدکاری لسان ایله اکلانمقی
 ایچون ترجانک تعددی و شهادتک تکرری ضروری اولدیغی
 کبی هیئت حاکمه‌ک صورت شهادته و قوفی ازم اولسنه نظراً
 فرضاً شاهد کردجده دن و متهملر ارنبودجده دن بشقه لسانه اشنا
 اولدیغی تقدیرده تعیین قلنه جق ترجانک ترکیه و کردجده
 وارنبودجده بیلمسی و بردفده کردجده دن لساک رسمیر بولسان
 ترکیه‌یه و ائدن صکره متهمک لسانی اولان ارنبودجده به ترجمه
 اتمسی لازم کله جکندن و ایکی ترجمه‌بی برصدده و قوعبوله جق
 افاده دن المی تشویشی مستلزم اوله جفندن او حالده شهادتک
 بردفده ترکیه و بردفده ده ارنبودجده ترجمه‌سی ایچون شاهدک
 ایکی دفعه سولتدیرلمسی مقتضیدر .

محبت ثانی به نقل کلام ایدیلنجیه حاکمک بی طرفلق نقطه
 منازده سندن آریله رق کرک طرفینک و کرک سامعین محاکمه‌ک
 سوء ظنلرینی تولیده میدان و بره‌یله جک احوال دن و محاکمه‌بی
 استماعده ذهنلرینی اشغال ایده جک اشغال دن احتراز و هر صورتله
 احراز موقع امتیاز اتمری نظر قانونده بغایت ملتزم بولندیغنه
 و برحاکمک ترجانلق و نظیفه سنی درعهده ایدیک حالده او
 و نظیفه‌بی ایفا ایدرکن طرفین دن برینی التزام معناسی افهام ایله جک
 برترجمه ده بولنه بیلمسی و بو صورت سهواً ترجمه قصورندن

کتیبکی مەنەهەجی سلیمانیهلی نەمین فەیزی لەسالی ۱۸۹۱

محەمەد نەمین فەیزی بەگ کۆری دەرویش عەبدولقادر ئاغا یەو لەسالی ۱۸۶۰دا، لە شاری سلیمانیهی لەدایکبووه و خویندنی سەرەتایی لە حوجرەو خویندنگەهێ روشدیەهێ ئەو شارە خویندوووه و پاشان بۆ تەواوکردنی خویندنگەهێ رووی لەبەغدا کردوووه و لەوئ ئامادەیی سەربازی خویندوووه. دواتر لەئەستەمبوول لە ۳ی حوزەیرانی سالی ۱۸۸۱، خویندنی سەربازی بەشی ئەندازیاری تەواو کردوووه وەک ئەفسەریکی پلەیک لە هێزی توپخانه دەستبەکار بووه و لەچەندین شوینی جیاوازی ئیمپراتۆرییهکە وەک بەسەر و بەغداو ئەستەمبوول خزمەتی کردوووه چەندین پۆستی سەربازی و ئیداری لەبەغداو موسل وەرگرتوووه. ئەو لەبەغدا لە مەکتەبی روشدیە مامۆستای بێرکاری بووه و لە ۲۵ی مایسی ۱۸۸۸دا، پلەهێ (بوزباشی/ نەقیب) ی بەدەستەیناووه لە ۲۷ی نیسانی ۱۸۹۰دا، لەلایەن رەجەب پاشای فەرماندەهێ سوپای شەسەمی عوسمانییەوه کراووتە بەرپۆبەری روشدیەهێ سەربازی لەبەغدا.

فەیزی لە کۆتایی تەمەنییدا، بەهۆی نەخۆشیی جەستەیی و بیکەسیی لەبارودۆخیکی شلەژاودا بووه لە ناوچەهێ ئوسکودار لەئەستەمبوول دەژیا. پاش ئەوهێ لەوئ نەخۆشی تەنگی پێ هەلەمچنی و پاش ۶۹ سال ژیانی چەرمەسەری، لەروژی ۶ی مایسی ۱۹۲۹ گیانی سپاردو لە قاسمپاشا بەخاک سپێردراوه

ئەم کتیبەهێ کەبە ناوی (اجمال نتایج) ه و باسی زانیاریی ژمێرهیاری و جیۆگرافی و میژوویی و زانستی سروشتی و کیمیای تێدایە و لەسالی ۱۸۹۱ لە ئەستەمبوول چاپ و بلاوکران تەوه کە ژمارەهێ لەپەرەکانی ۳۵۲ پەرەهێ قەبارە ناوەنجییه و ئەم کۆپییهی بەختی خۆی پێشکەشی بابانزاده داووبەگ کردوووه.

6K.5887

الجَمالِ نَكاتِجُ

510.

ياخود

مخطره فنون اعداديه

مؤلفي:

بغداد رشديه عسكريه سي مديري طوپجي قول اغالزندن
سليمانيه لي

امين فيضي

هر حقي مؤلفه عاندر

معارف نظارت جليله سنك ۷۹۴ نومرولو
رخصتنامه سيله طبع اولمشدر

استانبول

(قره بت) مطعه سي — باب عالي جاده سنده

۱۳۰۹

صيفه	٢٠١
آسيا	٢٠٧
آفريقا	٢١٢
امريكا	٢٢٠
اوقيانوسيه	٢٢٤
شهور سياحر	٢٢٦
بعض جبالك ارتقاعلى	٢٢٧
بعض مياينك ارتقاعلى	٢٣٠
عرض وطول جغرافى	٢٣٨
تارىخ عمومى	٢٤٨
تارىخ اسلامدن ملوك امويه	٢٤٩
ملوك عباسيه	٢٥٢
ملوك طوائف	٢٥٣
سلاطين آل عثمان	٢٥٧
تارىخ عثمانى وقوعلى	٢٨٧
سنه هجره اله سنه ميلاديه نك برينه نحوولى	٢٩٠
فوزموزغرافيا	٣١٢
حكمت طبيعيه	٣٣٦
علم كيمادن مواد بسيله	٣٣٩
سركبات	

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

KÜTÜPHANESİ

Seyfettin Özge baskısı

(فهرست)

صيفه	٥
مقياسات	١٧
اصلاح	٢٠
مسائل حيايه	٣٥
علم جودن افادات اوليه	٤٠
معادلات	٦٦
معادلاتك مساله تطبيقى	٧٣
سلسله عدديه وهندسيه	٧٦
فانض مفرد و مركب	٧٩
علم هندسه دن مساحه خطوط وسطوح	٨٩
مساحه اجسام	١٠٦
خواص اشكال	١١٢
مسائل هندسيه	١٣٢
مثلاث مستويه	١٤٩
الهندسه الجبرائيه مستويه و غير مستويه	١٥٧
الهندسه الجبرائيه مركبه	١٦٢
الهندسه الجبرائيه مركبه	١٦٥
ورثه	١٦٨
علم جغرافيا دن اوروپا	١٩٣

شمی دخی خواهشگران حفظ معلوماه و خصوصاً
 مکاتب اعدادیه شاهانه شاکردانه لزومی بدیهی
 اولان شو مجموعه نیک، بیه عنایت ربانیه مستنداً
 جمع و تالیفیه موفق اولدم اثر عاجزانه مخطدان
 و تقصاندن سالم اولدینی ادعا ایدم چونکه افساسیه
 ماهی بولندیم و طائف عسکریه ایله اشتغال اراسنده
 فنون اعدادیه نیک جمله سیله کسب اختصاص وجهه سی
 بربره جمع ایله قصور سز بر کتاب وجوده کتورمک
 عاجز لری کبی کبضاعه لر ایچون قابل اوله میجه
 طبعیدر فقط رساله مک ان شاء الله تعالی ایلروده
 تقصاتی اکل ایله دها دوز کونجه میدانه چیمسی
 و خصوصاً اسلوب تالیفیه مشابه اوله قی اعظم
 هنوران طرفندن چقاریلدی اولان دها مکمل
 اثره مقدمه اوله سی امید ایله ایلدن ابو تسلی
 یاب اولتقدیم . همان جناب حکیم لم یزل جل شانہ
 حامی علم و معرفت اولان پادشاه بی مثل ومدانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جناب حقه جوق شکر اولسونکه بزی، فخر
 کاشانه واجبه تسلیه و تسلیاتی ایفا ایله ممتاز و آل
 و اصحاب کرامنه لازمه ترضیه و تکریماتی ادا ایله سر
 اغراز بیوردی. وینه اول رب ذوالجلاله بیک کره
 شکر اولسون که غنائیلری خاصه عصر ترقی
 دیمکه شایان اولان اشبوزمان سعد اقزوانه ایصال
 ایله مفتخر ایلدی. سایه پادشاهیه علوم و معارفک
 وسعت انتشاری اثری اوله ق هر کس لندن
 کلدیکی قدر بر خدمتله بین الانام ایضای وظیفه
 سعی ایتمکده در عاجز لری دخی زمرة اخوانه
 بر یادکار بی مقدار اولوق اوزره بوندن مقدم بونه
 تعالی (هوای نسیمی) نامنده بر اثر نشر ایتمدیم.

علم حسابده مستعمل مقیاسات

(طول مقیاسری)

پارسدن کچن نصف النهار دائره سنک (۴۰)
میلیون جز شدن بر جز نه (متره) تسمیه اولمشدر.

متره

۱۰۰۰۰ =	فرسخ	—	میرامتره
۱۰۰۰ =	میل	—	کیلو متره
۱۰۰ =	هکتومتره	—	۰۰
۱۰ =	دقا متره	—	بوی
۱ =	ارشون	—	متره
۰٫۱ =	کره	—	دسی متره
۰٫۰۱ =	برسق	—	ساتی متره
۰٫۰۰۱ =	خط	—	میلی متره
۰٫۰۰۰۱ =	قطه	—	دسی میلی متره

زبور اورنگ عثمانی سوکیو ولی نعمتمز سلطان
ذیشانقر اقدیمز (غازی عبد الحمید خان ثانی)
حضر تلرینک ایام عمر وشوکت تاجداریلرینی
مزاداد وطریق علم ومعرفده بویان اولان هر
فکر خیر صاحبی حصول حسن موفقیله دلشاد
بیورسون آمین .

طوبیحی قول آغاسی

امین فیضی

بیا نه زاده صاحب کیم
را در ده اشرفک حضوره
نقدیم عاقلان سر
اسره ده اشرفک

چاکسازی له کوردستان

روژنامه‌ی "ترجمان حقیقت" له یه‌که‌مین لاپه‌ره‌ی ژماره ۱۵۹، ۴۱ دا، که له روژی هه‌ینی ریکه‌وتی ۲۰ی مایسی ۱۸۹۲ دا، چاپ و بلاوکراوه‌ته‌وه، له‌ژیر ناو‌نیشانی "اجمال احوال / ره‌وشی گشتی" باب‌ه‌تیک‌ی له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی بایه‌خپ‌یدانی ده‌ول‌ه‌تی عوسمانی‌ی و ویستی سولتانی بۆ ئه‌نجامدانی چاکسازی له‌کوردستان بلاوکرد‌وته‌وه. باب‌ه‌ته‌که‌ چگه‌ له‌ پیا‌ه‌ه‌ل‌دانی زۆر به‌و هه‌ول‌انه‌ی که‌له‌ پینا‌وه‌دا درا‌ون، جه‌ختی له‌ سه‌ر دوو بواری چاکسازی له‌کوردستاندا کرد‌وه، که‌هه‌ر دوو‌کیان ده‌چنه‌ خزمه‌تی چه‌سپاندنی ده‌سه‌لاتی ئیداری‌ی و سه‌ربازی‌ی عوسمانی‌ی له‌کوردستان، ئه‌ویش لایه‌نی داد‌وه‌ری‌ی و سه‌ربازی‌ی و ئاسایشی‌یه. ئه‌مه‌و جگه‌ له‌بواری مه‌عاریف و په‌روه‌رده.

نووسه‌ر جه‌خت له‌وه ده‌کاته‌وه، که‌ ئه‌و هه‌نگا‌وانه‌ی له‌بواری چاکسازی‌ی داد‌وه‌ری‌ی نرا‌ون وای‌کرد‌وه که‌ کوردستان به‌ر له‌ هه‌ر کات‌یک‌ی دیکه‌ خا‌وه‌نی داد‌گای نيزامی و مه‌ده‌نی بیت که‌پ‌یشت‌ر ناویان نه‌ب‌یست‌راب‌وو، ئه‌وه‌ی ئیستا به‌ش‌یوه‌یه‌کی ریک‌وپ‌یک به‌ری‌وه‌ده‌چن و به‌ر‌ژه‌وه‌ندی‌یه‌کانی خه‌لک به‌باشی‌ی خه‌ل و فه‌سل ده‌که‌ن.

پاش چاکسازی‌ی داد‌وه‌ری‌ی، قسه‌ له‌ چاکسازی‌ی بواری ژاندارمه‌ری‌ی و ه‌یزی ئینزیباتی و داب‌ین‌کردنی پ‌ن‌ویستی‌یه سه‌ره‌کی‌یه‌کانیان کرا‌وه بۆ‌ئ‌وه‌ی ج‌یده‌ستیان له‌رووی چه‌سپاندنی سه‌قام‌گیر‌یی‌وه دیار‌ب‌یت، ئه‌وه‌ی که‌ به‌ره‌مه‌یک‌ی به‌سوود ده‌ب‌یت بۆ ده‌ول‌ه‌تی عوسمانی‌ی. هه‌روه‌ها بلاوکرد‌نه‌وه‌ی مه‌عاریف و زانیاری له‌کوردستان به‌ داب‌ین‌کردنی دام‌وده‌زگا سه‌ره‌تاییه‌کان و به‌ پشت‌به‌ستن به‌ کۆمه‌ل‌یک که‌سانی شایسته‌ی خا‌وه‌ن زانست و زانیاری‌ی گ‌رنگه‌ بۆ ئه‌وه‌ی له‌نا‌و‌چه‌که‌دا رۆل‌یان هه‌ب‌یت له‌ چه‌سپاندنی پ‌نگه‌ی ده‌ول‌ه‌ت و سه‌قام‌گیر‌یی ده‌سه‌ل‌ات‌یدا. شایه‌نی باسه‌، گ‌رنگ‌ترین هه‌نگاو که‌ له‌م قۆنا‌غه‌دا له‌کوردستان به‌پ‌ا‌ل‌پ‌ستی خودی سولتان نرا‌وه بریت‌یه له‌ دامه‌زراندنی فه‌وجه‌کانی سواره‌ی هه‌م‌یدیه له‌ عه‌شیره‌ته‌ کورده‌کان.

تیرماه ۱۳۰۸

مؤثر در حال بود ایستاد بر ابراهیم...
ساخته شده است ۲۰۰ نفری...
بوده و روی آبی رنگ...
و این استخوان...
پایه ای که...
بانه و زینت...
۱۳۰۸

حقیقت

مجلس شورای اسلامی...
توسط...
مجلس...
۱۳۰۸

بررسی ۱ فروردین

بررسی ۱ فروردین

چهارمین شماره کنونی از تیرماه ۱۳۰۸

ایرج زکریا
تیسرین شماره...
۱۳۰۸

خبر از نغزبان
۱۳۰۸
۱۳۰۸

احمال احوال
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸
۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸

تیرماه ۱۳۰۸

عزیز ناغا: لای نیمه خاندان و لای نهوان قاپیبهوان

بهگویره‌ی رۆژنامه‌ی "تصویر افکار" که له‌رۆژی چوارشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۱۶‌ی تهموزی ۱۸۹۶دا، چاپ و بلاوکراوته‌وه. عزیز ناغا که له‌خاندانه‌کانی سلیمانیه، له ئەسته‌نبۆل له ده‌رگای عالی پۆستی سه‌ر قاپیبه‌وانی پێدراوه.

بەحرى پاشا بەدرخان ياوهرى سولتان

له دوا لاپهري چاپى يهكهمى ئهو كتيبهى كه له سالى ۱۸۹۶دا، له "جنيف" له سويسرا سهبارت به فرمانى كوشتنى ههريهك له ميدحت پاشاى سهدرى نهزهمى پيشوو و ههروهها داماد مهحمود پاشا له لايهن سولتان عهبدولحهميدى دووهمهوه، له چاپخانهى ميزانهوه چاپ و بلاوكراوتهوه، ئاماژه بهوه دراوه كه لهكاتى گهياندى فرمانى كوشتنهكهى، بهحرى پاشا كورى بهدرخان پاشا، ياوهرى ههزهرتى شههريارى سولتانى بووه.

ئاشكرايه، بهحرى بهگ، وهك عهلى شامل پاشاى برائى، تارادهيهكى زور لهم قوناغدا له شهخسى سولتان نزيكبوون و بهدرپزايى قوناغى يهكهمى دهسهلاتى سولتان عهبدولحهמיד، پالپشتى كووشك بوون و له ئهستهمبول و لىبيا و سوريا پوشتى ئيدارىي و سهربازيى بهرزبان وهگرتهوه.

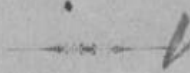
5135

K. 9324

مدحت پاشا و داماد محمود پاشا

حضر آتک

سلطان عبدالحمیدک امریله کیفیت شهادت لری

برنجی طبعی

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KÜTÜPHANESİ

Sayfettin Özege bağıcı جنوه

(میزان) مطبعه سنده طبع اولنشد

۱۳۱۴

956.0742

تبلیغ ایدن یاور حضرت شهر یاری بدرخان پاشا زاده بحری
بک اولدیغنی و شمعی به قدر تأخر اتمسندن طه لای ذات
پادشاهیدن والی پاشایه مکرراً ایدیلن توبیخ و تکریره ضمیمه
کلن : « بواشی برضطیه به حواله اتمش اولسیدم شمعی به
قدر یوز کره اجرا ایدردی » تکریرینی بیله سویلمشدی !
شوراسی شایان دقدر که بوجنایاتک وقوعی نه قدر
کتم اتمک ایسته مشر ایسه ده طائفده طومیمان کیسه
قالماشدر . انلردن مکه مکرمه ومدینه منوره خلقی
وبتون ممالک عثمانیه اهالیسی خبر آلمشدر .

حتم

فیثاتی ۵ غروشدر

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

نهجیب پاشا بهدرخان له ههفتهنامه‌ی معلومات دا

ههفتهنامه‌ی "معلومات" که سه‌نوسه‌سه‌ره‌که‌ی محهمهد تاهیر به‌گ بووه و روژانی پینجشهممه له‌سه‌رده‌می سولتان عه‌بدولحه‌مید له ئه‌سته‌نبول، چاپ و بلاوده‌کرایه‌وه، له‌ژماره ۱۲۰ ی خۆیدا، که له روژی ۱۱ی مانگی شوباتی ۱۸۹۸دا، ده‌رچوو، وینه‌یه‌کی نه‌جیب پاشای کوری به‌درخان پاشایان داناوه و به‌تورکی و عه‌ره‌بی و فه‌ره‌نسی له‌سه‌ری نووسراوه: موته‌سه‌ریفی خمس خوالیخوشبوو نه‌جیب پاشای کوری به‌درخان پاشا.

هه‌روه‌ها له لاپه‌ره‌ی دواتر کورته‌یه‌ک له‌ژیانی نووسراوه که خوالیخوشبوو نه‌جیب پاشا، موته‌سه‌ریفی خمس، کوره‌گه‌ره‌ی به‌درخان پاشایه و بو‌ماوه‌ی ۳۰ سال له‌چه‌ندین شوین و جی‌گای ویلایه‌ته‌کانی شاهانه موته‌سه‌ریف بووه و ئارامی و ئاسایشی پاراستوو و له‌راوه‌دونان و قۆلبه‌سته‌کردنی ئه‌شقیاو به‌دکاراندا لێوه‌شاوه‌یی گه‌ره‌ی پینسانداوه.

هه‌روه‌ها ناوبراو له‌کاتی ده‌رکه‌وتنی مه‌سه‌له‌ی یۆناندا که موته‌سه‌ریفی ئه‌سکوب بووه، کاری بو‌کو‌کردنه‌وه‌ی هاوکاری و ئابونه‌کردوو به‌وسه‌ربازه‌کان و چه‌ندین نیشانی ئالتونی و زیوین و هرگرتوو و پله‌ی بی‌گله‌ربه‌گی رۆمیلی دوومه‌ی عوسمانی و نیشانی مه‌جیدی به‌ده‌سته‌یناوه.

شرائط اشترای :
 مطبوعه اولی سنانی بزمی
 اولی کتبی اشترای بزمی
 اساتذت هفت کتبی سنانی
 سنانی بزمی اولی کتبی سنانی
 سنانی
 اولی اشترای سنانی ۱۲۰
 اولی اشترای سنانی ۳۹
 اولی اشترای سنانی ۱۲۰
 اولی اشترای سنانی ۱۲۰
 اولی اشترای سنانی ۱۲۰

مجله معلومات

مطبوعه
 و اداره سنانی :
 بنام عالی چاه سنانی ۱۰۰
 و سرولی سنانی
 امور اداره و کتبی سنانی
 هر نوع خصوصیات اشترای
 فرهنگ صاحب اشترای و کتبی
 و کتبی اشترای سنانی
 مراجعت اولی

امت جلیله اسلامه و ملت نجیبه عثمانیه مک هر وجهه منافعه

ششانی ۱۰۰ پارهدر
 Direction et Administration
 40-Avenue de la S. Porte-40

ILLUSTRATION TURQUE
 MALUMAT

ششانی ۱۰۰ پارهدر
 Directeur et Propriétaire
 TABIR JET

دولت و مملکتک منافعه خدمت ابدر و همتده بردقه پنجمینه کونتری مصور اولهرق نشر اولیور

۱۲۰

[دواتی بزمی سنانی]

[سنانی اشترای سنانی]

میلانده بزمی اولی اشترای سنانی
 سنانی اشترای سنانی

S. E. Séfoullah Pacha à Mèlouna,

بعض غوائل حیل
 مجبوریتده بول
 قدر - متفرق آ
 مستقل کتاب
 اولدیغم آثار یال
 ایچلرندہ آنک کی
 اور کیده بیله جکی
 پارچه به قریب
 دها بیوک برحق
 طفلانه ونوهوس
 میهرک سواد ع
 اشغاله، اویک
 ولسانیایله
 باشلا دیغم زمان
 دها کنج ایدم
 موضوع بحث
 نسخه - نندن
 باشلی باشلیرمز
 بیله جدآ یوزلر

[ویانده یاپدیلمشدر]

خمس متصرفی مرحوم بدرخان پاشا زاده
 نجیب پاشا

المرحوم نجیب پاشا، بصرف لواء الخمس ابن المرحوم
 بدرخان پاشا

Fev Nédjib Pacha Bedirhan
 Pacha, Gouverneur de Homs
 (Tripolitaine)

ناطقه و سانی مندایده طوروب طورورک

ده مغزالمک بود لو
 ن حصه، ند اعتبار
 جقلری بختی کرچه
 بافه بویله وداع عالم
 نبود اولان ارباب
 ساد و آنزک اثر بقا
 خدمت مطبوعات کبی
 قاسنی مفید برمسلمک
 حدنجه قطع مراحل
 ین و اخلاقی تشویق
 ک وقت وقت تنویر
 ، تقدیسه شایان
 مقالاندن اوکیملر
 نندنسه جاهل (پارس
 کیم بیلمیر؟ بلکهده
 اربابندن عد ایلمن
 سکر اوغلی، ناکام،
 نتوبلری، ادبیات
 یهلهر وجوده کتیرن

مسلم بولمىشدر. اخلاق حسنهسى و تراک
طبی عمومک کندی حقهده مودت و محبتی
جلب ایتمىشدر.

پدرخان پاشانک اکبر اولادی حسن
متصرفی مرحوم نجیب پاشا — مرحوم
مشارالیه اوتوز سنه قدر ممالک شاهانهک
جهات مختلفهسنده متصرفق ایتش و امنیت
و آسایشک استقراری و اشقیبا دردستی
حقهده مهارت فوق العاده ابراز ایلیمىشدر.
آیدین متصرفلغنده ایکن در تیروز آلتش
اشقیبا دردست ایتمىشدر.

اسکوب متصرفلغنده ایکن ده بونه
اولکی یونان مشلهسنده ایکی چفت عربیه
جیوانلرنی لاجل التشویق تشکیل ایتدی
اعانه قومیسونیته بعدالاهدا بیسک ایتکیر
مکاری جیوانی اعانه عسکری قومیسونیته
تسلیم الیمسى اوزرینه هنوز تاسیس
بیورلمش اولان امتیياز آلتون و کموش
مدالیه لرینه نائل اولمىشدر.

روم ایلی بکریکی رتبهسینه ایتکچی
عثمانی و مجیدی نشان ذیشانلرنی مائ
و حامل ایدی.

غرائب مخلوقات

انسان موجوداته برکوز کزدردیکی،
محتوی اولدیغی غواض و اسراره وقت
ایتدیکی زمان جناب حق طرفدن بولره
تودیع اولتان اسرار غامضه ایله معلوم، غیر
معلوم برطاقم اسابدن طولانی، بو مخلوقده

مندر جانسندن مساحت دینه قطعاً خارج
طوبیله حقدرد. حتی موسویله علیهنده اک
کوچوک نشریانه بیله مساع و برلیه جکدر.
والحاصل بزم غزته من بتون فرانسز
قادیلرینک غزتهسى اوله جقدرد.

زنگنه

اسوچ و نوروج سفیری اساتلو لا
قونت (استانبوک) جنابلری — (اسوچ
— نوروج) ک درسمادت سفیری (قونت
آبر مانغوس قارل اوتو استانبوک)
اسوچده واقع (اسقانیق) شهرنده (۱۸۳۷)
سنهسى کانون نایسنگ یکرى سکرنجی کونی
تولد ایتش و دیپلوماسی سلکنه (۱۸۶۰)
سنهسى نایسنگ اون اوچنچی کونی داخل
اولمىشدر. اولاسنه مذکوره طرفده
اسوچک پارس سفارته آتاشه، (۱۸۶۶)
سنهسى ایلولنک اون سکرنده پترسبورغ
سفارتي کتابته، (۱۸۶۸) ده مذکور
سفارت مصلحتکدارلغنه (۱۸۷۰) سنهسى
مایسنگ یکریمسنده لوندرد سفارتي کتابته،
فرانسه و آلمانیا محاربهسى هشکانهده طور
و پروردو مصلحتکدارلغنه، (۱۸۷۲) ده
لوندرد مصلحتکدارلغنه، (۱۸۷۷) ده سفارت
مذکوره منتشرالغنه، (۱۸۸۳) ده لیزبون
جنرال فونسلوسلغنه، (۱۸۸۴) ده لیزبون
سفارته، (۱۸۹۰) ده درسمادت اورته

سلیمانییهی : یا زور باش یان زور خراب

کاتیک له سالی ۱۹۸۸د، له بهغداوه چوومه ههولیر بو خویندن، له شهقامی شیخ ئەللاً چوومه شوقهیهک که حەر سهکهی تورکومانیک بوو بهناوی مام رحمان که خووشی ژن و مائی نهبوو و ههر لهو شوقهیه دهژیا . مام رحمان وتی خهکی کوئی؟ وتیم سلیمانی. وتی: سلیمانییهی یان کهسانیکی زور باشن یانیش زور خراب، تو له کامهیانی؟ ۱ منیش پیکه نیم وتم : وه لا کاکه هه موو شوینیک چاک و خرابی هیه، به لام ئەوانه ی دهر دهکهن یان زور باشن یاخود زور خراب. منیش کهسیکی خراب نیم و ئەوه خهکیشه که دهبی به باشت بزائن و ئەو سیفتهت پی رهوا ببینن! مام رحمان کهمیک راما و وتی تانیستا شوقم نهداوه به سلیمانییهی، به لام به توی دهدهم.

ئهمشهو، که روژنامه تورکییه عوسمانییهکانم دهخویندهوه، ئەم قسهیهی مام رحمانم کهوتهوه یاد. لهژماره ۲۶۸ ی روژنامهی "تصویر افکار" که لهروژی پینجشمههه ریکهوتی ۲۵ ی کانونی دوومهی ۱۸۶۵د، چاپ و بلاوکراوتهوه، باسی لهکهسیکی خهکی سلیمانی کردوه بهناوی "محمد چاوهش" که لهگهڵ تاقمیدکا بهناوهکانی عوسمان روئیلی و مهحمود دالامبالی له نهستهمیول ههستان به لیدانی دراوی ساخته و کهلوپهلیکی زوریان پی کریوه .

لهژماره ۴۵۵۸ ی روژنامهی "تقویم وقایع" که لهروژی چوارشمههه ریکهوتی ۱۹ ی ئەیلولی ۱۹۲۲د، چاپ و بلاوکراوتهوه، فهرمانیکی سولتانی عوسمانی "محمد وهحیدهدین" تیدا بلاوکراوتهوه که ئاراسته ی وزیر ی بهحریه سألح خلوسی پاشا کراوه له کابینهکهی توفیق پاشادا، ئەوهی سهبارت به پلهبهرزکردنهوهی ۱۲ ئەندازیاری هیزی بهحریهه، که یهک لهوانه خهکی سلیمانییه و ناوی ئەمحمد نیازی کوری نیهاد ئەفهندییه.

تصویر افکار

۱۳۷۸

۲۶۴

شعبان ۲۸ (بجینیه) ۱۴ کانون نای (معاونت و سازو کار سازمانی فرهنگی) سنه ۱۳۸۱ (هجرت) ۳۶۸ نوروز

همدنده ایکی دفعه استانبولده طبع و نشر اولور. غزیمه سنه سی جدیدده کاشدر. معارف و اموار خیمه به اهلاناتی جمانا باصلور. بریلغی ۱۶۰ آتی آیلغی ۸۰ اوج آیلغی ۵۰ برسنده سی ۱۰ و بوسته اجرتنک بریلغی ۴۵ آتی آیلغی ۱۴ اوج آیلغی ۶ غروشدور.

اولدقدده ذکر اولتان جدیدده یی اعصاب ایلدیکنی اعتراف ایتش اولمغه کندیسی تحت استنطاقه آلتش و دکاتی یاضه رق قلب آقده قطعنه مخصوص ماکنده یولونشدر. مؤخرًا مرقوم آرفدناشرلی دخی خیر و یردیکندن جمله سی دردست اولدرق ازیمره کک تورلوب اجرا قلسان استنطاق قلمده زیده محررالاساهی اشخاص قلیزن و قلب سورویجی اولدق قلیزنی اقرار ایتشدر.

ایرللو محمود رفیق امل حسین افندی قلیزن

حوادث اخلیه

بای منت

مجلس بیخه ری راستی فرقه تجرید همایین قومانداتی سعادتلو راسم باشا حضرتلرینه توجه یولونشدر.

ایمان

ازمردن نحریرات مخصوصه. فی شعبان دولتول و آل باشا حضرتلری شهر حالک اون دردیمی چهارشنبه کونی عرالدین نام و ایچر یله بومرفده مواصلت ایلدی.

وودینک ایکیمی کونی محوسینک ریذرتی استفسدر. روایت واقعه کوره خانوونا آکال مدن ایتش اولتالرتقریق و حضرتده هنوز حکم زینب ایمان اولدی حالده برآقده بند یوانانلرک ایشلری تدقیق اولد بقدور.

مشارالیه حضرتلری حامل اولدی بی امر عالی برعتناد قرأت اولدقدد انصکره اصلاحات جفده اهلایه امیدبخش اولد حق صورتده برناطق اراد ایتشدر.

بو کونلرده حجاز طریقیله اتا طول ایتسیدن ازیمره کلان یولجاوردن بعضیلاری چارشوده شؤندن بوندن اشیا آله رق برطاق قلب مجیدیه صرف ایشدکلی وحقی بو یولجاوردن رسی برآقده ۴۳ قلب مجیدیه اعطا ایلدیکنی جانب حکومتدن خیر آلتفله مرقوم جلب ایله ذکر اولتان جدیدده یی کچندن آلدیجی کند یسیدن سؤال اولدقدده یا شدر قضااستنده مناو محمود بلخصصدن آلدیجی سونلشدر.

بوک اوزرینه مرقومک باشده مخصوص مأمور ترقیبیه یاندوره کوندرلوب اوجا کیمیت مرقوم محموددن سؤال

روم ایللی عثمان دالامال محمود سلیمانلی محمد یاش قویجی موزیل طودوری قویجی یاشدی برسدا بوخصوصه داتر مؤخرًا آلدیم رولایه کوره اشخاص مرقومک دکانلرده یاض مجیدیه برآقده نوع سکته تحاسبه و آلتون قطعنه مخصوص مسنده ماکنده یولونشدر. وکشدکلی یاض مجیدیه و سکه تحاسبه ایله داخل ایشدده کچوق یاموق و اشیا یی سازه مباحه اولدرق خبلی قلب ایله یولونشدر.

بکرشدن تفرافنامه. فی ۲۰ کانون نای

دیوانک عربضی دون رسنه تقدیم اولدی. بوک تقدیمده کافه امضای مجلس برار یولونشدر.

حوادث اخلیه

ایمان

فرانسده مایه نامری موسیو فولدک ایبراطوره تقدیم

نقود و قساع

مجله علمی و ادبی

شماره ۴۵۵۸

شماره ۱۰۰۰

مجله ماهنامه نشر اوتور

۶ ايلول ۱۳۳۸

چهارشنبه

۱۰ محرم ۱۳۴۱

قوانین نظامی

اداره هرفیه دیوان حربی رئیس واعضا و مأمورین سازمسی
ماشائی حقنه قرانامه

محمد وحیدالدین

ماده: ۱ اداره هرفیه دیوان حربی رئیس و اعضا و مأمورین سازمسی
ملازمین اعطا اهلکده اولان برضی ضم تخصیصات قطع ابدلشد .
ماده: ۲ اداره هرفیه دیوان حربی مدعی جمومرسته دردر
بیک بشر یوز و معاونترین اوچر بیک و مستظفرترین اوچر بیک بشر
یوز غروض ماش و بریلور .

ماده: ۳ اداره هرفیه دیوان حربی بزرگه مستخدم کتیک منسوبین
عسکریدن اولانلرینه سفلی معانی وجهت ملکیه و عدلیه دن بوزانلرک
باش کاتبترینه ایکینسر بیک و کاتبترین بیکر غروض ماش و بریلور .

ماده: ۴ ۱۸ ذی الحجه ۱۳۳۷ و ۱۴ ايلول ۱۳۳۵ و ۲۲ ربیع الاول ۱۳۳۸
۱۶ کانون اول ۱۳۳۵ تاریخلی نظام نامه لر مقرر .

ماده: ۵ اشبو قرانامه ۱ ايلول ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً
صرحی الاجراد .

ماده: ۶ اشبو قرانامه ک اجرای احکامه حریسه و مبالغه
ناظرلی مأموردر .

مجلس عمومیتک اجتمعنده قانونی تکلیف اولوق اوزر ماشبو قرانامه ک
موقع صریحه و ضمنی اراده ایلدم .

۱۰ محرم ۱۳۴۱

مجره ناظرلی داخله ناظرلی و ناله ناظرلی خرفیه ناظرلی شیخ الاسلام سرداعظم
صالح تلومسی مقررین احدین توری توفیق

مدله ناظرلی شورای دوک رئیس و مبالغه ناظرلی خرفیه ناظرلی
مصلط توری توفیق

ارواق مایون ناظرلی صراف ناظرلی تجارت وزارت ناظرلی
راشد سعید

توضیحات

محمد وحیدالدین

که کورکه مهندس کورکه ت معینستی موقتیه اکل ایدن مربوطه فترده
مردا اساسی اول ایکی اتدینک ۱ ايلول ۱۳۳۸ تاریخندن اعتباراً
کورکه ملازمکنه اجرای ترفیلیری تمسب ابدلشد .
اشبو اراده سینه ک اجراسنه مجرّه ناظرلی مأموردر .

۱۰ محرم ۱۳۴۱ ۲ ايلول ۱۳۳۸

مجره ناظرلی سرداعظم صالح تلومسی توفیق

صریحی دفتر

کورکه مهندس کورکه کورکه مهندس
کوجک بازاری بقکطاشلی
مردمجان لهرن برطاحی محمد علی لهرن لادی محمود اسماعیل بن احمد قدری لادی
۹۳۹ ۹۴۱

کورکه مهندس کورکه مهندس
سلطینلی لیزل طوبرالی
احمد خیرالدین بن رجالی لادی مصطلی و همی بن لغات لادی
۹۴۱ ۹۴۴

کورکه مهندس کورکه مهندس
فاضل کوبلی ابراهیم توری بن نیازی لادی
محمد مظفر بن ابراهیم حق لادی
۹۴۶ ۹۴۷

کورکه مهندس کورکه مهندس
فاضل کوبلی جراح پاشالی
محمد زاهد بن ناظر لادی سیف الدین بن عبدالرحمن لادی
۹۵۰ ۹۵۲

کورکه مهندس کورکه مهندس
چادلیجل سلطان ساجیل
یوسف فاضل بن ناقه لادی محمود مظفر بن محمد شکری لادی
۹۵۹ ۹۶۰

کورکه مهندس کورکه مهندس
قلعه سلطانلی سلطینلی
احمد جلیل بن محمد ثابت لادی احمد نیازی بن محمد نهاد لادی
۹۶۶ ۹۶۸

پیاوانی کوردستان چاوبهکلن

لهناومراستی هفتاکان سهدهی رابردوو، له لای بهلهدییهکه لهبازاری سلیمانی، خورمافرۆشیک ههبوو هاواریدهکرد : "کیلۆی خورما به ئهلی...چاوی رشتوو به کلی " منیش نه دهمزانی ئهلی چیه و نه دهمزانی کلی چیه! کاتیک له باوکم پرسی وتی : ئهلی واته پهنجاییهک و کلش بۆ جوانی دهکریته چاوهوه.

ژماره ۱۳ی رۆژنامهی "جریده" که لهدوا رۆژی سالی ۱۹۰۸دا، چاپ و بلاوکراوتهوه واته رۆژی پینجشممهی ریکهوتی ۳۱ی کانونی یهکهمی ۱۹۰۸، درێژهی باسیکی ئهدهبی سهعید پاشای خهندانی تیدا چاپ و بلاوکراوتهوه و لهژیر ناویشانی "زمانی رۆژنامه نووس" بهپشتبهستن به دهقه ئاینیهکان باسی شکومهندیی دهکات. کاتیک دینه سهر باسیک سهبارت بهسورمهی چاو دهقیکی شیعری دینیتهوهو بۆ شیکردنهوهی دهلێت بهشیوهیهکه ههندیک پیاوان لهکوردستان بۆ جوانی چاویان بهکل دهریژن.

۸ ذی الحجہ ۱۳۲۶

پنجشنبہ

نومبر ۱۳

صدر سابق سعید پاشا حضر تلرینک ادبیات عثمانیہ
تعلق بر اثر برکزیده لرینہ دسترس اولدیغزدن کمال
افخار ایله درجنہ دوام اییدیورز.

— غزته جی لسانی —

(مابعد)

حدیث صحیحہ منافی مذلتلردن صایلییر . حال بوکہ بنی
جنسمزک خاکبانی توقیردن دها قیل اولان ، مثلا عتبات
مساکنی رتبہ عرشہ چیقاران تعیرات برستشکارانیہ کتابت
حاله مزده یاخود غزته مزده دکده قدم انشار مزده تصادف
اولمقدہ درکه استعمالی ، استماعی عزت نفس قبول ایده مز .
زیرا قبول ایدرسک (العزۃ لله وله رسموله وللمؤمنین) نصل
جلیندن غفلتمزه دلالت ایدر . کلم خاکبای تعیرینک

ماقبلنده کی (حکل عیون کائنات) اما بدمنده کی (عالی فضا متپناهیلرینه

رخسای) ترکیبیرینسک تملیک کنج مخدره لرك بعضی

کوزلرینه سرمه چکدکلری ادب حقیقی وصفنه لایق کوردیکمز

قدیم شاعرلرمزک «ای میل سرمه کوزلرك اوپ بندن اولشمک،

عرض ایت سیهکاری هجرانی مویمو» کبی از لرندن استدلال

اولیور. کردستانده ایسه بض رجال دخی زین عیونه مائل

یعنی مکحل اولدقلری مشهوردر. اما کسانک بتون اسانلری

وتعریف مکنونانه داخل اولدقلر یچون عموم حیوانات، نباتات

وجماداتی (مکحل) فرض اتمک اوپله بر خیالدرکه بوکا مصدر

اولان متخیلهلره مختل دیمک جائز دکلسه جلوه کاهی بزله

مخصوص خیالخانه لردر والمرده تبذیر اولنش هقوه لر دندر

دیبه بیلیرز. غزته لسانی ایسه بویله هقواتدن احتراز ایدر. ککک

خاک ایله وجه مناسبتی عام طبقات ارض قاعده لرینه توفیقاً

سؤالدن انحراف ایدلم فقط ترکییدن شوا استخراج اوایورکه

سرمه قیمتلی برشی ایمش. مخاطبک خاکپایی ایسه عین قیمتده

یاخود دهها قیمتلی ایمش تقویم قیم خصوصی مقدرک اعتبارینه

تابع اولدینی ایچون بوکا برشی دینلمز لکن کوزلره طوبراق

کیرر ایسه التهاب بصرحاضردرکه عین خطردر. اوپله ترکیبیر

اصحابنک ماده تراپیه ایله اکتحالی تعمیم قصدنده بولنلری عییا

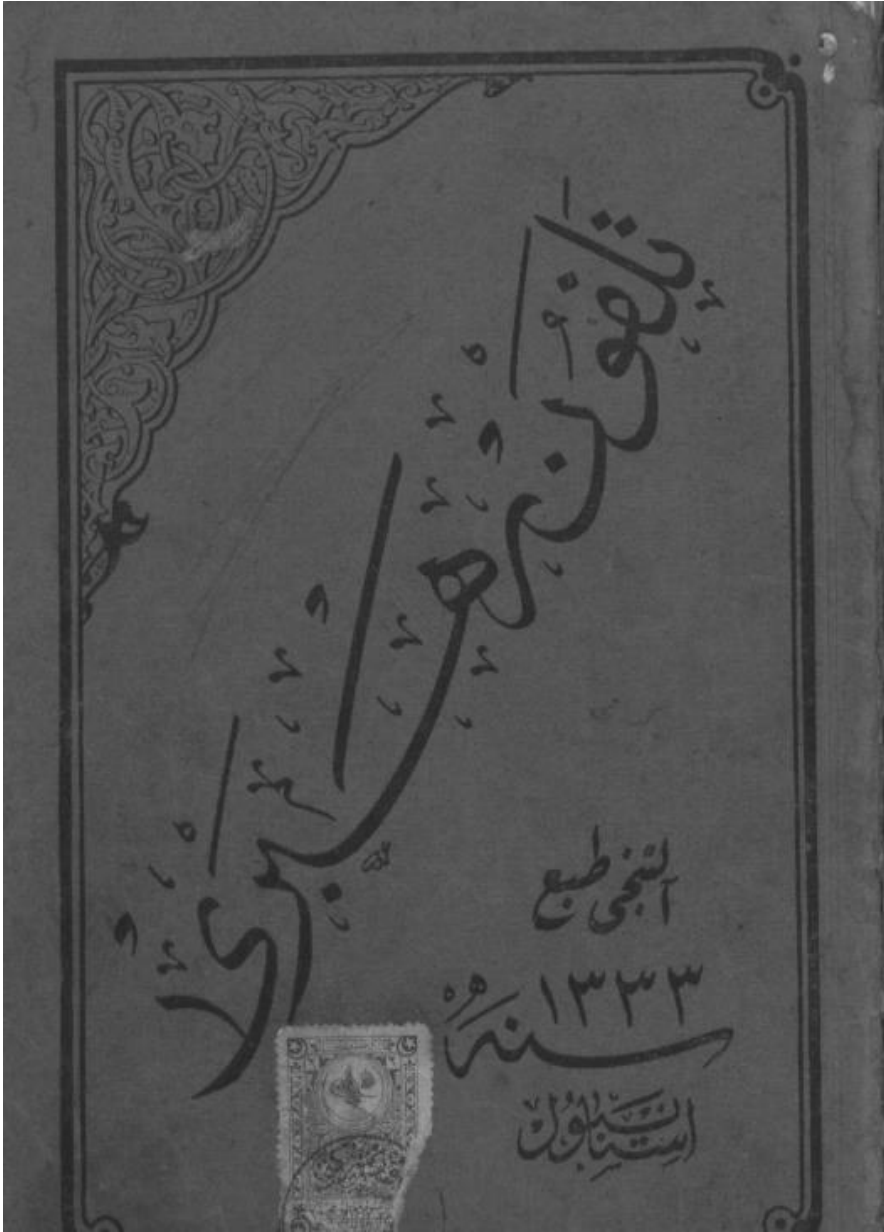
ابصار کائناته عمی کتیرمک ایچونمیدر؟ اکر بونک ایچون ایدسه

ژماره‌ی تله‌فونی دوو بابانزاده له نه‌سته‌نبول

شه‌شه‌مین چاپی ریبه‌ری تله‌فونی عوسمانیی و ژماره‌ی تله‌فونی ئوفیس و ماله‌که‌ی حکمه‌ت بابانی له نه‌سته‌نبول ئیدایه، که یه‌کیک بووه له دامه‌زیننه‌ره سه‌ره‌کییه‌کانی ریکخراوی ئیتیحاد و ته‌ره‌قی و هه‌روه‌ها جه‌معییه‌تی ته‌عالی کوردستان، هه‌روه‌ها ئه‌وکات نوینه‌ر بوو له پارله‌مانی عوسمانیی. هه‌روه‌ها ژماره‌ی تله‌فونی بابانزاده مسته‌فا زه‌نی پاشا (۱۸۳۹-۱۹۱۱)، شی تیایه

ژماره‌ی تله‌فونی ئوفیسه‌که‌ی حکمه‌ت بابان که له‌گه‌ره‌کی خه‌واجه‌پاشابووه : ۱۳۷۷+۸+۹

ماله‌که‌شی که له شه‌قامی نور عوسمانیه ۴۴ بووه : ژماره ۲۰
ئه‌وه‌ی مسته‌فا زه‌نی پاشاش : ۱۴ یه.

621.385058

کتابت الکتب انجمن شرکت منانیہ
ک. 2615

در سعادت تلفونہ شبکدسی شرکت البر متعقدہ مقارنہ یکدمی اور منہی مادہ منہ نوبتاً
۱ مارچ سنہ ۳۳۱ تاریخ منہ اعتباراً حکومت منہ مارف منہ اول منہ منہ .

لیرا در ۱۰۱۵

مدیر عمومی
احمد فخری بک

تلفونہ رہبری

آلتجی طبعی

۱۳۳۳ - ۱۳۳۴

استانبول

انجمن کتابت الکتب
طبعی منہ منہ

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KÜTÜPHANESİ
Şişli İktisadi İdari Bilimler Fakültesi

اسامی

نوع مشغولیت واداری

تلفون نومبروس

- باہان زادہ حکمت بک - شاہ - نوشاہی جامی ۴۴
- استانبول ۳۰
- استانبول ۱۴
- پشاور ۷۸
- بک اوغل ۱۹۳۳
- استانبول ۶۰
- بک اوغل ۸۸۷
- بک اوغل ۱۲۰۰۰۶
- بک اوغل ۳۲۸
- استانبول ۹۲۷
- بک اوغل ۱۳۲۱
- بک اوغل ۱۶۲۱
- بک اوغل ۱۸۸۹
- استانبول ۱۳۲۳
- استانبول ۱۳۷۳
- بک اوغل ۲۶۷
- بک اوغل ۷۱۲
- استانبول ۶۶۴
- استانبول ۷۴۶
- استانبول ۳۳۸
- استانبول ۹۹۱
- استانبول ۱۳۴۱
- بک اوغل ۳۸۸
- بک اوغل ۱۶۶۶
- استانبول ۶۶۷
- بک اوغل ۱۵۴۴
- استانبول ۱۴۲۳
- استانبول ۶۱۶
- بک اوغل ۱۷۴۴
- بک اوغل ۱۰۱۱۲
- شاہ - نوشاہی جامی ۴۴
- استانبول ۳۰
- استانبول ۱۴
- پشاور ۷۸
- بک اوغل ۱۹۳۳
- استانبول ۶۰
- بک اوغل ۸۸۷
- بک اوغل ۱۲۰۰۰۶
- بک اوغل ۳۲۸
- استانبول ۹۲۷
- بک اوغل ۱۳۲۱
- بک اوغل ۱۶۲۱
- بک اوغل ۱۸۸۹
- استانبول ۱۳۲۳
- استانبول ۱۳۷۳
- بک اوغل ۲۶۷
- بک اوغل ۷۱۲
- استانبول ۶۶۴
- استانبول ۷۴۶
- استانبول ۳۳۸
- استانبول ۹۹۱
- استانبول ۱۳۴۱
- بک اوغل ۳۸۸
- بک اوغل ۱۶۶۶
- استانبول ۶۶۷
- بک اوغل ۱۵۴۴
- استانبول ۱۴۲۳
- استانبول ۶۱۶
- بک اوغل ۱۷۴۴
- بک اوغل ۱۰۱۱۲

۱۳۳۷+۹ - استانبول ۹۹۱+۳

اسامی

نوع مشغولیت واداری

تلفون نومبروس

- استانبول ۱۵۴
- بک اوغل ۱۹۱۱
- استانبول ۶۶۲
- استانبول ۶۶۸
- بک اوغل ۹۶۸
- استانبول ۴۹۱
- استانبول ۱۲۰۰
- بک اوغل ۲۴۸۶
- بک اوغل ۷۱۴
- استانبول ۳۳۳
- بک اوغل ۱۵۸۲
- بک اوغل ۱۶۲۲
- بک اوغل ۶۲۰
- بک اوغل ۶۷۷
- بک اوغل ۶۶۸
- قاضی کوئی ۴۴۲
- استانبول ۱۴۷
- استانبول ۱۸۸۶
- بک اوغل ۱۰۰۲۸
- استانبول ۱۵۴
- بک اوغل ۱۹۱۱
- استانبول ۶۶۲
- استانبول ۶۶۸
- بک اوغل ۹۶۸
- استانبول ۴۹۱
- استانبول ۱۲۰۰
- بک اوغل ۲۴۸۶
- بک اوغل ۷۱۴
- استانبول ۳۳۳
- بک اوغل ۱۵۸۲
- بک اوغل ۱۶۲۲
- بک اوغل ۶۲۰
- بک اوغل ۶۷۷
- بک اوغل ۶۶۸
- قاضی کوئی ۴۴۲
- استانبول ۱۴۷
- استانبول ۱۸۸۶
- بک اوغل ۱۰۰۲۸
- استانبول ۱۵۴
- بک اوغل ۱۹۱۱
- استانبول ۶۶۲
- استانبول ۶۶۸
- بک اوغل ۹۶۸
- استانبول ۴۹۱
- استانبول ۱۲۰۰
- بک اوغل ۲۴۸۶
- بک اوغل ۷۱۴
- استانبول ۳۳۳
- بک اوغل ۱۵۸۲
- بک اوغل ۱۶۲۲
- بک اوغل ۶۲۰
- بک اوغل ۶۷۷
- بک اوغل ۶۶۸
- قاضی کوئی ۴۴۲
- استانبول ۱۴۷
- استانبول ۱۸۸۶
- بک اوغل ۱۰۰۲۸

نیسماعیل حقی بابان داوای رووننواندن و دژاپهتیی نفوزی ئهلمانییا دهکات

روژنامهی "لسان الاتحاد" له لایپره ۹ی ژماره یهکه می خویدا که له بیروت له روژی ۸ی شوباتی ۱۹۰۹دا، به عهره بیی چاپ و بلاو کراوتهوه، له ژیر سردیری " هیلی بهغداد " دا، ئامازهی بههلوئیستی نیشتمانییانهی و دادپهروهرانهی ئیسماعیل بابان (۱۸۷۶- ۱۹۱۳) کردوو که ئهوکات نوینهری ولایهتی بهغدا بوو له پارلهمانی عوسمانییدا.

شایه نی باسه، ناوبراو داویکردوو پیداجوونهوه به برکهکانی گریبهستی پیشووی دهولتی عوسمانی بکریت لهگهل ئهلمانیادا که سهبارت به کیشانی ریگهی ئاسنی بهرلین- بهغداد، ریکهوتتی لهسهرکراوه، بهوهویهی که ریکهتنه که لهسایهی رژی می ئیستییدادی پیشووی همییدا کراوهو لهو دهمه دا پارلهمان نهبووه تاوهکو نوینهرانی گهل تانه له کهموکورتیهکانی بدن، لهوانه ههژمونی ولاتیکی بیگانهی وهک ئهلمانییا بهسهر بهشیک له خاکی عوسمانییدا و ئه ناههقییانهی دهرهق به مافی گشتیی و خهلک لهو گریبهسته دا ههن.

رونامه که دهلیت که ئیسماعیل حقی بهگ " پیاویکی بیرمهند و راستگویه بهرامبر نهتمه کهی، بهشیوهیهکی دادپهروهرانه داوادهکات و پشت به حق و راستیی دهبهستیت که گومانی تیدا نییه."

Directeur :
FÉLIX FARÈS

ABONNEMENTS
Medjidiéa
Beyrouth — » 2
Wilayets — » 3
Etranger — » 4

SEUR SORSECK

DIRECTION :

فليكس فارس

مدير الجريدة ومحررها

البريد

مجدي

٢ في بيروت

٣ في سائر الأقاليم

المعروسة

٤ في الخارج

فرع مقدماً

أولاد الجريدة

سوق سرسك * بيروت

﴿ جريدة اسبوعية سياسية عمرائية ﴾

الى الاحتلال : الى الموت . ولكن الله الذي انزل على الدنيا اوار الحقائق من الشرق لم يشأ ان يسمع من ارضه صليل الاعلال . بد ان اقلق أثيره اثنين القل في غلدة المصور الماضية .

قضت الثابتة ان تخرج بعض النفوس الثالثة من دائرة تلك الحقة المفرغة فاشهدت من وراء التبور نوراً وانصفت على هذه الامة وهي ثالثة فوق الضلالة والظلم . حثت على البلاد التي رزحت تحت البلايا وفي حناياها كل قوة تحولها الى وطن يعمر عند عظمت كل وطن . تلك النفوس نظرت الى الفدم من وا اجتهادها درأت تركيا اشخة الهرمة تسقط على الحطيش رمة سوداء عاف

على الثورة الهادئة ان تبني

اذا كانت الاقلام قد حرك السيوف لتزعزع اركان الحكم القديم فلي تلك القوة ان تستحيل زكراً عيماً لتشييد الحكم الجديد .

اذا كانت جمعية الاتحاد والترقي وجدت من واجب الوجدان ان ترفع الشعار القائم عن دستور الإصلاح فهي تجد ايضاً من واجب الانسانية ان تكتب على كل قلوب من قلوب ابناء الوطن شريعة حق الانسان وثبتت على مبداء الاتحاد الشامل بكل معناه . لقد كان الحكم المطلق فيماضى نقطة لداثة شملت حياة الشعب واسطمت به حقلت مفرغة ينتهي بها جهله حيث يبدي استبداد

من أجل أرض القدس سالت الدماء بحروب الصليبيين وكان الاحتجاج باسم الدين كأن الدين الذي خرج من أرض الشرق لا يميز الإبطامع التراب أو كان كلمة الله الوحاة من السماء لا تقوم إلا بتقاصد أهل الأرض .

مبادئ المقدس قسم من أملاك الدولة وللدولة وحدها حق التملك المادي أما الملك الإلهي فلمعتقد . وليس للاعتقاد دولة وصوله إلا بالم الفكر والمحافظة . يعلم الشعب التبرقي أن كل ما يعلوا أرضه هو ملك الشرق وإن كان للجانب حجة علينا فن غير باب الدين يجب أن يطرقوها لأن زمن الأوهام ثلاثي فدين لهم الشرق لله وأرضه وماله للإمامة . فليقف الطامعون .

خطبته

اسماعيل حتى بك نائب بغداد يطلب الدولة بإعلان الرابطة التي أوثقت مع الأتيا بشأن سكة حديد ولايه ويظهر وجه الايجاب الذي يلحق الثمانين بمقتوق منهم من تملك دولة لجنينة قسم كبير من أراضي الوطن . الرجل مفكر صادق لانه فهو يطلب بديل ويستند على حق . لا ريبه فيه . وعلى كل فرد من الثمانين أن يطلب الوقوف على مآل تلك المعاهدات السرية التي لم تعلن ولا يستر إلا العمل الجازم والاتفاق الراسي على هضم الحقوق .

إن خط بغداد أوثق بسطة على رأس العصر الجديد من بقايا ذلك العصر المظلم الذي إبقا لنا من المعتلات ما تنوء تحت حمله أقوى الشعوب . إذا كان يوجد رابطة متروية بيد دولة الألمان تنزلها حق التملك في بلاد الإمامة الدستورية الجديدة فنك الرابطة ملنة لأن البلاد للإمامة الوطن لشعب اليوم لإحكومة الناس وإذا كانت الحكومة قد صرفت مئذناً بـ نيس لها تنصرفها لتوشعياً ولا

في شوارعها ويغني لياييه في مرآتها وبتنزهاتها العمومية .

ذكت جريدة أقدام غير مرض جلالة السلطان وأنه لا يخرج من قصره .

وصل إلى الاستانة ضيا باشا سفير الدولة السابق في رومة وقد لاقاه إلى اندرونيل عدد من النواب وذوي المناصب .

اجتمع انضا جمعية الاتحاد والترقي في قونيه وانتخبوا الامير صالح الدين قندي رئيساً لهم فذبل الامير الرياسة .

ارسل شاه العجم منوفاً من قونيه لحياية الامسول من اجراء تبته في الاستانة لفرض هزلاء أمر حكومتهم وابرا ان يدفعوا ضريبة لدولة لا يتفقون بسيطرتها عليهم . ما دامت مؤسسة على الاستبداد والحقه مطالب الشعب وحقه بالشورى .

تبررو لدى مجلس الامة ان تعيد الماصفة كل سنة عيد الحرية وقيد الترادوسياً ليكون مرعباً .

من اخبار باريس ان سر بياتقائب مداخلة الدول وتوسطها لاستقلال البوسنة والهرسك وان هذا الطاب وان يكن فسات وكته فهو يمان ما لسربيا من القاصد .

القدس

ما هي تلك السيطرة المنوبة التي يتخذها الاجانب حجة لمدهم الى ارض الشرق وفي قلوبهم جشع السياسي وطمع التاجر .

يلتذنا اولئك الانوام حماة كاذبة فتسخر من الوهم ولا ترمي لا الى الاستعداد ويودون نظرتنا لنا نظرة الرامي الى الحرف او نظرة السيد السود ثأهم وقبوا على الضيم او نظرة الشق بزيعة . هم الابداء فسألتهم ناكعون .

به‌لگه‌یه‌کی ره‌سەن بۆ رۆلی کورد له دامەزراندنی ریکخراوی نیتیحاد و تەرەقی دا

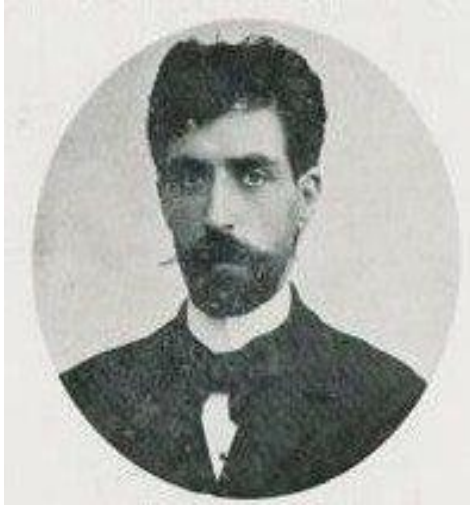
رۆژنامەی "لسان الاتحاد" له‌لایەری یەکه‌می ژماره سێیەمی خۆیدا که له به‌یروت له رۆژی ۲۰ شوباتی ۱۹۰۹دا، چاپ و بلاوکراره‌تەوه، له‌ژێر سەر‌دی‌ری "چۆن جەمعیەتی نیتیحاد و تەرەقی عوسمانی دامەزرێنرا"دا، هه‌ولیداوه پوخته‌یه‌ک له نه‌ینی دامەزراندنی ئەو ریکخراوه و دامەزرێنەرە بنه‌ره‌تییه‌کانی پێشکەش بکات که له سالی ۱۹۰۸دا، گه‌وره‌ترین بومه‌له‌رزه‌ی سیاسییان له‌نیوخۆی ئیمپراتۆری عوسمانی و له‌رۆژه‌لاتی ناوه‌راستدا خولقاند و توانیان کۆده‌تا به‌سەر ده‌سه‌لاتی ره‌های سولتان عه‌بدو‌لحه‌میددا بکه‌ن و قوناغی‌کی نوێ بیننه‌ ئارا.

نووسەر سهر‌تا باس له هه‌وله‌ به‌راییه‌کان ده‌کات بۆ دژایه‌تی ده‌سه‌لاتی سته‌مکاری له‌ ده‌وله‌تی عوسمانی و سهر‌نه‌که‌وتنیان به‌هۆی ئاشکلارابوونیان له‌لایهن سولتان‌ه‌وه. پاشان دێته‌سەر ئەو هه‌ولانه‌ی که دواتر له‌نیوخۆدا له‌لایهن که‌سانی وه‌ک نامق که‌مال و ئەحمەد رەزا و عه‌لی ئەفه‌ندی و ره‌فیع مدحه‌ته‌وه دران له‌پێناو دژایه‌تی حوکمی ئیستیب‌داددا. پاشان دێته‌ سەر هه‌وله‌کانی خوێندکارانی کۆلێجی پزیشکی سهر‌بازی له‌ ئەسته‌مبول و له‌ویدا ناوی که‌سانی کوردی وه‌ک عه‌بدو‌للا جه‌وده‌ت (۱۸۶۹-۱۹۳۲) و ئیسه‌حاق سه‌کوتی (۱۸۶۸-۱۹۰۲) ده‌کات.

نووسەر رۆلی عه‌بدو‌للا جه‌وده‌ت له‌ دامەزراندنی ئەم ریکخراوه‌دا به‌رزده‌نرخینی و پێی وایه‌ به‌هۆی لێهاتوویی و داسۆزی و په‌یوه‌ندی به‌ چه‌ندین که‌سایه‌تی ناسراوی ده‌وله‌ته‌وه، جیگه‌ی متمانه و بایه‌خی که‌سیکی وه‌ک ئیسماعیل ئەفه‌ندی بووه و په‌یوه‌ندی و نامه‌نوسی پێشتریشیان له‌نیواندا هه‌بووه. هه‌روه‌ها دواتریش عه‌بدو‌للا جه‌وده‌ت له‌ جینه‌وا و له‌ میسر کاری بۆ سهر‌پێخستن و سهر‌که‌وتنی ریکخراوه‌که‌ کردووه.

دكتور عبدوللا جهودمت

دكتور ئيسحاق سكوتى

Directeur :
FÉLIX FARÈS

ABONNEMENTS
Medjidiés
Beyrouth — » 2

Wilayets — » 3

Etranger — » 4

DIRECTION :

SOUS-SURSOCK
BEYROUTH

LISSAN - UL - ITTIHAD

فيلك فارس

مدير الجريدة ومحررها

الاشتراك

بيدي

في بيروت

في النجعات والمالك

العروسة

في الخارج

تدفع مقدماً

الارادة الجريدة

سوق سرسوك * بيروت

﴿ جريدة اسبوعية سياسية عمرائية ﴾

من مصدره الاصيلي ولكي لا يظلم هذا الامر منصفاً
ورغبة في ان لا تبقى هذه النقطة الخطيرة مجهولة في
تاريخ الانقلاب أحيانا نكتب شيئاً عن تأسيس جمعية
الاتحاد والترقي الثمانية .

ليس في العالم من يجهل او ينكر ان الانقلاب
السياسي الذي حدث في الدولة كان ابناً لجهاد سنين
طويلة وان الثائرين لم يذوقوا شهد الحرية الا بعد ان
قضى احرارهم رجال الجمعية وخز السهام وعانوا اعظم
المشقات واكبر الاضطهادات .

تأسست جمعية الاتحاد والترقي الثمانية بجهة ثلاثة
رجال كان أحدهم قد أم عاصمة فرنسا بين قتيام
بخدمته المبادئ الدستورية ومعاربة الاستبداد بالقلم
فاتفق الاثنان الاخران معه كتابة على انشاء لجنة حرية
تسعى لنشر الافكار الجديدة بين الشعب . ولنا بحاجبة
الى القول بان ذلك الذي كان ثريل باريس ليس سوى
احمد رضا رئيس مجلس الامة الحالي .

كيف انشئت

جمعية الاتحاد والترقي

وثنائنا

بعد ان اعلن الدستور في الدولة الثمانية أخذت
برايده العالم كافة تكتب الفصول الطوال عن جمعية الاتحاد
الترقي التي أحدثت الانقلاب الثاني في سلطنة عظيمة
بدون ان تريق مقدار محجم من الدم .

غير ان ما قاله الصحف حتى الساعة عن الجمعية
لا ينطبق على حقيقة الامور وقد ضلت كلها الطريق فلم
سب السر الاساسي ولم تتوصل لمعرفة كيفية تأسيس
الجمعية الحقيقية وليس من ينكر ان لا جريدة ذكرت من
المؤسسين غير التي اشتهرت بها الثورة السلية فبأية
طائها الجهاد الكنايي في عصر الاستبداد .

وبما اننا قد اطلنا على دقائق هذا الامر التامض

المقد على بلدز ضراماً .

وبين كانت الحال عند هذا الحد في عام ١٤٠٩ هـ
 وبين كان الشعب يتكرر في وسائل يقاوم بها الاضطلال
 الذي كان يهدد الدولة العثمانية من يوم الى يوم وتحت نير
 الظلم وعين المراقبة الشديدة كان شاب روملي اسمه
 اساعيل اعدي المولود في (وارنا) ينشخص بالفكر العظيم
 الذي احدث الثورة السليبية وحوّل الاستبداد الى
 دستور .

كان ذلك الشاب اذ ذلك في التاسعة عشرة من
 سنه يدرس في انطب في كلية استانبول وكان ذلك العثماني
 الشاب قد شعر وهو في الخامسة عشرة ضمن جدران
 المدرسة بقل نير الحكومة وباستبداد رجالها حتى اذا تبع
 له الرجوع الى حيث كانت تقم عائلته في بلنار يا تبول
 في هذه الامارة وفي رومانيا ايضاً فتصدع قلبه لرأها
 زاهرتين عاريتين في حين كانت ولايات الدولة واملاكها
 خربة قاحلة والحكومة لاتندبر امورها .

ومنذ تلك الرحلة شعر بضرورة انشاء لجنة سياسية
 تسمى لحبر الوطن وتنجاه من خطر الاقتراض .

وكان لاساعيل المدّور في استانبول بشارع فاتهم بيت
 كبير تحيط به حديقة فسيحة وفي وسطها اكنسك (

مؤلف من عرقين متداعيين الى السقوط .
 في هذا الكنسك المتداعي كان يجتمع المواطنين
 الاحرار من اثنايين والثأديون من مهاجري الروملي في
 ذلك المأين للبحث في امور الدولة وللدولة بشؤون
 الوطن .

وفي ذلك الكنسك المتداعي نشأت جميعه الاتحاد
 والترقي العثمانية .

وفي الوقت نفسه كان محض صلات انطب في المدرسة
 العسكرية كحكمت له . وعبدالله جودت احمد رشيد
 وابراهيم ادهم واسحق ساروني شرف الدين واحمد

ولتدم الآن وضاميل في باريس لكافة ظلم بلدز
 لتقول كيف تأثرت الجمعية في الاستانة
 لما غيبت نار الحرب العثمانية الروسية خامر مهاجري
 الروملي التقيين في دار السعادة ظن بان اندمار الجيوش
 العثمانية وما تبعه من الحساز والنصائب والحطوب انما كان
 بارادة يلدز فليت خمرة النضب في رأس الاستاذ علي
 افندي السعوي احد انصار الافكار الحرة ورفيق مدحت
 وماتق كمال فجمع جهوداً من المهاجرين المتأدبين وقام
 معهم بمظاهرات كانت اشبه بثورة قصد ان يبسد العرش
 للسلطان مراد . غير ان الثوار كانوا قليلي العدد فقابلهم
 الجند بالرصاص والحرب وقتل منهم قوماً كبيراً ووقع
 الاستاذ السعوي بين ايدي المساك فلم يلبث ان صار
 طاماً لاسالك اليوسفور .

وهذا المشهد الفظيع ولئن كان لم يحدث في الاستانة
 تأثيراً عظيماً فانه كان ذا وقع سيء للغاية على سكان الروملي
 الذين لدى علمهم بان دماء اخوانهم قد هدرت ظلماً
 أشرروا الشريلدز ونا بنضمهم لرجال الاستبداد نحو لوسرياً
 هاتلاً .

ولم تفت تلك الامور انظار القصر السلطاني التي
 لاتنام فأحب ان يتقل الحركة وهي في المهد ولم يبسد
 لذلك سيلاً أكصيلاً الأبعاد ذوي المناصب من
 المهاجرين وبني القسم الاكبر منهم من الاستانة وسرعان
 ما فعل .

وطن المستبدون اذ ذلك ان الأمر قد قضى وقائهم
 ان تلك الضريرة العظيمة التي ضربوا بها الحرية تكأت في
 قلب المهاجرين جراحاً بيئة وجماعهم يتأدون وراثتها
 في جساتهم وميبتعاتهم ويدرون الوسائل اللازمة لآبادة
 مظالم الحكومة التي كانت تزداد فظاعها يوماً بعد يوم .
 ثم اتت زحمة البذار على الروملي الشرقية وعقبها
 على الازمالة فيليبويبولي فزادت هاتان الضمرتان نار

عليها اسم (تركيا الفتاة)، إلى ان دعاها اسماعيل جمعية الترقى والأحقاد الثمانية وعمل لها خاتماً رسمياً بهذا الاسم حفزه بيده . وفي سنة ١٣١١ حدثت حادثة فجائية مرّت السار الذي كان يحجبها عن العيون ففرت الحكومة بها ولكنها لم تتوصل لمعرفة اسماء اعضائها لانها كانت تحاذر حفظ الاسماء في السجلات . وكان رجالها في ذلك الحين لا يفوقون الحماية عدداً برفوق بعضهم بالنسبة لا بالاسم . غير ان السر لم يفت الجواسيس بكامله فألقت الحكومة القبض على عدد كبير من الاتحاديين وعاملتهم بدانتها أما طرْحاً في اليوسفور وأما ثانياً مؤبداً

وبدذلك الحوادث التجاني سعى اسماعيل للمثت اخوانه المتفرقين فاتباع له سرا مطبوعة صغيرة وسهر عدة ليال حتى توفى الى ترتيب الحروف في حين انه كان يعمل تلك الحرفة تماما وطبع نشرة سياسية باسم الجمعية فعاد الامل الى قلوب الاتحاديين واستولى الرعب الشديد على رجال المايين .

وأوجب عليه اخوانه بعد ذلك الذهاب الى القطر المصري لتأسيس فرع الجمعية فيه . فامتثل لأرادتهم وأمّ القطر المصري وتوفى بعد بذهاب عرق الجوين واحتمال المشقات الى حمل الحديدي على مساعدة الجمعية .

وفي اثناء اقامته في مصر ارسل الى الاستانة حرّاً عثمانياً اسمه مرض محمد لهمة خطيرة بعد ان سلمه بقبلة اتباعها من طراد يوزني كان راسياً في مياه الاسكندرية ولكن الرجل لم يتمكن من التقيام بمرته لان الجواسيس احاطوا به لدى وصوله الى لـ تانبول وفادوه الى السجن حيث قضى عليه معلوماً بالخناجر .

وبينا كان اسماعيل في القطر المصري كان احمد رشا في باريس مهتماً بتحرير جريدة مشدود . ولقد كان نواحه الباهر في عالم الصحافة وانجاب الثريين به عوتاً كبيراً له على انشاء فرع لجمعية الاحقاد والترقي في عاصمة

ورداني وغيرهم ينظرون الى مرض الدولة نظرة الطيب المحند ورجحتن عن دواؤشاف لناثا العضال .

وكانت بين عبدالله جودت واسماعيل افندي مكتابة سرية قديمة العهد وكان الاول ذا علم بصدق وطبقة الثاني واغلاسه وعارفاً بسمي خير الدولة وينفذ كلمته لدى سكان الروملي وبلاقته مع بعض كبار الرجال وكان قد رأى عنده يوم زاره في بيته بالاستانة رجالاً عرفوا بحرية الضمير وحدة الذكاء كشكري افندي واخيه من سلتريا وحمدي احمد ضباط اركان الحرب وعلي سداد من قونستار، وحمدي بن ابراهيم باشا من سلتريا وعلي وهي وغيرهم فأيقن بان اسماعيل يكون سلاحاً قوياً في الحرب ضد الاستبداد وأخذ يسمي لادخاله في لجنة المدرسة الطبية السرية

وكان اسماعيل من جهة اخرى عالماً بسمو عواطف جودت افندي وباغلاسه اللوطن فسمى لادخاله في حزبه السري وأخذ يدعوهم الى مسكنه يوماً بعد يوم .

وذات ليل بقيا يجدهما في مسائل الدولة حتى الصباح فتبادلا الافكار الحرة وافترقا على ان يؤسسا جمعية سياسية قوية ذات نظام وقوانين اذ ان الجمعيتين اللتين كانتا منشأتين الاولى في شارع فاتح والثانية في كلية الطب كانتا على غير ما يرام فثبتن على اساس ضيف لا اسم لها ولا قيود ولا شيء مما ينهاها لان تدعيا جمعيتين سياسيتين . وزد على ذلك ان مساعيتها كانت مقصورة على اجتماعات سرية .

وعلى هذه الصورة الاجتماع جودت واسماعيل لتواصل في الفتنك التداعي الى الجمع بين الجمعيتين المذكورتين لجلل جامعة واحدة لدى الافكار الحرة والوطنية الصادقة من الثمانيين .

وقمت كل تلك الاعمال عام ١٣١٠ هـ وبند ذلك الحين أخذ الوُستون يسمون لايجاد نظام الجمعية التي اطلقوا

الحرص على اسرار الجمعية فلا يوح بها ولن يوح الى احد .
ولقد طرحت عليه حين اجتماعي به بعض امثلة
فكان يجيب كما يلي

قلت : - اني لا عجب ان يكون نجاح الاحرار
قد تم بهذه السرعة في حين انهم كانوا سائرين سيراً بطيئاً
قال : - قال لوانا توقعنا منذ زمان بعيد لاكتساب
ضباط بوسائل احرار كنيازي ونور واويوب صبري وصلاح
الدين لكننا كسرنا نير الاستبداد لعشر سنوات نلت ولكن
مقام دولتنا في امين العالم اعلى منه الان واكبر

قلت : - وهل تخاف ان احرار ايران سيقتلون!
قال : - ان الشيات والاجتهاد المتواصلين بضمان
النجاح ولا مرء . ولذلك فان اخواننا احرار فارس
سيقتلون .

قلت : - واذا طال وقت نجاحهم افلا يخشى
ان تصح دولتهم في خطر
قال : - لي الامل بان احرار الثمانين سيسون
جهدهم وبيذلون كل قواهم ليمدوا كل خطر من دولة
اخوانهم الفرس .

ولم تتجاوز هذه الكلمة الاخيرة شفتيه حتى ذهب
الي بالانصراف عنه فامتدت لرغبته وتركته وشأنه واعجابني
به اضافة في الماضي

***

اسماعيل بك ابراهيم الهادي تراه في هذه الرواية
الصادقة واحد مؤسس جمعية الاتحاد والترقي هو نفسه
مفتش صحة ولاية بيروت اليوم .

يرى المطالع ما هي الخدمات التي قدمها الامة ايام
كان اسم الحرية فقط يقضي على سامته بانقل .

اسماعيل بك بدأ في التاسعة عشرة بتقدمته المبدأ
العظيم وقد مرتحت قمة الماين وجانب السف والوسنود
وجاهد في الاستانة ومصر ووقف يقف الى النهاية حادلاً

الفرسوا بين . وكان اسماعيل واحد رضا يجهلان بعضها
كل الجهل ولم يكن بينهما تارف قط وكانت الصلة
الوحيدة التي تجمع بينهما حب الوطن واليادي . المرة
الصحيحة التي كانا يتبادلانها بالكتابة . وهكذا اتفقا على
تقوية الجمعية كل من جهته وصار كلاهما يود الاجتماع
بالثاني ويحبه حباً شديداً .

وعلى هذه الصورة لبس غير نشأت جمعية الاتحاد
والترقي الثمانية التي قامت بأعظم عمل تقم عليه عبون
الاجيال المقبلة في تاريخ اقرن المشرين

***

ونشرت هذا المقال بكلمة صغيرة نقلها عن مفكرة
أطلمنا عليها صاحبها منذ ايام وسمح لنا بنشر بعض فصولها
شرط ان لا نوح باسمه . وهي مفكرة فلما يجد الباحث
أصدق منها لان كاتبها من كبار المفكرين والمتصرين
لحرية وقد درس المسائل اشرقية درساً طويلاً دقيقاً
وساعد احرار الدولة بكتابه سواء كان في مصر او
في غيرها قال (بالاختصار) :

قابلت احمد رضا مرتين في باريس ورايت عبادة
جودت مرات عديدة في جنوا والتقط المصري .

وقال اصحابي به النبي على اصاب رفاقه باعماله يصوره لي
دجلاً بكل معنى الكلمة ولقد استجبني بطف واحترام ولما
طلبت اليه رسه وهو في التاسعة عشرة من عمره اعطاه
لي بكل طيبة خاطر . ولا يسمي الا الاقربان الصقات
العالية ومد النظر في الامور السياسية التي شهدتها فيه
لدى مقابتي اياه لم ارها قط عند غيابه من احرار
الثمانين الذين عرفتهم واجتمعت بهم اسماعيل بك ذور باطة
جاش قلا تراه عند الكثيرين . فاذا نظرت الى وجهه فالك
تشربويجوب احترامه وهو صامت مفكر ابداء . اما القيت
حطيسوالاً اجابك بلكثيرين او ثلاث وهو لا يزال شديد

به‌نگه‌یه‌کی چه‌سپاوی چاپ و بلاوکردنه‌وهی "عشیرت" له‌لایهن ئه‌حمهد سوره‌یا به‌درخانه‌وه

وهک ناشکرایه که له‌پاش شو‌رشی ۱۹۰۸ی و گه‌راندنه‌وهی دستووری عوسمانیی، شه‌پۆلیک له‌ کاری سیاسی و ری‌کخراوه‌یی و روژنامه‌وانیی نازاد له‌ نیو ئیمپراتوری عوسمانیی و به‌تایه‌تی له‌ شاری ئه‌سته‌مبول ده‌ستییکرد، کوردانی دانیشتویی ئه‌سته‌مبولیش، به‌تایه‌تی به‌درخانیه‌کان، رو‌لیکی گرنگیان له‌بوری کارو چالاکی سیاسی و روژنامه‌وانیی کوردیی له‌پایته‌ختی ئیمپارتورییه‌که‌دا بینیی، یه‌ک له‌وانه ئه‌حمهد سوره‌یا به‌درخانی "۱۸۸۳-۱۹۳۸" کوری ئه‌مین عالی و کوره‌زای به‌درخانی گه‌وره‌بوو.

ناوبراو، وهک پینشتر ناماژهمان پیداووه، جگه له‌ چاپ و بلاوکردنه‌وهی خولی دووه‌می روژنامه‌ی کوردستان، به‌گویره‌ی بلاوکراره‌ی فهره‌نسیی (Revue du monde musulman) به‌لایه‌کی به‌ناوی "عشیرت" به‌ ههر دوو زمانی تورکی و کوردیی له‌شاری ئه‌سته‌مبول چاپ و بلاوکردۆته‌وه. به‌داخه‌وه هه‌تاوه‌کو ئیستا باس له‌ چاپ و بلاوکردنه‌وهی ئه‌م روژنامه‌ نیوه کوردیییه‌ نه‌کراوه‌وه له‌هیچ شوینیکیش وینه‌ی پیشان نه‌دراوه‌ و بلاونه‌کراوته‌وه. ئه‌وه‌ی وایکردوه که له‌ بنه‌ره‌تدا گومان له‌ بلاوکردنه‌وه‌ی کرابیت.

له‌م باره‌یه‌وه، به‌هاری سالی پینار له‌گه‌ل برای زیده‌ نازیز دکتور نه‌جاتی عه‌بدو‌للا، له‌ دانیشتنیکدا له‌ ماجدی مؤل، باسی ئه‌م بلاوکراره‌یه‌مان کرد و به‌ریزی رای وابوو که ئه‌مه "عشیرت" ناماده بووه بۆ بلاوکردنه‌وه به‌لام ریگه‌ی پی نه‌دراوه‌ بلاوکریته‌وه، به‌لام من پیناگریم کرد که "عشیرت" له‌لایهن ئه‌حمهد سوره‌یا به‌درخان به‌فیعلی بلاوکراره‌ته‌وه و دواتریش بالی تۆرانی ئیتیحادییه‌کان له‌سه‌ر ئه‌م کاره‌ی راوه‌دویان ناوه‌.

ئەمىشەو لەكاتى چاوپىنداخشانى رۆژنامه تورکىيەکانى ئەو قۇناغە مژووويە، لە خواری خوارەوێ لاپەرە ۱۵ى ژمارە ۱۴۶ ى رۆژنامەى "تقويم وقایع" کە رۆژنامەى فەرەمى دەولەتى عوسمانىيى بوو و ئەم ژمارەيەى لە رۆژى چوارشەممەى ریکەوتى ۲۵ى شوباتى ۱۳۲۴ بەرامبەر بە ۱۰ى مارتى ۱۹۰۸دا، چاپ و بڵاوکراوەتەو، لەنیو تەواوى ناوى ئەو بڵاوکراوەنەى دیکەى لە قەلەمەرەوى ئیمراتوریەکە چاپ و بڵاوکراوەتەو، لە ژیر پیتی "ع" دا، ناوى بڵاوکراوەى "عشیرت" یش هاتوو کە لەلایەن ئەحمەد سورهیا بەدرخانەو بڵاوکراوەتەو. بەگوێرەى "تقويم وقایع". ئەم بڵاوکراوەیە هەفتانە بوو و بەدوو زمان لە "درسەدات" واتە ئەستەنبول بڵاوکراوەتەو، کە بەشیکى تورکى بوو و ئەوێ دیکەشى بە کوردی.

تَقْوِیَةُ وَتَسْلِیْحٌ

اداره‌ی

در خانه مطبوعات دماوند
دماوند - تهران

نشدگی

طاهر ایوان پسته ابرتیه برای
۱۲۰ غروش

تاسیس
۱۳۲۷

نشر و انتشاراتی تاریخی
۱۳۲۶

مراجعی

مطبوعات دماوند - قوم و قباچ اداره‌ی

اعلانات

منصراً و درآورنده اعلانات دوح اولتور

دولت علیه ضایه‌تک جریده و سیمه‌سیدر

نشمی ۱۰ پاره‌بدر

یومی نشر اولتور

نشمی ۱۰ پاره‌بدر

توجهات

مذک

فوسود و لاشی و اخلاصه لومه قضاسی
قامتقاملنی شماره قضاسی قاضی ابراهیم
اندی به قویض بیورشده .

نشان

سیراکوره فخری شهید دکل اووب
شیخو ختلف نامی استغاف این موسی روزایو
پوله یو ابله جرجنی فخری شهید و کازمین
مستحق ویتور یوجوه - سبق این خدمات
حسنة لربه منی رودخی ربه‌ن عیدی نشان
ذیشانلری احسان بیورشده .

مدالیه

حمیده خاز میورد یولی اشآت و تعمیرات
متادیه‌سند مستخدم سبویل محمود جاوشه
تحلیفه مدالی‌ای احسان بیورشده .

مجلس مبعوثانک ضبط جریده‌سیدر

ارنوز سکریمی اصحاب

هژدار ابرسی : ۲۳ شباط ۱۳۲۸

رئیس - آقده اکثریت حاصل اولدی
(رئیس بک ایضه قاضار و مبعوثانده ایقده
اولدقاری سلمه) اخلیلر . پانتمتک مبعوث
عمری ماهاسی زاده رفیق بک رفیق‌تک و قانی
جهتک کال حزن و تاسهه ایشیدیکیز بر

اعضای بیسوک بر وظیفورون ، بک قیملر بر
ارقداشدن اهدیا آپرندی محروم اولدی . رفیق
بک کئی ناموس و حقیقی ، وطن و ملت اولان
خدمتی عثمی بالکنز لسانیه دکل افعالی‌ده
اشات ایدن بر ذاکت پوله تام ایش کوردچک
بر سنده باخصوص تلکتورک ارباب فیصله
شدهک حاج اولدینی بر زمانه . وقایع هیشتر ،
حکومتیز ، وطنیز و ایلجه اسالار ایچون بیوک
سایه‌مقدنر تأرات قلبیه یوله علماً بیان ایش
و حیبه‌ن بیلییه (عموم طرفدن) تاسه اشتراک
ایدز)

کلتوری مبعوث توفیق اندی - زده
تأرا تیزی خاکبای عالیکیزه عرض ایدوز عائله
کدر دیدسه طرفزون طبعی بیسان لغزیت
بیوریلور .
قاسم آقده - (رئیسه ضمای) جناب
حق بیزده طول عمرل احسان بیورسون .
رئیس - الملیا سفارتی طرفدن هیئت
مبعوثان بر نظریه نامه کولدنش رفیق بک
وقایع اولدیرسه . آرزو ایدسه کز اکاده بر
تشکر نامه بازلون . (اوقولسون صداری)
ترکیمنی ترجمه‌بندرم اقدم اوقوبکنز (مازلیاح
اندی بوجیه آن اوقوز) «ماتیسای زاده
رفیق بک آقدهی حضرتلر سبک وقوع وقایع
نامدیه باون مارشال حضرتلری نامه ذات
عظوفلرینه عرض حساب مسیحه نیشکارابه
مسارعت ایلرم . ماتیسای زاده رفیق بک آقدهنک
وقایعه بالکنز مجلس مبعوثان علانی دکل حکومت

تعال اعضاستدن بری غالب ایشکدهدر . سفیر
حضرت تریزیک حیسانیه شخصاً دخی اشتراک
عالمیه احسانات و فکارانه مک قوتلی ذات
راستبانه اولدن دجا ایلرم .
الملیا سفارت ایدرا طوره سبک
بر کئی ترجمان دوقوز کیز
(کتاب بر جواب بازلون صداری)
رئیس - روس سفارتده شفاعت هیئت
مبعوثان بیان لغزیه ایچون باش ترجمان کولدی .
(تشکر ایدوز صداری) مضامنه خلاصه‌سی
مازلیاح آقدهی لعلاً اوقوبه حقار . (مازلیاح
آقدهی ضبط خلاصه‌سی اوقودی) بوضفامه
خلاصه‌سی مقدمه بر مطالعه کز وارث لعللاً
بیلورک .

پوشو آقدهی - اسباب موجهلی تقریرک
رأیه وضع حظه‌ک فقره بیلشون لغیه ایلشده .
اسباب موجهلی تقریر بر مینانده لطفی بک
تقریری اوقولدی و رأیه مراجعت ایدیه چی
مصرده کولمجه مبعوثی سوز ایشتمش ایدینه
سوز ویرش کرسی - خطابه چیتمشده اسباب
موجهلی تقریرک علینده سوز سوز ایشتمش
برینه اوقولده قاصدره کوه نوس آقدهی
سوز ایشتمش کرسی - خطابه چیتمش اطالوکه
کولریندن طولانی سوز سوز ایشتمش ، ایشتمش .
پوسرده لطفی بک تقریری عاتر رأیه مراجعت
اولغسرن کیشدر ایش صدمه کیش دیکر تقریرلر
اوقولش رد اولغسرن دیش . کوا رد اولغسرن
کی ایشتمش . حابوکه هیچ رأیه بیه مراجعت

مناویع انبیه مجموعه‌سی	تجارون و صنایع خردی سیاحی حسن و اصف اقدی	در سعادت	ترکجه مجموعه	اون بش کوشور
صیبت خلافت	دعوا و کیکلریدن و تبه عتاییدن محمد حامد بك	»	ترکجه عربجه	یومی
صیبت خلافت	»	»	فرانسجه	»
ض				
ضرب	نصوحی اقدی زاده عمر خیری اقدی	در سعادت	ترکجه	یومی
ط				
طبایب حاضره	یک نفره هرورزیدن تبه عتاییدن دولور شکری کمال اقدی	در سعادت	ترکجه منصور	
طلوع	کمال امین بك	»	ترکجه مجموعه	حفتهده بر
طراک	مطبعی و اسبلاکی و ایفایس اقدی	ادبه	»	یومی
طرزونه مشورت	صالح زاده ناجی اقدی	طرزون	ترکجه	حفتهده ایکی
طنین	حسین جاهد بك	در سعادت	»	یومی
طوغری سوز	تغراف انظارنی اعضاسندن جرمی خاتون اقدی	»	»	»
طاووس	فرید حاج بك	»	ترکجه عربجه فرانسجه	»
طاشلیک	ازمیردهم تبه عتاییدن مطبعی حرارت منصوران اول ماطوس اقدی	آیدین	ارمنجه منصور	»
طه لغری پول	غزبه هرورزیدن محمد اصف بك	در سعادت	ترکجه	»
طاریق	ازمیر دعوی و کیکلریدن هل رضا بك	آیدین	»	»
طواجج	تبه عتاییدن میرزا محمد سعید بك	در سعادت	»	شعبه‌یک حفتهده بر ایلی و ده یومی
ظ				
ظهوری	مطبعی حسن فرید اقدی	»	ترکجه منصور عربجه	حفتهده ایکی
ع				
عسکر	ارکان حربیه قائمقاملردن عزانو عثمان ثنائی بك	در سعادت	ترکجه	حفتهده ایکی
عتالی ایشایان ترقی خردی	ایشایا دولتی تبعسدن زوقارو اقدی	»	ایشایانجه	»
عتالی	سلانیک و لاری بیضر مفتی حیوانی اقدی	سلانیک	ترکجه	یومی
عتالی	تجارون محمد کمال بك	ازمیر	»	»
علوم اقتصادیه و انبیه مجموعه‌سی	محمد جاوید بك	در سعادت	ترکجه رساله	آیده بر
علمیه	مکتب حقوقی مآزه لردن کایسل عبدالنافع اقدی	»	ترکجه	یومی
عتالی زراعت و تجارت	الیمده ترکجه عتالی زراعت و تجارت خردی صاحی صالح ذکی اقدی	ازمیر	روجه	حفتهده ایکی
عصر جدید	شام اووقلریدن تاصیف بك	شام	عربجه	حفتهده بر
عصر جدید	عجبی زاده بایسل اقدی	حلب	ترکجه عربجه	یومی
عتالی عسکرجه	ادبه عسکرجه دندی مکتبی کتابت مصلی اول العالی ابراهیم ذکی اقدی	ادبه	ترکجه	حفتهده ایکی دفعه
عکس صدا	صاسون مطبعی سیاحی عونی زاده جیل اقدی	صاسون	»	»
عغان	حده عجمه مآزه قائمقام سلطان اقدی	در سعادت	ترکجه	»
عتیمت	بدخان زاده احمد نریا بك	»	برطریق ترکجه دیگر طاری کرده	حفتهده بر دفعه

دوو کتیبی چاپکراوی تاییهت به کورد له نهستهنبول له پاش کوده تاي ئیتحادو ته ره قی

بهگویره ی ئهو کتیبه پیزستییهی که سالی ۱۹۰۹ له نهستهنبول سهبارت بهو کتیبانه دانراوه که له قوناغی نازادیدا بلاو بوونه تهوه، ناوی دوو کتیبی تیدان تاییهتن بهکورد، بهکیکیان کتیبیکه سهبارت به ریزمانی کوردیی بهناوی "کردجه الفبا" که له لایهن "نوری" ناویکهوه نووسراوه و ئهوی دیکهشیان کتیبیکی ئهدیب و روشهبری کورد کوردزاده ئهممه رامزه (۱۸۷۸-۱۹۴۰) که مهولودنامهیه و بهزمانی کوردیی نووسراوه.

شایهنی باسه، مهولود نامه کوردییهکه، پئشتریش له سالی ۱۹۰۷دا، له ده رهوهی ئیمپراتوورییهکه، له لایهن چاپخانهکهی دکتور عهبدوللا جهوده تهوه، بلاو کراوه تهوه و لهو رووهوه، ژماره ۴ی روژنامهی "اجتهاد" که له ئهیلولی ۱۹۰۷دا، چاپ و بلاو کراوه تهوه، له دوا لاپهره ی خویدا، وهک بهشیک له کتیبه نوییه چاپکراوهکانی چاپخانهی ئیجتیهاد، ناوی هیناوه و نووسیویهتی که ئهمه یهکهمین جاره مهولودنامهی کوردیی بلاو بکریتهوه. ههروه ها ئهو ناوی کتیبهشی هیناوه که ئهممه رامز سهبارت به میر بهدرخان نووسیوی، وهک کاردانهوهیهک بهرام بهر ئهو ستهمه ی که له لایهن سولتان عهبدولحه میدهوه له تهواوی بهدرخانیهکان کرابوو له پاش رووداوه که ی کوژرانی ریزوان پاشای پاریزگاری نهستهنبولهوه.

۸

۱۵۷۳۹

۱۰ تموز

۱۳۲۴

زبان گنجینه

حروف و اوزر و سرب حریتدن
مکره طبع اولئان عموم کتابلرک فورستیدر

سرب و جامی — صاحب و مدیر کتابخانه زمان

میساق

—•••••—

المغراف و مکتوب آدرسی — استابول باب عالی جاده سنده

زمانه کتابخانه سی

استابول و طشره دن فورستیزی طلب ایدنلره ۲۰ پاره
مقابلده کوندریلور .

—•••••—

بوندن مقدم نشر اولئان فورست ذیلدر .

دور حریت — درسه ادت — ۱۳۲۷

نجم استقبال مطبعه سی

نورى

۲-۱

۱۰. كلزار خان

۱. كردجه النبا

۰. صرف و نحو

۲۰. كريد نه اوليور

۳۰. كوكلو

۲۰. ككل تارىخ مسالهسى م. صلاح الدين

۱. كريد هائلهسى محمد بهجت

۱. كريد عثمانلييره قاچه مال اولدى محمد توفيق

۰. كتر العرفان محمد اسعد

۶. كلى نهال نامق كمال

۰. ليورپول مسلمانلىرى مصر يوسف سابع

۱۲۰. لايحه، دور استيداده پادشاهه نامق اكرم

— م —

۳. عككته كبرى

۱۰. مسلمانلر اويانك مصر ع.د.د.د. جودت

۰. موسيقى اياه تداوى (دوبروس)

۳. معلوم اعلام مصر عبدالاحد طاهر

۱. مولد النبى [كردجه] احمد رامز

۱۰. معالى اخبارى خاخران مصر على حيدر مودت

۲۰. مدحت پاشانك حيات سياسيى

۲. ملت حكومت لطف

۰. ماكدونيا ماشى حال و استقبالى طونه لى حلمى

۰. مدنيت و اسلام [روسيه] فريد و جدى

۲۰. ۴. مواعظ ۲-۱ اسماعيل حق

۱. مجلس مبعوثان عثمانى

هر سائده هر نوع آ تاريخه واديه
واحيانيه متشكراً قبول ودرج
اولونور

سټوڪ آيوه بدي هر رايچون (۱۳) فراقدر
روسا ايچون ۵ رويادر
تلفون : ۲۴۶۵

آدرس :
IDJTIHAD
Caire

پوسټه اجرتي داخل اولانيزين
له شمسي (۱) فراقدر .
ايکنجي سټه

آيده ردغه نشر اولونور ، سرليست ، مجموعته عليه واسلاميه در

فاس حڪومتي نك حالي

(خصوصي پير مڪتوبن)

تسويه ايديله چكي بيلدريدلر ، ياناسين قوت ؟ .. عموم
مملڪت اختلال ايچنده ، سلطانك الك سوکيلي دوستي
انکليز مير الايلرندن (سير ماقلان) نامنده بريسي اوج
سنه ديزيدر طنجه حواليسنده اجرائي شقاوتله اوروپا
لبري داغه قالديران رسولي نامنده بر شترقي نصيحتله
بوله کنيرمک اوزره مرقوم شقينک يانسه کنمشدئي ،
رسولي مومي ايله انکليز مير الايچي هيس ايدهرک شمدئي حڪو
متدن يوز الهي بيک ويال استيور . بو مشله به هر کس
کولمکدن قايتليور . والحاصل ززالټ ، ززالټ ، اوستنه
چه قائده که مستبدريدولو نصيحت قبول ايجيور . آلمانياک
ثباتي ، مغرب الانصابي شمديلک ايکنجي تونسي اولمقدن
صيات ايديبور باقي سلامت اسلام عزيم

۱ تموز ۹۰۷

بورالرجه شايدان اشعار حوادث : عفسسز ، سرخوش
جاهل منکر بر مستبدک بدحاکمانه سنه ترک ايدلش اولان
يدي مليون امت عمده قانر ايچنده بر لبري بوغوب
دوريورلر ، آزاده بعضاً اوروپا لبرده بوغاز لايور سده
مستبده پک بهاليه او طور يورر ، مرا کشده قتل ايديلن
دوقنور (موشانک مشله سي حڪومت عليه به) (وجه)
اختلالدن باشقه بش ، التي مليون فراقه مال اولدي ،
فرانسز لبرده بونک اوزره برينه مقتول دوقنورک نامنه
مرا کشده يوز يتاقلق بر خسته خانه انشاسيله ، خسته
خانه نك مصارفاته قارشيلىق اولوق اوزره سنوي يوز الهي
بيک فراقلق بر تخميصات طلب ايديبور ، مستبد بو تخميصا
نك قاچ سټه مدله اعطا ايديله چكي لطفاً بيان يورور
ملري جمهوريتدن سؤال ايدلي ، جواباً مرا کشک

مطبوعات جدیدہ

یکی فکر

بوعنوان ایله یکی برجریده سیاسیه انتشاره باشلادی .
 اوج نسخہسی چققدی بک منور ، بک مکمل بک بی
 طرف ، علی العموم تورکیا اهل البینی عینی شفقت و صمیمیت
 ایله فوجاقلار بر مبارک غزته در . مطالعه سنی توصیه
 ایدهرز .

قوام اسلام

فضلاى اسلام دن عظم زاده رفیق بک اقدینک
 آری در . خواجه زاده محمد عبدالله اقدی
 حضرتلرینک هم تله تورکجه لسانه ترجمه ایدیلمشدر .
 هم مؤلفنک هم مترجمک فضل و کالی بزى شای آردن
 مستغنی قیلاز ۱۶۸ صحیفه لک در فی ۲ فرانق

امیر بدرخان

محرری : احمد رامز

شهر امین سابقی رضوان باشایی تبه لندیکی ایچون
 عبدالرزاق بدرخان بکک بوتون افراد عائله سنی بر حکم
 قراقوشی ایله عبدالحمید نانی بک قهر و پریشان ایجه سی
 اوزره سینه غیرت مند احمد رامز اقدی طرفدن بدرخان
 بک عائله سنک ترجمه حاله دائر قلمه آلدینی آردر .
 [مطبعه اجتهاد] اد . طبعی اکال ایدیلمشدر .
 فی ۲ فرانق در . مرجعی [مطبعه اجتهاد] ادر

کوردجه مولد النبي

بینه اقدی ، موسی الیهک از همی اولاراق [مطبعه
 اجتهاد] ده طبع و میدان انتشاره قونولمشدر . مرجعی
 [مطبعه اجتهاد] ادر . کوردی العبارة مولد النبي داها
 ایلک دفعه میدان انتشاره قونیور . فی ۱ فرانق در .

اسلام فیلسوفلری

مربی : موسی عبدالله

حقیقت اسلامیه

دابینکردنی پاره بۆ مه عاریفی کوردستان

به گوێرهی کتیبی بلاوکرارهی تابهت به بودجهی سال که له لایهن وهزارهتی دارایی دهولتهتی عوسمانیی لهسالی ۱۹۰۹، له چاپخانهی "عامره" له نهستهنبول، چاپ و بلاوکرارهتهوه، لهو بودهجهیهی که بۆ خویندنگاکانی سههرتایی و روشدیه و تهواوکردنی خانهی مامۆستایان له ههریمهکانی ئهلبانیا و عهههستان و کوردستان تهرخانکراره، بری ملیۆنیک و نیو بهر کوردستان کهوتوووه.

بایه قلم رقی

دولتِ امانت

ک

۱۳۲۷

شماره مخصوص

بروژسیدر

کتابخانه

استانبول

مطبعه ناصیه

تدريسات تاليفه مخصوصه مطاب ايده دارالمعلمين ك انصار الكمالى دارناؤدلو ايده عربستانه
 وكرستانه انشا اولدجهو مطاب رشديه وابترائيه عقده ماده قانونيه مربوط هررور .

اسمى	غروش	اسمى	غروش	اسمى	غروش
اشقودره اعداديسى	۷۰۰ ۰۰۰	ادرنه دارالمعلمين	۵۵۰ ۰۰۰	ارناؤدلو رشديه و استاداعلم	۱ ۵۰۰ ۰۰۰
طرابلس غرب	۹۰۰ ۰۰۰	اطنه	۳۵۰ ۰۰۰	كرستان	۱ ۵۰۰ ۰۰۰
سامسون	۳۸۰ ۰۰۰	انقره	۲۰۰ ۰۰۰	عربستان	۱ ۵۰۰ ۰۰۰
برزورين، ابيك، دبره، پرشقينه	۲ ۰۰۰ ۰۰۰	دياربكر	۱ ۶۹ ۰۰۰		
پايه	۷۰۰ ۰۰۰	شام	۳ ۶۰ ۰۰۰		
استانبول سلطانيه	۶۰۰ ۰۰۰	قونيه	۸ ۱۲ ۰۰۰		
يوزغاد اعداديسى	۲ ۱۰ ۰۰۰	اسكوب	۶۰۰ ۰۰۰		
حما اعداديسى	۵۰۰ ۰۰۰	استانبول، بتليس، مناسقر، بغداد	۶ ۳ ۷۹ ۰۰۰		
وزنه	۹۰ ۰۰۰				
يكون	۶ ۰ ۸۰ ۰۰۰		۹ ۴ ۲۰ ۰۰۰		۴ ۵۰۰ ۰۰۰

کوردستان له بودجهی و وزارتیهی مه عاریف

روژنامهی فهرمی دهولتهی عوسمانیی " تقویم وقایع " له لاپهرهی یهکهمی ژماره ۸۶۱ی خۆیدا، که لهروژی پینچشممهی ریکهوتی ۲۷ی حوزمیرانی ۱۹۰۹دا، چاپ و بلاوکراوتهوه، مادهیهکی بودجهی و وزارتیهی مه عاریفی بو سالی ۱۳۲۷-۱۳۲۸ (۱۹۰۹-۱۹۱۰) بلاوکردوتهوه، که له لایهن ئهنجومهنی ئه عیان و نوینهرانیسهوه ئه ری کراره و واژوی ههریهک له عهبدولرهمان بهگی وهزیری مه عاریف و نائیل بهگی وهزیری دارایی و ئیبه اهیم حهقی پاشای سهدری ئه عزم و سولتان محهمهد رهشادی پیوهیه. مادهکه تاییهته به دابینکردنی بری پارهی پیویست بو ههریهک له عهریستان و کوردستان له دوو سالهدا و خهرجکردنی له دروستکردن و تهواکردنی قوتابخانه سه ره تاییهکان و روشدیه و خانهی مامۆستایان بو ههریهک له ناوچهی عهره بیستان و کوردستان، به شیوهیه که بری ههشت ملیۆن قروش بو سالی ۱۹۰۹ و دوازه ملیۆنیش بو سالی ۱۹۱۰، دانراوه.

تاریخ انجمن

۱۲۸۷

انجمن اداریه متعلق خصوصیات
انجمن مطبوعه عامه مدرسه
مراجهت اولور

سنه ۱۰ پادشاه

اوجوشی منه

توقیر و تالیفات

دولت علیه شایسته حرور و میر سید

[ایام تقطیر و ماهر احر کرده نشر اولور]

تیشله : ۲ رجب ۱۳۲۹ و ۱۶ حیران ۱۳۲۷

کرار اصداتی تاریخی

۱۳۲۹

تالیف و ولایت انجمنه
پوسته اجرته برابر ۹ آتی انجمن
۱ این مجیده

تلفاتیجه انجمن سنه ۱۰ فرانسه

نومرد : ۸۶۱

تیشله

عقالت سیر ملاتش شرکتک حلب و یوردی سوانسی ابراهیم ادم
انجمنیه بلنارسان سکونتی طرفدن اعما اولان صفت آکساید
تاشک قبول وندی الاجاب تلیقه رخصت ورتشد
اشبو اراده سیمک اجرانه تخریجه نظارتی مأمورد
۱۶ جدی الاخره سنه ۱۳۲۹ و ۱ حیران سنه ۱۳۲۷

محمد رشاد

تخریجه نظری سدر اعظم
رفت ابراهیم عقی

سنه حاضره جدی الاخرمی یازار ایلکی کونندن مضبوط اولاری
چیته تکبیل تئین ایله رجب افرهک غرمی چهار تیه کونندن مشر
وجه کیجیسی ایله "جلیه" رقابته مضادق اوله چندن عادتیه مستحسن
اولنیه اوژده ایله مسوده مذکورده باشه جوامع و مساجد تخریجه
مبارتک قشوق ایله تئوری خصوصیت داتر استابول قاضیسی اقدی
حضر تئری طرفدن تنظیم اولان اهلام تذکره علیه مشیختنای ایله
برابر دی انرض موجبه اراده سلیه چنار خلایقنای ترف متعلق
یورلشد.

تشن

فرم محاربه سنه وکان ایمن سارونیا اردوسی ارکاندن جنرال
لامار وورا وچران مونه کیوتک بقای عظامتک سوانسویون ایتالیه
نقله مأمور اولورق ایوم در سمانده بولان هیئت خصوصیه ارکاندن
جنرال قوشتر اوسیه یخنی رشیدن مجیدی و بولای موسیو آتیلو
دو واریه ایکنی ویکانی موسیو میکله برقه خروتو و بلزون
فرمانده دیوه نیسان مارتیویه اوجوشی رشیدن عیالی و موسیو
آکیله آتیه دی و ملادم موسیو جورجو آتسالدی قوشت لودنونا
برهقی مونسو کیویه دردی رشیدن جمعی و حیث مذکورده کدر اگ
اولنیه انقوردهات سیمسک قوماندانی قوشت الامونه سیدلیتویه
وچنی رشیدن عیالی شائری اعما اولورشد
اشبو اراده سیمک اجرانه تخریجه نظارتی مأمورد
۱۶ جدی الاخره سنه ۱۳۲۹ و ۲۷ ماب سنه ۱۳۲۷

محمد رشاد

تخریجه نظری سدر اعظم
رفت ابراهیم عقی

قوانین و نظامات

معارف نظارتک ۱۳۲۷-۱۳۲۸ سنلری فوق الماده

پودجه قانونی

ماده متفرقه - هر صوم جدولده اساسی و موافق عجز تدبیرک
تالییه مخصوص مکاتب ایله دارالمعلمینک انشا واکلی و لراکودق ایله
خرستان و کرستانده انشا اولمچق مکاتب رشده و بتدائییه انجمن بیک
اوج یوز یکریمی بدی و بیک اوج یوز یکریمی سکر سنلری معارف
پودجه سنیه "اوج یوز یکریمی بدی سنمنده سکر میلیون و اوج
یوز یکریمی سکر سنمنده اون ایک بلین خروشک صرفه مادیوت
ورلشد - شو قنده اوج یوز یکریمی بدی سنمنده صرف اولمعیان
مبالغ اوج یوز یکریمی سکر سنمنده صرف اوله بیله چکندر
جلس ایضان و موثامه قبول اولان اشبو لاجمهک قانونیتی و قوانین
دولته علاصتی اراده ایدوم
۱۶ جدی الاخره سنه ۱۳۲۹ و ۱ حیران سنه ۱۳۲۷

محمد رشاد

معارف نظری ماله نظری سدر اعظم
عبدالرحمن تاشق ابراهیم عقی

MILLI KÜTÜPHANE ANKARA

لابردنی قائمقامی ئاکری

بهگویره ی بریاریکی فهرمیی لهرۆزی ۲۷ی ئابی ۱۹۱۱ که سولتان محمهد رهشاد و ئیبراهیم حقی پاشای سهدری ئه عزم و خهلیل پاشای وهزیری ناوختۆ واژۆیان کردووه و له لاپهیره ی بهکهمی ژماره ۹۲۳ی رۆژنامه ی "تقویم وقایع"دا، له رۆزی ۱۱ی ئهیلولی ۱۹۱۱دا، بلاوکراوه تهوه، مهحمود ئهفهندی قائمقامی قهزای ئاکری لابراره و لهشونیی عهبدولعهزیز ئهفهندی قائمقامی پیشووی قهزای شهمدینان دانراوه.

تاریخ تاسیس

۱۲۴۷

امور ادارہ میں معائنہ خصوصاً
انچون نظمہ عامہ مدبریتہ
مراجعت اولیور

نسخہ ۱۰ پڑھو

تجدید و تاسیس

دولت علیہ شہادت کتب جریدہ زمین سید

[ایام تعطیل درہ ماہی ہر گونہ نشر اولیور]

تکرار اصدائی تاریخی

۱۳۳۶

استانبول و ولایات انچون سنہ لکی
پوستہ اجرتیہ برابرہ آئی آئی
۱ بجی تجدید در

علاک اجنبیہ انچون سنہ لکی ۱۰ فرانکدر

پازاریتسی : ۱۸ رمضان ۱۳۳۹ و ۲۹ اگستوس ۱۳۳۷

نومبر : ۹۲۳

اوجتی سنہ

اسمائات

استانبول ولایتی دفتر اقلیتدن :
اعلاک امیر بندن اطاولی فارندہ کاش کوشک ایله آخور اوج سنہ
مدتہ ایجنارہ ربط اولتیق اوزرہ ابولک اون بته قدر مزایدہ وضع
اولتہ بندن طالب اولانلرک بکتمال مدبریتہ مراجعت ایلاری اعلان اولتور.

مالیہ نظارتندن :

تحت مزایدہ بولتدینی اولجہ اعلان اولسان سوری قضایی
داختندہ کی کرن مزروعی مدت مزایدہ سنک کوریان لزوم اوزریتہ
ایلول ابتداسنہ قدر تمجد ایلدیکی عملدن بیدیریش اولغله طالب
اولانلرک جتالیہ محاسبہ جیلکنہ مراجعت ایلاری اعلان اولتور . ۳

پوستہ وتلقہ ای و تلفون نظارتندن :

نظارت داڑہ سنک قوریر فندہ احراق اولتیق اوزرہ قرہ دکز
ارکلیسنک قندبلی و کورجی ک سکر نومروی و عیاجی ک قولی دہ کی
اوجاقاری و جاملی و کلبلی و پولا کیک دوموز ای و آلاجه آغزی نام
اوجاقاریدن جبقاریلان معدن گوردن اوجوز کسور طون اشرا اولتہ
جندن قبالی طرف اصولی اوزرہ بر مناقصہ کشاد اولتیش و اگستوسک
اوتوزنجی صالی کونی وقت ظہرہ قدر تکلیفات قبولی مقدر بولشدر
مناقصہ اشراک ایشک ایستہ بیلرک شرطنامہ کی گورمک و قضیلات ائق
انچون نظارت مانی شعبہ مراجعت ایله جکلری اعلان اولتور .

اورمان و معادن وزراعت نظارتندن :

قویہ ولایتی داخندہ کاش بلنصار طافی معدنی ابارلرندہ موجود
ایک منسک کله مردوسنک ماہ حال رومسک بکر منہی کوندن اعتباراً

توجیہات

عقرہ قضایی قائمقامی محمود اقدینک عزلیہ برتہ ششمینان
قائمقاملندن منصل عبدالعزیز اقدی و سیک قضایی قائمقامی اکلیل المؤید
بیک استفاشته مبنی برتہ طوقاق قضایی قائمقاملندن منصل قونادیک
تعیین قلمشاردہ

ایشو ارادہ سنہ یک اجراسنہ داخلہ نظارتی مأموردور .

۵ رمضان سنہ ۳۳۹ و ۱۶ آگستوس سنہ ۳۳۷

محمد رشاد

داخلیہ نظری سدر اعظم

مہلب ابراہیم حقینی

ایم تویہ

قرارداد صورتدرہ :

بصرہ ولایتی ملحقانندن جیبہ موقندہ برناجه تشکیل اولتشدور .
یو ارادہ سنہ یک اجراسنہ داخلہ نظارتی مأموردور .

۵ رمضان سنہ ۳۳۹ و ۱۶ آگستوس سنہ ۳۳۷

محمد رشاد

داخلیہ نظری سدر اعظم

مہلب ابراہیم حقینی

•••

حکمدہ سنجانی بدایت محکمہ منہ بیروت ولایتی حکمدہ استیافیہ
مراجعت استیافی ائحاد اولتشدور .

ئاوى شيرىنى كوردستان له رۆژهه لاتى رووبارى كارون

بەرگى يهكهمى "يكي محيط معارف" كه لهسالى ۱۹۱۱ له چاپخانهى حورىهت له نهستهنبول چاپكراوه، له لاپهره ۸۷ى خويدا، نامازهى بهوه داوه كه نهو ناوه شيرينهى له بهرى رۆژهه لاتى كارونهوه ديت سهرچاوهكهمى له چيائى لورهوه يان چيائى نههوازهويه كه كوردىكى زورى لنيه، هس بويه جگه له ئاوى تستر به ئاوى كوردستانيش ناودهبريت.

بکي محیط المعارف

ولی عهد سلطنت دولتو نجابتو يوسف عزالدین افندی
حضرت تلمیذک تحت عیاض لاندہ نشر ایڈیلپور .

برہیت علمیه طرفدن تخریر اولمقدمدر .

تلم و ممری و ہیئت تخریرہ رئیس
امراللہ

(سابق فرق کلیسا ممونی - سابق معارف ماہتری)

برنجی جلد

طابع و ناشری

بکي محیط المعارف ہیئت مؤسسہ

کاتبہ حقوق محفوظدر

استانبول

حریت ملیہمی - تورعناہیہہ نرف افندی سوؤقندہ

۱۳۳۸ - ۱۳۳۰

اوزده ترکستانده بدخشاناك شيال طرفده كاش بر خالق ايتي كه مركز ادارمسي ينه آب كرم نامنده بر كوچك شهر در. خلق اوزيك تركمان در . ايجيه لري اولقي ماسنبيله بو شهره و آكدن توسيعاً خانقه آب كرم نسيه ايدلش در .

آب كوهر (قا. آب. سو. كوهر. جوهر جوهر صوي) اس . الماس، ايجو وسائر ذى قيمت ماشارك برقي وشفايئي ، لعان || برجسك سطحه ، يوزي جلال ومصيق اولوبده بر اق صو كي ضيائي عكس اينديرن سطحك جلاسه آب دنديكي كي ضيائي عكس ايله برابر موجه شدرن ، صو آكيور كي خارمل كوستان سطحك، ووخاسه ايله برابر فضله اولورق ضيائي كسر ونتر ايندن مسلك جلا وسفاسه فارسيمه آب كوهر تجبير اولور (صو الماس مادله ينه مراجعت) || جواهرك تير اينديكي وقت دروننده حفظ اينديكي صوبه دخي آب كوهر درلر ؛ جفاني ايجاد ايندي اعطله خوف آكدن در . كايجه ضمن جواهرده اولان آب سرايتلر — تاني .

آب لار — ايرانده لارستانده بر صويك اس .

آب مردقان — خران و همدان دن كلوب مردقان كير ساومه واربر بر چاي — جهانفاه .

آب مرغان اس . شيرازده بر مسيه مك اس . ديكر نه روم به آب مرغان . ديكر تخورم كياب مرغان . || صيفيرجق صويك آلدني بيكار . || شيرازده بر سركاه اس .
— ايرانكشيه تان ولاينده بريكار در كه كوي صوي صيفر جق قوشلرني جالب اولفاه بيكر كني دانغ اولقي اعتقاديله اوزاق برلدن آيلرلش — (قاموس الاعلام) .

آب قبط (قا. آب مو. عر. قبط). آب چين بوماده مراجعت .

آب قطراتي اس (قا. آب سو. عر. قطراتي). قطران روحي ايله مخلوط سو.

۱ غرام - قره اوزوت) عين قطران روحي ايله ۱۰۰ غرام صودن عيادت بر مخلوط در . متعفن بولم لري يقاقق و شسوه يني نطول ياقق ايجون استعمال ايديلر .

آب قوج — ايرانده قارون شهرني تشكيل ايند بشليله ايكي آكندن بريك اسمي در . مجستانده بو آب زلالو آب كردستان، نيرتتر درلر . (آب زلال، آب كردستان، نيرتتر و قارون ماده ينه مراجعت)

آب كاشان (كاشان صوفي معاسته) - ايرانده برصودر . قطر ماطلرندن ييقوب كاشانه كلير . بو مناسبله آب كاشان ديش در .

آب كبود (اس . مر .) آب ساوي (بوماده به مراجعت)

آب كبود — چين دكرلرندن بحر اخضر ك ياخود چينجه (Ton-hai) دكر بلك نام قاريس در . كوك دكر ديكدر مرجسي بحر اخضر (بوماده به مراجعت)

آب كردستان — قارون نيريك شرق طرفدن كلان اياغه آب زلال، آب قوج (بوماده به مراجعت) دن بلكي كي آب كردستانده درلر . چونكه بو صويك نيني اولان ونتر ايله اصفهان پنده بولان جبل تور ويا جبل اهوازده كر در چوقدر . اينته بولره نيتله اوسويه يني نيرتتره آب كردستان نامده ورنش در .

آب كرم (قا. آب. سو. گرم - صيغاي) - بعض جفانيا كند ايرنده مضبوط اوله يي

کیشهی میراتی و نازاوهی شهمدینان

روژنامهی "صبح" له لاپهره‌ی دوومی ژماره ۸۰۹۱ی خۆیدا، که له‌روژی شه‌مه‌ی ریکه‌وتی ۳۰ ی مارتی ۱۹۱۲دا، چاپ و بلاوکراسته‌وه، هه‌واییکی په‌یامنێره‌که‌یانی له شه‌مدینان، له‌ژیر ناوینیشانی "ره‌وشی شه‌مدینان" دا، بلاوکردۆته‌وه و ده‌لێت که له‌ماوه‌ی دوو سالی پێش‌ویدا، کۆمه‌لێک رووداوی تال و ناخۆش و نازاربه‌خش لاپهره‌ی ژبانی قه‌زای شه‌مدینانی گرتۆته‌وه و وا ورده ورده خه‌ریکه به‌ره‌و چاکبوون ده‌روات و خه‌لکه‌که‌ی خه‌ریکه ده‌که‌ونه قۆناغیکی فه‌رحانی و ئاسوده‌یی. له‌م روومه به‌هیمه‌تی کار و هه‌لسورانی دووربینانه‌ی ئیسماعیل حه‌قی به‌گی والی وان و هه‌روه‌ها هه‌ولێکانی جه‌ودت به‌گی موته‌سه‌رتیغه نوێکه‌ی هه‌کاری، خه‌ریکن ئه‌و دۆخه پر نازاره راده‌مان و هه‌نگاوی کاریگه‌ر بۆ چاره‌سه‌رکردنی ده‌هن.

ئهو کیشه‌یه‌ی میراتییه‌ی که له‌نیوان که‌سانی زور نزیکی ناوچه‌که‌دا هه‌یه، ناکۆکی لێ که‌وتۆته‌وه و وایکرد ئه‌مسال ده‌ یازده‌که‌سی بیگونا‌ه‌ی عوسمانی بکوژرین و چه‌ندین خیزان بێ باوک و بینه‌وا و بیکه‌س بمیننه‌وه. به‌زمه‌که‌ش له‌نیوان بنه‌مالی ساداتی شه‌مدینانم به‌تایبه‌تی سه‌ید ته‌ها و عه‌بدو‌للا ئه‌فه‌ندی و ناکۆکی و رقابه‌تی مله‌ورانیه‌یان گه‌یشتۆته دۆخیک، که هه‌ر یه‌که‌یان تاقمیک چه‌کداریان ره‌وانه‌کردوه تاوه‌کو قه‌لای سه‌رمکی شه‌مدینان بگرنه‌ده‌ست و له‌وێشه‌وه ره‌وانه‌ی قه‌لای وانیان بکه‌ن. هه‌ولێ جدیبه‌کانی والی حه‌قی به‌گ و جه‌ودت به‌گی موته‌سه‌ریف له‌لایه‌ن ته‌واوی خه‌لکی هه‌کارییه‌وه مایه‌ی پیزانین بووه و هه‌وادارین ئه‌م ساداتانه‌ی ناویان براوه ئیسلامی خۆیان بکه‌ن و له‌مه‌ پاشگه‌ز ببنه‌وه.

ساطع بك

دون دارالمعلمین حیات لطیبیسی طرفندن
استفا ایندن مدرلری ساطع بك اقدی شرفه
طوقاقلیایده رضافت کئیده اولمشدر. شیاطک
ختاندی مدیر معاون فؤاد بك طرفندن ساطع
بک خطاباً برلطق ایراد اولمش وبوندی مشارالیک
دارالمعلمینی هیچدن وجوده کئیرمک وکوتدن
کونه ترقیسی تأمین ائیک سورتییه سبق ایندن
خدمانی تسداد ایلدیش ، ولو موقت اولهرق بو
مؤسسدن آیرلمنک عموم رفقاسی ایچون بك
ألم اولهقی بیان اولمش و آلفیشرا ایچنده سوزده
نهایت ویرلشدرد. ساطع بك دخی عموم رفقاتک
کئیدیبیه تشریک مسامی ایچسی سایسندی دار .
المعلمینک بوکونکی حالی الهه ایدیلیدیکنی
بیان وحقده کوستریلان نوجه تشکر ایلشدرد .
متاقباً معلمیندن رسولی احمد جواد بك ساطع
بکی برلیسیب نامه اک بویرک فداکارلقاری ایجاب
مقدوریکاته بذات اولهرق سلاملاش و آلفیشلا .
ئمشدر . ادبیات معلملردن همدای سببی بك
دخی ساطع بك اقدی حقده سوک دوجه
سنا کاراته قبسه برلطق ایراد ایلشدرد . برقوطو .
غراف اخذیه شیافه نهایت ویرلشدرد .

حبیب ورشید بکر

طهران سفیر سابقی حبیب بك اقدی ایله
سفارت مشارالیا باش کابی رشید صفوت بك
بجهارشبه کونی اوده ساطع قبیه شهر مزده مواصلت
ایچلشدرد .

حبیب بك اقدی باب عالی په گلش و خارجه
تانا سارای اقدی راه اشداد مقامله نده اولدوقلندن

غزیه - سنده
حاجی عادل
قومیسوی
پکندن مقام
بو راپورده
نک لایشنیر
• اوج کون

کوره ارکان
هرسواری
بربه جقدر .
ر. شهر مزده
نلرک پاندهده

ف ضابطاته
ولهرق حربیه
بمانلامشدر .
به برده ارکان

مریبه نظارتک
ریبه احداتنه

ییلدیزده سره
آلانک بلوکه
تریبه منفردده
تک بالعمده

شمسین احوالی

حکاری غارمزدن :

ایکی سندن بری برطانی شورش ووقایع
ؤلله آجی برصفحه تشکیل ایندن شمسین
ضاسی عجمتک احوالی کسب صلاح ایچک ،
هالی عجله بردورده رفاه واستراحت داخل اولنه
اشلامشدر . وان والبسی اسماجل حق بك
قندینک تمایر دوراندیشمانه الضام ایندن
حکاری منصرف جدیدی جودت بک بوحوالی به
فأند و فوقی نمرسی اولوق اوزره شمسین
و حوالیسنی ازوب قاورران احوالی اجیبی
اساندن ازله ایچک تمایر مؤثریه توسل
ایلشدرد . بکدیگریه قارشی موجود بک بقین
علائق صهرشکاراقرینه رعناً برمیراث مسیسی
اختلافندن ناشی قضا حلقی ایچره آرپهلرق
پوسته اون اون بش قدر بیکنده مصوم عباتنک
قتل و ظلمنه و سناً علیه بونجه مانلرک بیکس
ویوپاه قانسه سییت ویرن شمسینان ساداتندن
سید طه و جده اقدیلرک رقابت خودانه لریه
نهایت ویرلش اولوق اوزره موسی ایلهها هر ایکسی
بر بلوک عسکر محافظسی ائنده شمسینانک
باش قلمه په سوق و پاش قلمه دنده واته اعزام
اولمشدر . والی حق و منصرف جودت بکک
بو خصوصده کی تشبیهات جدیدلری بجه برابر
بتون حکاری خلق آلفیشلارلر . نمی اولشورده
سادات موسی ایلهها اصلاح نفس ایتش برحاله
عودت ایستولر .

§ بو حقیقه طرفنده دخی ایراتک روبه و کتبه
شیر حوالیسنکدن ایچک قلمه مثنی باش قلمه

دانشتوانی سابلاغ به دەرچوونی سەربازانی روس له شارەمکەیان شادمانن

رۆژنامەی "صبح" لە لاپەرەیی یەکەمی ژمارە ۹۰۱۷ ی خۆیدا کە لەرۆژی یەکشەممەیی رێکەوتی ۲۵ ی تشرینی یەکەمی سالی ۱۹۱۴ دا، چاپ و بلاوکراوەتەوه، لەبابەتتیکیدا بەناونیشنی "ایران - روسیه" دا و لەژێر ناونیشانی لاوەکی "چۆلکردنی سابلاغ" دا، باسی لە رهوشی شاری سابلاغ کردووه و نووسویەتی کە بەگۆڕەیی رۆژنامەکانی ئێران، سەربازانی روس لە هیزی پیاده و سواره و تۆپچی، لە سابلاغ چوونەتە درهوه و تهنیا سی قازاکیکی روس له شارەمکەدا ماونەتەوه. دانشتوانی شارەمکە بۆ بۆنەیی رۆیشتنی سەربازانی روس له شارەمکەیان خوشیی و شادمانییان دەربریوه.

بر جریان آلهجق ایدی . عساره حاضره نك ايلك
صفحه سی طرفه شرقی روسیه روسلر آنجق
(الله نشانین) قدر ایلر ولیه بیلدکلری و بو برده
ایکی اوج هفته قالدقلری حالده وقوع بولان خسار ایلک
تعمیری ایچون برلین حکومتک مجالس ملیه دن نه قدر
مهم بر مبلغ طلب ایلدیکنی اختیاراً تلفراضا ملر خبر
ورده شددر . ولو موقت بر مدت ایچون اولسون بر
ملکته دشمن اردوسی کیرمی بیوک فلاکتلر تولید
ایدر . بونک ایچون تدافع تریبیانک مکملیت درجه سنه
وارد برلسی وظایف ملیه نك ایدی در؛ تعرض بلانلری
اوندن سوکره کلیر . انکلز مطبوعاتنک نشریات
اخیره سی بو حقیقتک شمدی لوندرده آکلان سلیم قده
اولدینقی اثبات ایتکده در؛ فقط بویله حقیقتلری صلح
زماننده دوشونلی و ایجاباتی تطبیق ایتلی درکه حرب
زماننده - شمدی انکترده اولدینقی کی - اندیشه لر
عمل قالمسون .

د . ک

ایران - روسیه

خراسان مسئله سی - یقین زمانه قدر روسلر
ایرانک قفقاسیه به محدود (آذربایجان) ولایتده
تاینت سوشه تکلیمانه حرکت ایتکده و اوراسی عاداتا
روسیه نك برولای عدایتکده لر ایدی . روس قزاقلری
اهالی به هر درلو جور وظلمی روا کورمکده و روسلر
طرفدارلق ایدن ایران مأمورین وحقی والی صومالی

و تعلیقات طلب ایتمشدر . مسئله هنوز زائل اولماشدر .
توحش ایدن اهالی (مشهد) دده طولیاندینقی کی
روس قزاقلرینک مظالماته بر نهایت ویرلسنی طلب
ایتک اوزره خراسانک قاط مختلفه سندن شهر مذ کوره
برجوق وکیللر کلشدر . بوسودله (آذربایجان)
مسئله سی یرینه شمدی مبدانه توجه بر خراسان مسئله سی
چشمشدر . (مشهد) ک ابرایلک نظر نده قدسیت
عظیمه سندن طولای روسلرک اوردده کی تجاوز کاراته
حرکتی بتون عالم ابرائسانی غلبسان و هیچساته
کتیرمشدر . مشهد مسئله سی محقانه تسویه ایلدیکنی
تقدیرده ایران ابله روسیه آرسنده کی فناسانک سوک
... ک ... شامت المدحک براس آشکاردر .

(ساوجبولاق) ک تخلیه سی - طهران غزیه لرینک
اشعاراته نظراً (ساوجبولاق) ده کی روس پیاده
وسواری و طوبیجی قوتلری روسیه به کتیمشدر . بالکنز
اوتوز قدر روس قزاقی شهر مذ کوره قالمشدر .
(ساوجبولاق) اهالیسی روسلرک اوردن کتیمسندن
سوک درجه ده نمون قالمشدر و اظهار شادمانی و سرور
ایلشدر . روسلرک اشغالی اوزرینه برله توهمش
ایران طولیاری بکدن جیغسارلوب وضع وقوع
مهابت ایلشدر .

وضعیت سیاسی

عبارتله عمومی برماهنی حائز تعهدات دولیه ختل
کتیرمه سی لازم کایر ایکن اوردوا حرب صومالیستک ظهورندن

العاده چا
(وین) ه
روس او
کون او
هیت اخ
الیوم او
بوسنه -
کونا کون
دهشتل
(پوتین)
ویاته
بر تبلیغ
جنوبنده
استعمال
هیکی اش
حصوله ک
اوزرینه
نقطه لر
(سان)
هر برده
ونهره ط
بیکدن ذ
مفرزه لر
وجوداته
مصادمه
بش بجز
عودت
ایدش
نایدن او

قهره‌نی بهگ سیمبولی بهرخودان دژی روسه‌کان له‌روژه‌ه‌لاتی کوردستان

سائیمان نظیف، له‌و کتیبیدا که له‌سالی ۱۹۱۶دا له ئه‌سته‌نیول به‌ناونیشانی "بطاریه ايله آتس" له چاپخانه‌ی عامره، چاپ و بلاویکردۆته‌وه، له دوو ناونیشانی جیا‌وا‌زدا ناوی قهره‌نی بهگی کوره چوارده سالانه‌که‌ی بایز ناغای سه‌رۆکی خێلی مه‌نگوری هیناوه و وهک قاره‌مانیکی به‌رجه‌سته‌ی یه‌که‌مین جهنگی جیهانی دژی روسه‌کان ناوی هیناوه.

ئهو ده‌لێت که به‌هۆی "وهیسی قهره‌نییه" له نیو خێله کورده‌کاندا ناوی قهره‌نی بلاوه. سه‌ره‌تای جهنگ هیزی سه‌ربازی عوسمانیه‌کان ناوچه‌ی نازمه‌ربایجانان گرت بۆئه‌وه‌ی ریگه له روسه‌کان بگرن که بینه ویلايه‌تی موسل که هاوسنوور بوو له‌گه‌ل نازمه‌ربایجان. بایز ناغای خێلی مه‌نگور به‌خۆی و شوینکه‌وتوانیه‌وه به‌م هیزه‌وه په‌یوه‌ستبوون. پاش ئه‌وه‌ی روسه‌کان په‌لاماری پنجه‌وانه‌یان ده‌ستپێکرد و هاتنه ناوچه‌که، له ناوچه‌ی سلدوزی نیوان سابلاغ و گۆمی ورمی، شه‌ریکی قورس روویدا، که شه‌ش کاتژمیری خایاندو روسه‌کان تاروماربوون. له‌م شه‌ردها، قهره‌نی بهگی کوره چوارده سالانه‌که‌ی بایز ناغا، قاره‌مانیتیه‌کی له‌را‌ده‌بدری لیبینراوه و به‌هۆی بریدار بوونیه‌وه گیانی سپاردوه.

نوسه‌ر ده‌لێت که قهره‌نی بهگی نازا و به‌جه‌رگ، به‌ خه‌نجه‌رکه‌یه‌وه هه‌لیکوتاه‌ته سه‌ر سه‌ی سه‌ربازی روس و کوشتونی و به‌هۆی برینه‌که‌یه بو خۆشی دوا‌ی گیانی سپاردوه. ئهو مردنی قهره‌نی بهگ به‌ خه‌سه‌ره‌تیکی گه‌وره له‌قه‌له‌مه‌ده‌دات و وهک شه‌هیدیک ناوی ده‌بات که‌ناوی جۆته‌تۆماری شه‌هیدانی ریگای خودا و پادشادا.

20708

ف

کتابخانه

سیان نفیث

بطاریات

مرکب، ونگه، تاریخکده امانت
ایتمش اولان افراد و افرادک تیج
برینی اونونفا ترک اوغلی ...
اونونفا ... و عفو اتمه ...

T 816, 312

منافع نقدیسی ایلام شهره مؤسسانه تبرع امدتده

استانبول — مطبعه عامه

۱۳۳۴

قردانگه تار پهنك كى بر نامزدى

سلدوز عمار به سنده اظهار ايتديكى خوارق جلاد تكارانه، رسي
بياشنامه ايله اعلان اولان منگور عشيرتى رئيسى بايز پاشا زاده قرفى
بك ، پادگار غزنا اوله رق ، آلدېنى جريحه لرك دلالتيله منصب بلند
شهادتى ده احراز ايتمش . صوگ رسي تلفرافنامه لرك سمع تا آتزه
دوكدېكى بو پيام سياه بزي بك چوق متأسف ايتدى .

تأسفمز، بويه بر نادره بسالت و حيتك دين و دوله دهاز ياده
امكنا ياب خدمت اوله دن رب كرمنه رجوع ايتمشدن متحصص لدر ،

بو قسه الله و پادشاه بولنده جان نثار اوله نك ذوق و شرفنى ، كندى
الى و خنجريله اولد بريدېكى اوج موسقوف سوار پهنك جانته بدى ،
يدى قنچ ياره سى آلىق و بو ياره لزه نولك صورتيه عالمه كوسترمش
اولان بر عثمانلى اوغلك نام مغلدينى سجل شهدامزه قيد ايتمكله وجداناً
مياهي يز .

مشاهير اديبان بر پهنك (نجيب طوغان ارواح گزيده ، مز يانى
اظهار ايچون سهرلك ممتقر اعاضى دكل در .) مآلده معلوم بر سوزى
وارد در . [*] سهاوى بر شمشك كى افق حادثانده بالكنز بر كره
كورونك دكن صوگره ازلدن ايده انتقال ايتمش اولان قرفى بلك عمر
قشير و مضموم قدر جيج بر شى * بو كلامه حجت توشيق اوله نماز .

* Je suis jeune, il est vrai, mais aux âmes bien nées,

La valeur n'attend pas le nombre des années.

ترقى بېت

(قرنى) ويسالقرنيدن مرتخدر. كرد عشائرى آراسنده بو نام
ايله موسوم اولانلره صيق صيق تصادف اولتور. بوراده مقبە حماسى
مسطور اولان قرنى بك ، موصل ولايتك حدود ايرانيه به ملامتى
قسمنده متمكّن (منكور) عشيرتك رئيسى (بايز) پشانك اوغلى در .
حرب اخيرك اعلانده ، دها اول ايرانيك ادريجان اياتى عسكرله
طومنىش اولان روسلرك موصل ولايته نجاوزنى منع ايچون بر قوت
سفریه ترتيب اولغنىش و بايز پشاده اولاد و اتباعيله بو هيئت التحاق
اتمشده . ايرانيك صاه حه لاقه قصه سله رومه گول . آراسنده كانن
(سنكوز) موقضده آلتيرسىز بر موسوعوف سوارى آلايته تصادف ايده دك
شدتلى بر مصادمه به باشلاديلر . التى ساعت دوام ايدين بو قاتلى محاربه اوراده كى
روسلرك اضمحلال تاميله نهايت بولمش و فقط بايز پشانك اون دون
باشنده كى اوغلى قرنى بك كوستردىكى خارق العاده قهرمانلقلرك بدلى
اوله رق يدى رندن يارالانمشدى . باشندن آلتش اولدينى بر جريحه
او جوانمردك جوانمرك اولمنده سبب اولدى . بايسى موصل ولايته
يازدىنى بر تلغرافقاهه جوابيده اوغلك ماجراى شهادتى شو ساده ،

کاری سمکۆش تهواو بوو

ژماره ۷۱۵ ی روژنامه‌ی "استقبال" که له روژی چوارشه‌ممه‌ی ریکه‌وتی ۲۰ ی ئەیلولی ۱۹۲۲دا، چاپ و بلاو کراوه‌ته‌وه، له ژیر ئەو ناو‌نیشان‌ه‌ی سه‌ره‌وه‌دا، باسی له شکستی جولانه‌وه‌که‌ی ئیسماعیل ناغا (سمکۆ) ی سه‌روکی خێلی شکاک له روژه‌لاتی کوردستان کردووه و پیتی وایه که سمکۆ به هاندانی ئینگلیز، چوارده ساڵه له جهنگ و ململانیدا بووه دژی ئێران و به‌ودواییه ئێران هه‌نیزی نارده‌ته سه‌ر و شکاندوویه‌تی.

روژنامه‌که ده‌لێت که به گوێره‌ی زانیاری به‌ده‌سته‌توو له سه‌رچاوه‌ی متمانه‌پێکراوه‌وه، مه‌یدانی چالاکی سمکۆ له‌ناوچه‌ی نیوان ورمی و سابلا‌غدا بووه و ئێران له چه‌ند په‌لاماری‌کدا توانیویه‌تی گورزی لێدات و دوا‌جار به‌شێوه‌یه‌ک تیکشکاوه که به‌خۆی چه‌ند که‌سه‌یکه‌وه ناچاربوو په‌نا به‌رێته به‌ر تورکیا. به‌مجۆره پاش ئەوه‌ی ئێرانییه‌کان ۵ توپ و ۱۰ ره‌شاش و چه‌ندین که‌لوپه‌لی سه‌ربازیان له سمکۆ گرتووه، کاری سمکۆ ته‌واو بووه.

صاحب انٹیل و سرگرمی : قاضی احمد

تذکرہ مطبوعہ ایڈیشن چہارم، مولانا ابوالکلام آزاد، جامعہ اسلامیہ، لاہور۔
نور محمدی پبلیشرز، ۱۰۰، گلبرگ، لاہور۔
اطلاعات مطبوعہ: لاہور، سولہ سولہ اپریل

استقبال

ایچ آئی سی (۱۹۳۱ - ۱۹۱۸)

پہلے ایڈیشن: لاہور، ۱۹۳۱ء

لاہور، مطبوعہ: اعلیٰ اسلامیہ ایڈیشن (انٹرنیشنل) پبلیشرز

۱۰۰: ۲۰: ۱۰ اپریل ۱۹۳۸

۱۰۰: ۲۰: ۱۰ اپریل ۱۹۳۸

۱۸: ۲۰: ۱۰ اپریل ۱۹۳۸ - فرانسیسیہ ایلے ایتالیا، یوگاوارک، حزباً مدافعیہ عنہ، اشتراک ایتیمہ جگر کی ایک کترہ بیبلہ ریشلرڈ۔

*****

قزبل اردو ساریاہ تعرض ایتمش و دینہ تر سہرئی پکمش

۱۸: ۲۰: ۱۰ اپریل ۱۹۳۸ - (ساریا) یوگاوارک (پکمش) ایتیمہ جگر کی ایک کترہ بیبلہ ریشلرڈ

یکی ہندلرہ دوغرو

(سحقو) ایشی یتندی

جزال پہلہ از میردہ

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر
توتی مورج و آگرافانی و ہر سہ
تیمبوت، لورجہ، مانا پورن و شمشیر

لەسێدارەدانی شیخ عەبدولقادری شەمەدینی

رۆژنامەی تورکیی "صوک ساعت" لەلایەری یەكەمی ژمارە ٨١ی خۆیدا، كە لە رۆژی دوو شەممە ی ریکەوتی ٣١ی حوزەیرانی ١٩٢٥دا، چاپ و بلاوكرائەتەوه، بە مانئشیتی گەوره لەژیر وینە ی لەسێدارەدانی شیخ عەبدولقادردا، نووسییوەتی: "چیدی ناپاکان لەنیو تورکیدادا بە شاراوہیی نامیننەوه، کوردستانی سەربەخۆ بە پشتگیری ئینگلیز دادەمەزرینن. بە پرۆیاگەندە ی ئاینی و کۆنەپەرسیتی ولایەتەکانی رۆژھەلات ھەئسینن. دانیشتوانی ئەستانبول و ئەزمیر و قۆنیە و بروسە بۆ یاخیوون ھاندەدن، وەحیدەدین لەم ولاتە رۆیشتووه، بریار لە سولتانییتی عەبدولقادری لەسێدارەدراو دەدری"

لەژیر وینەكەشدا نووسراوه: "بریری دادگای سەربەخۆیی دیارەكر بە سزای لەسێدارەدانی دوو خائین"

رۆژنامەكە نووسییوەتی كە عەبدولقادری خائین و ھاوڕیکانی چۆن دەستگیرکراون و چ بەلگەنامە یەکیان لە مألەكەیان دەرھیناوهو چۆن خیائەتان سەلمینراوه لەیەكەم ژمارە ی دواتردا دەخریتەبەرچاو. ھەوالنیری تايەبتمان لە دیارەكر لە ریکە ی دەستە ی دادگای سەربەخۆی رۆژھەلاتەوه ئەو بەلگانی دەستكەوتووه و رۆژنامەكەشمان پەروشه كە تیشکیان بخاتەسەر. بەتایبەتی دانوسانی عەبدولقادر و کویر سەعید نیزامەدین بەگ لەگەل كەسێك كە بەنۆینەری ئینگلیز تیگەیشتون. ئەو بەلگانی و شیعرەکانی عەبدولقادر لەلایەری رۆژنامەكەمان بلاودەكەینەوه.

سەبارەت بە وردەکاری ی یەكەمین دادگایی شیخ سەعیدیش، رۆژنامەکانی وەقت و وەتەن ی ھاوڕیمان ئەمرو دايدەبەزینن، ھەربۆیە لەو بەشە خۆ بەدوور دەگیریت.

خاتمه تورگی و از زندن قلمبر برای پاکیزه سازی آستانه گودستانه تشکیل اتزقی و به با ارفاع پرو با فدا سازی ا پر و بدست قریب قیام اتزق بریدی و اتزق بریدی از اتزق بریدی و اتزق بریدی

خاتمه قورسی مغشتری غیوم ابرمدی

آیا خاتمه قورسی
غیوم ابرمدی

اصف درویش پاشا برائت ایشندی

اصف درویش پاشا
برائت ایشندی

مصلوب سید عبد القادر که اهانک واغنه و شمر لری استانولده اواره ایشکی مذاکره شطرنجی

مصلوب سید عبد القادر که اهانک واغنه و شمر لری
استانولده اواره ایشکی مذاکره شطرنجی

آجیق زرگر لرده کوژمن بوق

آجیق زرگر لرده
کوژمن بوق

عبد العزیز کی بطف قاندازی

عبد العزیز کی بطف
قاندازی

فنا میلرک شیفر لره ماتریری طونورلی

فنا میلرک شیفر لره
ماتریری طونورلی

اکی تیج آرنا دور کوی ایتقرمه بریشیک بروان لری آستانه با مراندنی نامر ایلر

اکی تیج آرنا دور کوی ایتقرمه بریشیک
بروان لری آستانه با مراندنی نامر ایلر

میسار قانبردی و اواره باغینی با بیدی

میسار قانبردی و اواره
باغینی با بیدی

گین نونفات برمن کونورلی

گین نونفات برمن
کونورلی

شیفته افشاس و قیام شنام برودلی؟

شیفته افشاس و قیام
شنام برودلی؟

میرزا قانبردی و اواره باغینی با بیدی

میرزا قانبردی و اواره
باغینی با بیدی